

Arkagyij és Borisz Sztrugackij

A század ragadozó tárgyai

Regény

A mű eredeti címe:

Аркадий Стругацкий - Борис Стругацкий:

ХИЩНЫЕ ВЕЩИ ВЕКА

(Рукопись)

1965

Fordította Barta Gábor

METAGALAKTIKA 6.

KOZMOSZ KÖNYVEK

1983

HU ISSN 0209-9934

Első fejezet

Csak egy probléma van, egyetlen egy a világban: visszaadni az embereknek a lelki tartalmat, a szellemi gondokat...

A. de Saint-Exupéry

A vámosnak sima, kerek arca volt, amely a legjóságosabb érzéseket fejezte ki. Tisztelettudóan barátságos és jóindulatú volt.

– Isten hozta – mondta halkán. -Hogyan tetszik önnek a napunk? -Ránézett az útlevele, amelyet a kezemben tartottam. – Nagyszerű reggelünk van, nemde?

Feléje nyújtottam az útlevelet, és a fehér korlátra tettem a bőröndöt. A vámos futólag átlapozta az okmányt hosszú, óvatos ujjával. Fehér egyenruha volt rajta, ezüstgombokkal és ezüst vállzsínórral. Félretette az útlevelet, és az uja hegyével

megérintette a bőröndöt.

– Mulatságos – mondta. – A huzat még nem száradt meg. Nehéz elképzelni, hogy valahol esős az idő.

– Igen, nálunk már ősz van – mondtam sóhajtván, és kinyitottam a bőröndöt. A vámossal együtt érzően elmosolyodott, és szórakozottan beletekintett.

A mi napunk alatt lehetetlen elképzelni az őszt – mondta. – Köszönöm, teljesen elegendő... Eső, vizes háztetők, szél...

– És ha valamit eldugtam a fehéreneműm alá? – kérdeztem. – Nem szeretem, ha az időjárásról beszélnek.

Jókedvűen elnevette magát.

– Ez üres formalitás – mondta. – Hagyomány. Minden vámossal feltételes reflexe, ha úgy tetszik. – Egy vastag papírlapot nyújtott át nekem. – Itt van még egy feltételes reflex. Olvassa el, eléggé szokatlan. S írja alá, ha nem esik nehezére.

Elolvastam. A bevándorlókról szóló törvény volt négy nyelven, kecses, írott betűkkel nyomtatva. A bevándorlást szigorúan tiltották. A vámossal engem nézett.

– Érdekes, nemde? – mondta.

Mindenesetre érdeklődést kelt-válaszoltam, miközben elővettem a töltőtollamat. – Hol írjam alá?

Ahol és ahogyan kívánja – mondta a vámossal. – Akár keresztbe.

Aláírtam keresztbe az orosz szöveg alatt: "A bevándorlási törvénnyel megismerkedtem."

– Köszönöm – szólt a vámossal, és eltette a papírt az asztalfiókba. – Most gyakorla tilag minden törvényünket ismeri. És egész itt-tartózkodása alatt... Mennyi ideig lesz itt?

Megvontam a vállam. – Nehéz előre megmondani. Ahogy a munka haladni fog.

– Mondjuk egy hónapig?

– Igen, talán. Legyen egy hónap.

– És ez alatt a hónap alatt... – lehajolt, valamit bejegyzett az útleveélbe. – Egész hónap alatt már nem lesz szüksége semmiféle törvényre. – Felém nyújtotta az útlevelet. – Arról már nem is beszélek, hogy bármely értelmes időre meghosszabbíthatja az ittlétét. Egyelőre pedig legyen harminc nap. Ha szeretne még maradni, május tizenhatodikán menjen el a rendőrségre, fizessen be egy dollárt... Van dollárja?

– Igen.

– Nagyszerű. Egyébként nem kell éppen dollárban fizetnie. Nálunk elfogadnak mindenféle valutát. Rubelt, fontot, cruzeirót...

– Nincs cruzeiróm – mondtam. – Csak dollárom van, rubelem és néhány angol fontom. Megfelel ez önnek?

– Kétségkívül. Aprojó, el ne felejtsem. Legyen szíves befizetni kilencven dollár hetvenkét centet.

– Szívesen – mondtam én. – És miért?

– Ez a szokás. A minimális szükségletek fedezésére. Még sohasem jött hozzánk

olyan ember, akinek ne lett volna valamire szüksége.

Leszámoltam kilencvenegy dollárt, s ő állva elkezdte írni az elismervényt. A kényelmetlen póztól a nyaka málnaszínű lett. Körülnéztem. Fehér korlát húzódott végig az egész pavilon mentén. A korláton túl barátságosan mosolyogtak, nevetek, valamit bizalmasan magyaráztak a fehér vámtisztviselők. A korláton innen türelmetlenül topogtak, kattogtatták a bőrönd zárait, izgatottan nézelődtek a tarka utasok. Egész úton lázasan lapozták a reklámfüzeteket, zajosan tervezgettek, nyíltan és titokban már előre élvezték az édes napokat, most pedig arra vágytak, hogy minél előbb elhagyhassák a fehér korlátot. Mindenféle népek voltak itt: bágyadt londoni hivatalnokok és sportosan kinéző menyasszonyaik, tapintatlan oklahomai farmerek tarka kivingben, bő szárú térdnadrágban és mezítelen lábra húzott szandálban, torinói munkások pirosposzsgás feleségeikkel és sok-sok gye rekkal, katolikus kisleányok Spanyolországból, finn favágók tisztelettudóan elol tott kis pipákkal a szájukban, olasz kosár labdázók, iráni diákok, szakszervezeti funkcionáriusok Zambiából...

A vámos átnyújtotta nekem az elismervényt, és leszámolta a visszajáró huszon nyolc centet.

– Vége a formalitásoknak. Remélem, nem tartottam fel túl sokáig. Kívánom, hogy jól töltse nálunk az időt.

– Köszönöm – mondtam, és felemeltem a bőröndöt.

A vámos kissé oldalt hajtva mosolygós, sima arcát, engem nézett.

– Ezen a forgóajtón, kérem. Visszontlátásra! Engedje meg, hogy még egyszer a legjobbakat kívánjam.

Egy négygyermekes olasz pár és két robothordár után kiléptem a térre.

A nap magasan állt a szürke hegyek fölött. A téren minden ragyogó, színes és tarka volt. Kissé túlságosan színes és tarka, ahogyan ez általában az üdülévárosok ban lenni szokott. Csillogó piros és narancsszínű autóbuszok, melyek mellett már tolongtak a turisták. Csillogó zöld parkok fehér, kék, sárga, aranyszínű pavilonok kal, napernyőkkel és bódékkal. Sík tükörfelületek, függőlegesek, vízszintesek és lejtősek, amelyeken vakítóan tükröződött a forró nap. Sima, matt hatszögletek az ember lába és a kerekek alatt, pirosak, feketék, szürkék, alig észrevehetően ruga nyosak, nem hallani rajtuk a lépteiket... Letettem a bőröndöt, és felvettem a fekete szemüveget.

Az összes napfényes város közül, ahol sikerült megfordulnom, ez volt talán a legnaposabb. És teljesen fölöslegesen. Sokkal könnyebb lett volna, ha borús, ha sár és piszok lett volna körülöttem; ha ez a pavilon szürke, cementfalú lenne, és a szürke, nedves cemente valami disznóságot írtak volna. Valami vigasztalant és értelmetlent: csak úgy unalomból. Akkor bizonyára azonnal kedvem támadt volna, hogy dolgozzam. Mindenképpen, mert az ilyen dolgok ingerlik az embert, és ténykedést kívánnak... Hiszen nehéz megszokni, hogy a nincstelenség gazdag is lehet... És ezért nincs bennem a szokásos lendület, nincs kedvem azonnal munká hoz látni, hanem szeretnék beülni az egyik autóbuszba, mondjuk ebbe a piros kékbe, elmenni a strandra, úszkálni egyet a búvárfelszereléssel, leégni, labdázni a fiúkkal, vagy megkeresni Pecket, lefeküdni vele egy hűvös szobában a padlóra, visszaemlékezni az összes jóra, hogy kérdezzen Bikovról, a Transplutóról, az új úrhajókról, amelyekhez

most magam sem nagyon értek, de mégis jobban, mint ő, s hogy felidézze a lázadást, dicsekedjen sebhelyeivel és magas társadalmi pozíció jával... Nagyon jó lesz, ha Pecknek magas a társadalmi pozíciója. Jó lenne, ha kiderülne, hogy – mondjuk – polgármester...

Sietség nélkül hozzám lépett egy kreol bőrű, kövér ember, fehér ruhában, fehér, hetykén a fejére csapott kerek sapkában. Kis zsebkendővel a száját törölte. Sapkájának átlátszó zöld ellenzője volt és zöld szalagja, amelyen ez a szöveg állt: "Isten hozta!" Jobb fülcimpáján fülbevaló formájú vevőkészülék csillogott.

– Üdvözlöm nálunk – mondta az ember.

– Jó napot – válaszoltam.

Isten hozta! Amad a nevem.

– Az enyém pedig Iván. Örülök, hogy megismertem.

Biccentettünk egymásnak, és figyelni kezdtük, ahogyan a turisták az autóbuszok ba szállnak. Vidáman ricsajoztak, s a meleg szellő csikkeket és gyűrött cukorkapapírokat hozott felőlük végig a téren. Amad arcára az ellenző zöld árnyéka esett.

– Üdülök – mondta ő. – Gondtalanok és zajosak. Most szétviszik őket a szállodákba, s azonnal a strandra rohannak.

– Szívesen víziszíznék – mondtam.

– Valóban? Sose gondoltam volna. Maga legkevésbé egy üdülőre hasonlít.

– Így is kell lennie – mondtam. – Dolgozni jöttem ide.

– Dolgozni? Hát, van aki ezért jön hozzánk. Két évvel ezelőtt Jonathan Kris érkezett hozzánk, itt festett. – Elnevette magát. – Aztán Rómában megverte őt valami pápai nuncius, nem emlékszem a nevére.

– A kép miatt?

– Nem, nem valószínű. Végül is nem festette meg. Éjjel-nappal a kaszinóban volt... Menjünk, igyunk valamit.

– Menjünk – mondtam. – Tanácsoljon nekem valamit.

– A tanácsadás az én kellemes kötelességem – mondta Amad. Egyszerre hajoltunk le, és mindketten megfogtuk a bőrönd fogantyúját.

– Nem szabad, majd én magam...

– Nem – ellenkezett Amad. – Ön vendég, én meg házigazda vagyok... Menjünk abba a bárba. Az most üres.

Bementünk a kék ponyva alá. Amad leültetett egy asztalhoz, a bőröndöt egy üres székre tette, és a pulthoz indult. Itt hűvös volt, kattogott a légkondicionáló. Amad egy tálcával jött vissza. Rajta két magas pohár és lapostányérkák vajtól arányló pirítósdarabokkal.

– Nem túl erős – mondta Amad -, viszont igazán hideg.

– Én sem szeretem reggel az erőset.

– Megfogtam a poharat, beleittam. Finom volt.

– Egy korty, egy darabka pirítós – tanácsolta Amad. – Egy korty, egy harapás. Így.

A pirítós ropogott, és elolvadt az ember nyelvén. Egy ideig hallgattunk, néztük a ponyva alól a teret. Autóbuszok halk morajjal egymás után tűntek el a fasorok ban. Ormótlannak néztek ki, de ebben az ormótlanságban volt valami kecsesség.

– Ott mégis túl nagy a zaj – mondta Amad. – Nagyszerű villák, sok nő, minden ízlésnek megfelelő, mellette a tenger, de semmi meghittség. Gondolom, ez nem önnek való.

– Igen – értettem egyet vele. – A zaj zavarni fog. S nem szeretem az üdülőket, Amad. Nem bírom, amikor az emberek lelkiismeretesen vigadnak.

Amad bólintott, és óvatosan a szájába vette a következő pirítóst. Nézttem, ahogyan rágcsál. Volt valami szakszerű az alsó állkapcsa mozgásában. Amikor lenyelte, megszólalt:

– Nem, a műanyag mégsem tud vetélkedni a valódival. Nem ugyanaz. – Meg mozdította az ajkát, cuppantott egyet, és folytatta: – Van a belvárosban két nagy szerű hotel, de szerintem...

– Nem, ez sem felel meg – mondtam. – A hotel bizonyos kötelezettségeket ró az emberre. S nem hallottam, hogy valaki valamirevaló dolgot tudott volna írni egy hotelban.

– Na, nem egészen úgy – ellenkezett Amad, miközben kritikusan nézte az utolsó pirítóst. – Olvastam egy könyvet, s ott az állt, hogy igenis egy hotelban írták. Florida hotel.

– Ja – mondtam. – Igaza van. De hisz a maguk városát nem lövik ágyúkból.

– Ágyúkból? Persze hogy nem. Mindenesetre nem rendszeresen.

– Így is gondoltam. Mindazonáltal megfigyelték, hogy egy jó művet csak olyan hotelban lehet írni, amelyet lönek.

Amad mégis vett még egy pirítóst.

– Ezt nehéz megszervezni – mondta. – A mi időnkben nehéz ágyút szerezni. Azonkívül ez drága dolog: a hotel elveszítheti a vendégeit.

– A Florida hotel is elvesztette annak idején a vendégeit. Hemingway egyedül élt ott.

– Kicsoda?

– Hemingway.

– Ja... De hát ez oly régen volt, még a fasiszták idején. Hisz az idők megváltoz tak, Iván.

– Igen – mondtam. – S a mi időnkben nincs értelme hotelban írni.

– Ördög vigye a hotelokat! – mondta Amad. – Tudom, mi kell önnek. Egy panzió. – Kivett egy noteszt. – Mondja meg a feltételeit. Megpróbálunk valami megfelelőt találni.

– Panzió – mondtam. – Nem tudom. Nem hiszem, Amad. Értse meg, nem akarok ismerkedni olyan emberekkel, akikkel nem akarok megismerkedni. Ez egy. Kettő: kik élnek a magánpanziókban? Ugyanazok az üdülők, akiknek nincs elég pénzük egy külön villára. Ők is lelkiismeretesen vigadnak. Piknikeket, összejöveteleket és közös dalolásokat szerveznek. Éjjel bendzsón játszanak. Ezenkívül megragadnak mindenkit,

akit elérnek, és arra kényszerítik, hogy vegyen részt a leghosszabb csókversenyben. De a legfontosabb: mind idegenek. Engem meg a maguk országa érdekel, Amad. A városuk. A város lakói. Megmondom, mi kell nekem. Egy laká lyos, kertes házikó. Mérsékelt messze a belvárostól. Nem zajos család, tisztelet reméltó háziasszony. Nagyon kívánatos lenne egy fiatal leányzó. El tudja képzelni, Amad?

Amad fogta az üres poharakat, a pulthoz ment, és teli poharakkal tért vissza. Most a poharakban szüntelen folyadék volt, a tányérekákon pedig mikroszkopikus emeletes szendvicsek.

– Tudok egy ilyen lakályos házikót – jelentette ki Amad. – Az özvegy negyvenöt éves, a lánya húsz, A kisfia tizenegy. Kiisszuk és elmegyünk. Gondolom, tetszeni fog önnek. A fizetés a szokásos, bár persze drágább, mint egy panzióban. Mennyi időre jött?

– Egy hónapra.

– Istenem! Csupán?

– Nem tudom, hogyan alakulnak a dolgok. Talán még maradok.

– Feltétlenül marad – mondta Amad. – Úgy látom, egyáltalán nem tudja, hova jött. Egyszerűen nem tudja, milyen vidám itt nálunk, és semmire sem kell gondolni.

Kiittuk az italt, felálltunk, és a téren keresztül, a forró nap alatt, a parkírozóhelyre mentünk. Amad gyorsan, kissé kacsázva ment, a zöld ellenzöt a szemébe húzta, hanyagul lóbálta a bőrdötd. A vámépületből a turisták soron következő csoportja lódult ki.

– Akarja, hogy őszinte legyek? – kérdezte hirtelen Amad.

– Akarom – válaszoltam. Mi mást mondhattam? Már negyven éve élek a világon, de sehogyan sem tudtam megtanulni, hogy udvariasan megkerüljem ezt a kellemetlen kérdést.

– Semmit sem fog itt írni – mondta Amad. – Nálunk nehéz bármit is írni.

– Írni mindig nehéz – mondtam. Milyen jó, hogy nem vagyok író.

– Szívesen elhiszem. De ebben az esetben nálunk ez egyszerűen lehetetlen. Egy jövevény számára mindenesetre.

– Ijesztget engem.

– Ne féljen. Egyszerűen nem lesz kedve itt dolgozni. Nem tud megmaradni az írógép mellett. Sajnálni fogja, hogy az írógép mellett kell ülnie. Tudja, mi az az élet-öröm?

– Hát, hogy is mondjam...

– Semmit sem tud, Iván. Egyelőre még nem tud erről semmit. A mennyország tizenkét körét kell végigjárnia. Nevetséges persze, de irigylem magát...

Megálltunk egy hosszú, nyitott kocsinál. Amad a hátsó ülésre dobta a bőrdötd, és kitérta előttem az ajtót.

– Kérem – mondta.

– S maga ezek szerint már bejárta? – kérdeztem s beültem.

Ő a volánhoz ült, és beindította a motort.

– Mit?

– A mennyország tizenkét körét.

– Én, Iván, már rég kiválasztottam magamnak a kedvenc körömet – mondta Amad. A kocszi zajtalanul gurult a téren. – A többi számomra már rég nem létezik. Sajnos. Ez olyan, mint az öregség. Minden kiváltságával és hibájával...

A kocszi végigszánguldott a parkon, és egy egyenes, árnyas utcán suhant. Érdeklődéssel nézegettem jobbra-balra, de semmi sem volt ismerős. Butaság volt abban reménykednem, hogy bármit is felismerek. Éjszaka tettek ki minket, ömlött az eső, hétezer elkínzott üdülő állt a kikötőben, és nézte az égő hajót. A várost nem láttuk, a város helyén fekete, vizes üresség volt, amely időnként vörösen fel-fellángolt. Valami recsegett, tombolt, fűlsiketítőén nyikorgott ott. “Ebben a sötétségben összekaszabolnak minket, mint a nyulakat” – mondotta Róbert, s én mindjárt visszaküldtem őt a kompra, hogy kirakodja a páncélost. A hajólépcső eltört, és a páncélos a vízbe esett. Amikor Peck kihúzta Robertet, az a hidegtől kéken odajött hozzám, és fogvacogva azt mondta: “Hisz mondtam, hogy sötét van...”

Amad hirtelen megszólalt:

– Amikor kisfiú voltam, a kikötő mellett laktam, s ide jártunk verni a gyáriakat. Sokuknak bokszerje volt, s nekem eltörték az orromat. Fél életen át görbe orral jártam, amíg végül is tavaly megcsináltattam... Szerettem fiatalkoromban verekedni. Volt egy ólomcsődarabom, s egyszer ültem is hat hónapot, de ez nem segített.

Elhallgatott, mosolygott. Vártam egy keveset, majd megszólaltam:

– Jó ólomcsövet most nem lehet szerezni. Most a gumibot a divat, megveszik a rendőröktől.

– Úgy van – mondta Amad. – Vágy vesznek súlyzókat, lefűrészelik az egyik golyót, s így használják. De a srácok már nem a régiéek. Most az ilyesmiért számúznak...

– Igen – mondtam én. – És még mivel foglalkozott fiatalkorában?

– És maga?

– Én bolygóközi utazásra készültem, és a túlterhelést gyakoroltam. S még azt is játszottuk, hogy “Ki merül mélyebbre?”.

– Mi is – mondta Amad. – Tíz méterre automata fegyverekért és whiskyért. Ott, a kikötő mögött, egész ládákból feküdtek. Vérzett az orrom... Amikor megkezdődött a balhé, halottakat találtunk ott sínnel a nyakukon, s abbahagytuk az egészet.

– Nagyon kellemetlen látvány: egy halott a víz alatt – mondtam. – Különösen ha nagy a sodrás.

Amad ferdén elmosolyodott.

– Még különbet is láttam. A rendőrségnél is dolgoztam.

– Már a balhé után?

– Sokkal később. Amikor a gengsztertvényt kiadták.

– Maguknál is gengsztereknek nevezték őket?

– Hát hogyan nevezzük? Betyároknak mégse lehet... “Egy lángszórókkal és gázbombákkal felfegyverzett betyárbanda körülvette a városházát” – mondta kifejezően. – Rosszul hangzik, érzi? Betyár: az baltát, buzogányt, fülíg érő bajuszt,

bárdot jelent...

– Ólmos botot – javasoltam.

Amad felkacagott.

– Mit csinál ma este? – kérdezte.

– Sétálok.

– Vannak itt ismerősei?

– Vannak. Miért?

– Az más.

– Miért?

– Ajánlani akartam valamit, de ha vannak ismerősei...

– Apropó – kérdeztem –, ki itt a polgármester?

– Polgármester? Az ördögbe is, nem emlékszem. Választottunk valakit...

– Véletlenül nem Peck Zenaj?

– Nem tudom – mondta sajnálattal Amad. – Nem akarok hazudni.

– S ismer egy ilyen nevű embert?

– Zenaj... Peck Zenaj... Nem, nem ismerek. Nem hallottam. A barátja?

– Igen. Régi barátom. Vannak itt még barátaim, de azok mind jövevények.

– Hát, egyszerűen így- mondta Amad. – Ha unatkozni fog, és mindenféle gondolatai támadnak, jöjjön el hozzám. Minden áldott este héttől a Nassolóban ülök... Szeret jól enni?

– Mi az hogy! – mondtam.

– A gyomra rendben?

– Mint egy struccnak.

– Akkor jöjjön. Vidám lesz, és semmire sem kell gondolnia. Amad fékezett, és óvatosan egy rácsos kapu felé fordult, amely zajtalanul kitérült előttünk. A kocsi begurult az udvarra.

– Megérkeztünk – mondta Amad. – Itt a háza.

A ház emeletes volt, fehér és kék. Az ablakokat belülről drapériák takarták. A színes kockákkal kirakott tiszta kis udvar üres volt, körös-körül virágoztak az almafák, ágaik a falakat karcolták.

– S hol van az özvegy? – kérdeztem.

– Jöjjön a házba – válaszolta Amad.

Felment a bejáráthoz, noteszét lapozgatta. Utána mentem, közben körülnéztem. A kert tetszett nekem. Amad megtalálta a keresett lapot, feltárcsázott egy bizonyos Számkombinációt a csengő melletti kis tárcsán, s az ajtó kinyílt. Hűvös, friss levegőt éreztem. A házban sötét volt, de mihelyt beléptünk a haliba, kigyulladt a fény. Amad zsebre vágta a noteszt, majd megszólalt:

– Jobbra a háziak lakrésze, balra a magáé. Kérem... Itt van a nappali. Ez itt a bár, mindjárt iszunk egyet. Kérem, tovább... Ez a dolgozószobája. Van fonorja?

– Nincs.

– Nem is kell. Itt van minden jöjjön csak ide. Ez a hálószoba. Itt az akusztikai védelem pultja. Tudja használni?

– Eligazodom.

– Jó. A védelem háromrétegű, akár sírt, akár bordélyt is berendezhet itt, amit óhajt... Itt a légkondicionálás szabályozója. Egyébként kényelmetlenül van megcsinálva, csak a hálóból lehet szabályozni...

– Kibírom – mondtam én.

– Mi? Na igen... Ott a fürdőszoba és a vécé.

– Engem az özvegy érdekel – mondtam. – És a lánya.

– Ráér. Felhúzzam a drapériákat?

– Minek?

– Igaza van, nincs minek... Jöjjön, igyunk.

Visszatértünk a nappaliba, s Amad derekáig bebújt a bárba.

– Erősebbet kér? – kérdezte.

– Ellenkezőleg.

– Rántottat? Szendvicset?

– Azt hiszem, semmit.

– Nem – mondta Amad. – Rántottat. Paradicsommal. – Motozott a bárban. – Nem tudom, mi a magyarázata, de ez az automata csodálatos paradicsomos rántottat készít... Egyúttal én is harapok egyet.

Egy tálcát húzott ki a bárból, letette egy félkör alakú heverő elé.

– És mi van az özvegyel? – emlékeztettem. – Szeretnék bemutatkozni.

– A szobák tétszenek?

– Megjárja.

– Az özvegy is megjárja. A lánya is, köztünk legyen mondva. – Oldalzsebéből egy lapos bőrtokot vett ki. A tokban, mint töltények a tárban, különböző színű ampullák feküdtek. Amad megtapogatta a mutatóujjával, figyelmesen megszagolta a rántottat, ingadozott egy kicsit, majd kiválasztott valami zölddel teli ampullát, és óvatosan eltörve, rácsöpögtette a paradicsomra. A nappaliban valamilyen illat terjedt szét. Nem volt kellemetlen, de az én ízlésem szerint nem volt köze az evéshez. – Azonban most még alszanak – folytatta Amad. Tekintete szórakozottá vált. – Alszanak és álmodnak...

Megnéztem az órát.

– Nem mondom...

Amad evett.

– Fél tizenegy – mondtam én.

Amad evett. A sapkáját a tarkójára tolta, s a zöld ellenző felfelé fordult, mint a felingerelt mimikrodon taréja. A szeme félig csukva. Nézttem.

Miután lenyelte a paradicsom utolsó darabkáját, letört egy kis darab fehér kenyeret, és alaposan kitisztította a serpenyőt. A pillantása kitisztult.

– Mit mondott közben? – kérdezte. – Fél tizenegy? Holnap maga is fél tizenegykor fog kelni. De lehet, hogy tizenkettőkor. Én például délben kelek.

Felállt, és élvezettel nyújtózott egyet, csak úgy recsegték az ízületei.

– Hu – mondta –, végre haza lehet menni! Itt van a névkártyám, Iván. Tegye az író asztalára, és ne dobja ki egészen az elutazásáig. – Odament a bárszekrény melletti lapos ládához, és egy másik névkártyát dugott egy részbe. Hangos kattánás hallatszott.

– Ezt pedig – mondta, és a fény felé fordítva nézett egy kártyát – adja oda az özvegynek a legjobb kíván ságaimmal.

– S mi lesz akkor? – kérdeztem.

– Pénz. Remélem, maga nem kedveli az alkudozást, Iván? Az özvegy megnevez egy összeget, s nem illik alkudoznia. Nem szokás.

– Igyekszem nem alkudozni – mondtam. – Bár érdekes lenne megpróbálni.

Amad felvonta a szemöldökét.

– Na, ha annyira szeretné, miért is ne próbálná meg? Mindig azt tegye, amihez kedve van, s nagyszerű lesz az emésztése. Mindjárt elhozom a bőröndjét.

– Prospektusok kellenek nekem – mondtam. – Útikönyvek kellenek. Író vagyok Amad. A tömegek gazdasági helyzetéről szóló brosúrákra, statisztikai kézikönyvekre lesz szükségem. Hol lehetne ezeket megkapni? És mikor?

– Útikönyvet adok én – mondotta Amad. – Abban van statisztika, címek; telefonszámok s minden ilyesmi. Ami pedig a tömegeket illeti, azt hiszem, nálunk nem adnak ki ilyen hülyeségeket. Lehetne persze írni az UNESCO-nak s megrendelni, de minek ez magának? Mindent láthat a saját szemével... Várjon, mindjárt hozom a bőröndöt és az útikönyvet.

Kiment, s nagyon gyorsan visszajött, az egyik kezében bőrönddel, a másikban egy vastag, kék kötetel. Felálltam.

– Az arckifejezéséből ítélve – kezdte mosolyogva – azon töpreng, illik-e borralalót adnia nekem.

– Az igazat megvallva, igen – mondtam.

– És? Szeretné ezt megtenni vagy nem?

– Az igazat megvallva, nem.

– Egészséges, erős természete van -jegyezte meg helyeslően Amad. – Ne adjon. Senkinek se adjon borralalót. Pofont kaphat, különösen a lányoktól. Viszont sohase alkudjon. Szintén kaphat egyet. Egyébként ez hülyeség. Honnan tudjam, hátha maga szereti a pofonokat, mint az a bizonyos Jonathan Kris... Üdv, Iván! Szórakozzon. És jöjjön a Nassolóba. Bármelyik este hét órától. A legfontosabb pedig: ne gondoljon semmire!

Integtetve kiment. Leültem, kezembe vettem a bepárásodott koktélospoharat, és kinyitottam az útikönyvet.

Második fejezet

Az útikönyvet aranymetszésű krétapapírra nyomták. Nagyszerű fényképekkel váltakozva, igen érdekes tudnivalók szerepeltek benne. A városban ötvenezer ember, másfél ezer macska, húszezer galamb és kétezer kutya lakott (köztük hétszáz érmes). Tizenötezer személygépkocsi, ötszáz helikopter, ezer taxi (vezetővel és anélkül), kilencszáz automata szemétygyűjtő, négyszáz állandó bár, kávéház és falatozó, tizenegy étterem, négy nemzetközi színvonalú hotel és évente százezer embert fogadó üdülőhely volt. Ezenkívül volt itt hatvanezer televíziós készülék, ötven mozi, nyolc vidámpark, két Jóhangulat-szalón, tizenhat szépészeti szalon, negyven könyvtár és száznyolcvan fodrászautomata. A lakosság nyolcvan százalékát a szolgáltatási ágazat foglalkoztatta, a többiek két, magántulajdonban levő édesipari szintetizáló üzemben és egy állami hajójavító gyárban dolgoztak. Hat iskola és egy egyetem volt a városban; az egyetem Ulrich de Caza keresztes lovag ősi kastélyában kapott helyet. Nyolc polgári társaság működött a városban, többek között a Szorgalmas Kóstolók Társasága, a Hozzáértők Társasága és A Régi Jó Hazáért, Az Ártalmas Hatások Ellen elnevezésű társaság. Ezenkívül másfél ezer ember hétszázegy önképző körnek volt tagja, ahol énekeltek, kabarétréfákat játszottak, megtanultak lakást berendezni, szoptatni és macskákat gyógyítani. A szeszes italok, a valódi hús és a folyékony oxigén egy főre eső fogyasztása terén a város rendre a hatodik, a tizenkettedik és a tizenharmadik helyet foglalta el Európában. A városban hét férfi- és öt női klub volt, valamint a Bikák és az Orrszarvúak nevű sportklubok. Negyvenhat szavazattöbbséggel a város polgár mesterévé bizonyos Flim Gaót választották. Peck a városi önkormányzat tagjai között sem szerepelt...

Félretettem az útikönyvet, levettem a zakómat, és elkezdtem a birtokomba került helyiségek részletes megtekintését. A nappali szoba megtetszett. Kék tónusú volt, én pedig szeretem ezt a színt. A bársekreány tele volt üvegekkel és hűtött ennivalóval, úgyhogy akár azonnal fogadhattam volna egy tucat kiéhezett vendéget.

Átmentem a dolgozószobába. Ott az ablak előtt egy nagy asztal állt, kényelmes karosszékkal. A falak mentén polcok húzódtak, rajtuk szorosan könyvsorozatok. A tiszta, világos gerincű könyveket nagy művészettel helyezték el, úgyhogy kellek meszínskálát alkottak. A felső polcot az UNESCO által kiadott ötvenkötetes lexikon foglalta el, az alsón pedig fényes papírkötésű detektív regények tarkállottak.

Az asztalon legelőször a telefont pillantottam meg. Felemeltem a kagylót, s a szék karfájára ülve, feltárcsáztam Rimaier számát. Hosszú, bűgő hangok hallat szottak a kagylóból. Vártam, közben az ujjaim között egy kis diktafont forgattam, amelyet valaki itt hagyott az asztalon. Rimaier nem felelt. Letettem a kagylót, és megnéztem a diktafont. A szalagon a feléig felvétel volt, én visszatekertem és bekapcsoltam, hogy meghallgassam.

“Üdv, üdv és még egyszer üdv! – hangzott fel egy vidám férfihang. – Megszorítom a kezedet, vagy megpusztilom a pofikádat, nemedtől és korodtól függően. Két hónapig laktam itt, és tanúsítom, hogy jól éreztem magam. Engedd meg, hogy néhány tanácsot adjak. A város legjobb intézménye: Hoiti-Toiti az Álmodók Parkjában. A

város legjobb leányzója: Bászja a Modellházból. A város leghelyesebb fiúja én vagyok, de már elutaztam. A televízióban a kilencedik műsort nézd, a többi marhaság. Ne érintkezz az intellekkel, és tartsd magad távol az Orrszarvúaktól. Semmit se vegyél hitelbe: csak gondot veszel a nyakadba. Az özvegy jóságos teremtés, de szeret beszélni és egyáltalán... Vuzit nem találtam itt, elment a nagy mamájához külföldre. Azt hiszem, nagyon helyeske, az özvegy albumában volt egy kép, de magamhoz vettem. És még valamit. Jövőre márciusban jövök ide, úgyhogy légy szíves, ha vissza akarsz térni, válassz más időt. Hát üdv...”

Zene hangzott fel. Egy kicsit hallgattam, majd kikapcsoltam a diktafont. A könyv sorozatokból egyetlenegy kötetet sem sikerült kihúznom, olyan szorosan voltak felrakva, talán össze is voltak ragasztva. Semmi más érdekesség a dolgozó szobában nem volt, így hát elindultam a hálószobába.

A hálószoba különösen hűvös és otthonos volt. Mindig pont ilyen hálószobát szerettem volna, de sohasem volt időm, hogy foglalkozzam ezzel. Az ágy nagy és alacsony volt. Az éjjeliszekrényen egy kecses fonor állt és egy kicsi, hordozható televízió-távkapcsoló. A televízió képernyője az ágy magas támláján függött, lábtól. A fejrész fölé pedig az özvegy egy képet függesztett, amely, igen élethűen, friss mezei virágokat ábrázolt egy kristályvázában. A kép foszforeszkáló festékkel készült, s a hálószoba homályában a virágok szirmain harmatcseppek ragyogtak.

Találomra bekapcsoltam a televíziót, és az ágyra dőltem. Puha volt s ugyanakkor rugalmas. A televízió felordított. A képernyőből kiugrott egy ittas férfi, áttört valami korlátot és magasról beleesett egy óriási, füstölgő kádba. Hangos csobbanást hallottam, a fonorból erős szag jött. A férfi eltűnt a forrongó folyadékban, majd kibukkant, a szájában tartott valami szétfőtt cipőfélét. A láthatatlan nézőtér felnyerített... A képernyő elsötétült. Halk, lírai zene csendült fel. Egy zöld erdőből egy bricskába fogott fehér ló indult felém. A bricskában égy csinos, fürdőruhás lány ült. Kikapcsoltam a televíziót, felkeltem, és benéztem a fürdőszobába.

Itt fenyőillat terjengett, pislogtak a baktériumölő lámpák. Levetköztem, bedobtam a fehér neműt a hulladékhasznosítóba, és bemásztam a zuhany alá. Majd sietség nélkül felöltöztem a tükör előtt, megfésülködtem, és nekiláttam a borotválkozásnak. A toalettpolcon flakonok sorakoztak, különböző higiénikus dobozok, sterilizátorok álltak, kenőcsös tubusok feküdtek. A polc szélén pedig egy halom tarka, Devon feliratú lapos dobozkat pillantottam meg. Kikapcsoltam a borotvát, s kezembe vettem az egyik dobozt. A tükörben egy baktericidcső pislogott, pontosan ugyanúgy pislogott akkor is, s én ugyanígy álltam a tükör előtt, és tüzetesen vizsgálgattam egy ugyanilyen dobozkat, mert nem akartam kimenni a hálószobába, ahol Rafka Reizman hangosan vitatkozott valamiről az orvossal, a fürdőkádban még imbolygott a zöld, olajos víz, felette terjengett a gőz, ordított a rádió, amely a porcelán törülközőtartó kampón függött, visított, hűmmögött és horkantott, amíg Rafka ingerülten ki nem kapcsolta... Ez Bécsben volt, s ott, ugyanúgy, mint itt, furcsa volt látni a fürdőszobában a Devont, a népszerű rovarirtó szert, amely nagyszerűen elúzi a szúnyogokat, a moszkítókat, a muslincákat s a többi vérszívót, amelyekről már réges-rég elfelejtkeztek Bécsben is meg itt is, a tengermelléki üdülővárosban... Csak Bécsben még félttem is.

A dobozka, amit a kezemben tartottam, csaknem üres volt, csupán egy tablettá maradt benne. A többi dobozka felbontatlan volt. Befejeztem a borotválkozást, és visszatértem a hálószobába. Szerettem volna újból felhívni Rimáért, de hirtelen megelevenedett a ház. Könnyű sziszegéssel felrepültek a hullámos függönyök, az ablaküvegek az eresztékekbe csúsztak, s a hálószobába a kertből meleg, almaillatú levegő kezdett áramlani. Valaki beszélgetett, a fejem felett könnyű női léptek hallatszottak, majd egy szigorú női hang azt mondta: “Vuzi! Legalább egy fánkot egyél, hallod?” Sietve, a mai divatnak megfelelően kissé hanyaggá igazítottam a ruhámat, lesimítottam a halántékomat, és kimentem a hallba, közben felkaptam a nappaliban Amad kártyáját.

Az özvegy fiatalos, molett, kissé affektáló nő volt, friss, kellemes arccal.

– Milyen kedves! – szólalt meg, mihelyt meglátott. – Már felkelt? Jó napot. Vaina Tuur a nevem, de egyszerűen Vainának szólíthat.

– Örvendek – mondtam, s nagyvilági módon meghajoltam. – Engem Ivánnak hívnak.

– Milyen kedves! – mondotta Vaina néni. – Már reggelizett, Iván?

– Engedelmeivel a városban szándékozom reggelizni – és átnyújtottam neki a kártyát.

– Jaj! – mondta Vaina néni, és a fény felé tartva nézte meg a kártyát. – Ez a kedves Amad... Ha tudná, milyen kedves, kötelességtudó ember! De látom, hogy még nem reggelizett... Löncsöljön a városban, de most megvendégelem pirított zsemlekockával. Tuur vezérezredes azt mondogatta, hogy ilyet sehol a világon nem lehet kapni.

– Nagyon szívesen – mondtam, és újból meghajoltam.

A Vaina néni mögötti ajtó kinyílt, és a haliba hangos sarokkopogással berohant egy nagyon csinos kislány, rövid, kék szoknyában és nyitott fehér blúzban. A kezében egy fánk mara dékát tartotta, rágcsálta, közben divatos dalocskát dúdolt. Amikor meglátott, megállt, és hetykén átdobta a vállán hosszú szíjon lógó táskáját, lehajtotta a fejét, és nyelt egyet.

– Vuzi – mondotta Vaina néni, s összeszorította az ajkát. – Vuzi, ez Iván.

– Megjárja! – kiáltott fel Vuzi. – Üdv!

– Vuzi! – szólt szemrehányással Vaina néni.

– A feleségével jött? – kérdezte Vuzi, miközben kezét nyújtott nekem.

– Nem – mondtam. Az ujjai hűvösek voltak és puhák. – Egyedül vagyok.

– Akkor mindent megmutatok magának – mondotta a lány. – Akkor este! Most rohannom kell. Este pedig elmegyünk.

– Vuzi! – mondtá szemrehányóan Vaina néni.

– Feltétlenül – mondtam én.

Vuzi a szájába dugta a fánk maradékát, arcon csókolta az édesanyját, és a kijárat felé vihar zott. Sima, lesült bőrű volt a hosszú és karcsú lába, a haját a tarkóján rövidre nyírta.

– Jaj, Iván – mondta Vaina néni, s ő is a lány után nézett –, a mai időkben olyan nehéz a fiatal lányokkal! Olyan korán fejlődnek, olyan gyorsan elhagynak bennün

ket... Mióta belépett abba a szalonba...

– Szabónő? – kíváncsiskodtam.

– Ó, nem! A Jóhangulat-szalonban dolgozik, az idős nők osztályán. Tudja, nagyon kedvelik ott. De tavaly egyszer elkésett, s most nagyon óvatosnak kell lennie. Maga is látja, nem tudott magával sem az illem szerint beszélgetni, de lehet, hogy már várja egy ügyfél... Talán el sem hiszi, de van már egy állandó ügyfélköre... Jaj, de miért állunk itt? A zsemle kocka kihül...

Bementünk a háziasszony lakosztályába. Nagyon igyekeztem úgy viselkedni, ahogy illik, bár eléggé homályosan tudtam csak elképzelni az illedelmes viselkedést. Vaina néni egy asztalhoz ültetett, elnézést kért és kiment. Körülnéztem. Az én nappali szobámnak majdnem pontos mása volt ez a szoba, csak a falak nem kékek, hanem rózsaszínűek voltak, a veranda mögött pedig nem a tengert láttam, hanem egy alacsony kerítést, amely a kis udvart az utcától elválasztotta. Vaina néni visszatért egy tálcával, és eléem tett egy forralt tejszínnel teli bögrét meg egy tányérkát pirított zsemlekockákkal.

– Tudja mit, én is megreggelizem – mondta. – Az orvosom nem ajánlja, hogy egyáltalán reggelizzem, pláne forralt tejszínt, de így szoktuk meg... Ez a vezérezredes kedvenc reggelije. Tudja, lakónak igyekszem csak férfiakat befogadni, ez a kedves Amad jól megért engem. Megérti, mily nagy szükségem van arra, hogy legalább nagy ritkán elüldögéljek úgy, ahogyan most ülünk magával egy csésze forralt tejszín mellett...

– A tejszín csodálatosan finom – mondtam eléggé őszintén.

– Ó, Iván! – Vaina néni letette a csészét, és könnyedén összecsapta a kezét. – Majdnem úgy mondta ezt, mint a vezérezredes... S milyen furcsa, még hasonlít is rá. Csak az ő arca keskenyebb volt, és mindig uniformisban reggelizett...

– Igen – mondtam sajnálkozva. – Nekem nincs egyenruhám.

– De valamikor volt! – mondotta, s huncutul megfenyegetett az ujjával. – Hisz látom. Jaj, micsoda értelmetlen dolog ez! Az emberek kénytelenek szégyellni katonai múltjukat. Milyen buta dolog, nemde? De mindig elárulja őket a daliás testtartás, az egészen különleges, férfias külső. Ezt nem lehet eltitkolni, Iván.

Egy több értelmű, határozatlan mozdulatot tettem a kezemmel, morogtam vala mit, és elvettem még egy zsemlekockát.

– Mily ostoba dolog ez, nemde? – folytatta élénken Vaina néni. – Hogyan lehet összekeverni az olyan különböző fogalmakat, mint a háború és a hadsereg? Mindannyian gyűlöljük a háborút. A háború szörnyű! Anyám mesélte nekem, akkor még kislány volt, de mindenre emlékszik: hirtelen bejönnek a katonák, durvák, idegenek, idegen nyelven beszélnek, bőfögnek, a tiszték oly tapintatlanok és oly kultúrátlanok, hangosan hahotáznak, bántják a szobalányokat, elnézést, de szaguk van, s az az értelmetlen kijárási tilalom... De hát ez háború! Mindenképpen elítélendő! S egészen más dolog a hadsereg. Tudja, Iván, emlékeznie kell erre a képre: zászlóaljként felsorakoztatott csapatok, a vonalak szigorúsága, férfias arcok a sisakok alatt, a fegyver fénylik, a váll bojtok ragyognak, a főparancsnok egy speciális hadikocsin végigjárja a frontot, köszön, s a zászlóaljak engedelmesen és röviden,

felelnek, egy emberként!

– Kétségtelenül – mondtam én. – Kétségtelenül ez sokakra hatott.

– Igen! Nagyon sokakra! Nálunk mindig azt mondták, hogy feltétlenül le kell szerelni, de hát meg lehet-e semmisíteni a hadsereget? A mi időnkben, amikor mindenütt oly züllöttek az erkölcsök, a hadsereg a férfias bátorság utolsó menedéke. Vad és nevetséges dolog egy hadsereg nélküli állam...

– Nevetséges – értettem egyet vele. – Nem fogja elhinni, de a Paktum aláírása óta egy folytában mosolygok.

– Igen, megértem magát – mondotta Vaina néni. – Számunkra nem maradt más. Csak szarkasztikusán mosolyogni. Tuur vezérezredes – kivett egy kicsi zsebkendőt – úgy is halt meg, szarkasztikus mosollyal az ajkán... – A szeméhez tartotta a zsebkendőt. – Azt mondotta nekünk: “Barátaim, remélem, megélem azt a napot, amikor minden szétesik.” Megtört, elvesztette a létezése értelmét... Nem bírta ki az ürességet a szívében... – Hirtelen felélénkült. – Nézze csak, Iván...

Fürgén kiszaladt a szomszéd szobába, és egy nehéz, régimódi fényképalbumot hozott. Én mindjárt az órára pillantottam, de Vaina néni rá sem hederített, és mellém ülve kinyitotta az albumot a legelső oldalon.

– Itt a vezérezredes.

A vezérezredes olyan volt, mint egy sas. Keskeny, csontos arca és áttetsző szeme volt. Hosszú testét érdemrendek borították. A legnagyobb érdemrend – egy babérkoszorúval övezett sokágú csillag – a vakbél tájékán ragyogott. A tábornok a bal kezében egy kesztyűt szorongatott, a jobb keze pedig a kard markolatán nyugodott. Arannyal kivarrt magas gallérja megtámasztotta az alsó állkapcsát.

– Itt pedig a vezérezredes a gyakorlatokon.

A tábornok itt is sasnak nézett ki. Utasításokat adott tisztjeinek, akik egy óriási tank elülső páncélzatán kiterített térkép fölé hajoltak. A trecek formájáról és a figyelőtorony elmosódott kontúrjáról felismertem a Mammut elnevezésű rohampáncélost, amelyet az atomcsapás övezetének áttörésére készítettek, ma pedig sikerrel használják a mélytenger-kutatók.

– Itt a vezérezredes ötvenedik születésnapján látható.

Itt is sasnak bizonyult a vezérezredes. Egy terített asztalnál állt, pohárral a kezében, és hallgatta a tiszteleltre mondott pohárköszöntőt. A fénykép bal alsó sarkán egy, a villanyfényben fénylő, elmosódott kopasz fej foglalta el, a tábornok mellett pedig ott ült és elragadtatva nézte őt letről felfelé a nagyon fiatal és csinos Vaina néni. Megpróbáltam titokban kitapogatni az album vastagságát.

– Itt pedig a vezérezredes szabadságon.

Még a szabadság alatt is sas maradt. Szélesen szétterpesztett lábbal, tigriscsíkos úszó nadrágban állt a strandon, és egy tábori látcsövön nézte a ködbe vesző horizontot. A lábánál három- vagy négyéves meztelen kisgyermek játszott. A tábornok inas és izmos volt, a zsemlekocka és a tejszín nem rontotta el az alakját. Elkezdtem zajosan felhúzni az órámot.

– Ez pedig... – kezdte el Vaina néni, lapozott, de ekkor a nappaliba kopogás nélkül

belépett egy alacsony, testes ember, akinek az arca és különösen a ruházata rendkívül ismerősnek tűnt számomra.

– Jó reggelt – mondta, s kissé oldalt hajtotta sima, mosolygó arcát.

Ez volt a vámos, ugyanabban az ezüstgombos és ezüst vállzsínóros fehér uniformisban.

– Ó, Peti! – mondta Vaina néni. – Már megjöttél? Ismerkedj meg, kérlek, ez itt Iván... Iván, ez Peti, házunk barátja.

A vámos felém fordult, de nem ismert meg. Röviden biccentett, és összeütötte a bokáját. Vaina néni az ölembe tette az albumot, és felállt.

– Ül le, Peti – mondta –, hozok neked tejszínt.

Peti még egyszer összeütötte a bokáját, s leült mellém.

– Nem óhajt megismerkedni ezzel? – érdeklődtem azonnal, s az albumot a saját térdemről áttettem a vámos ölébe. – Ez itt Tuur vezérezredes. Csak úgy egyszerűen. – A vámos arcán furcsa kifejezés jelent meg. – Itt pedig a vezérezredes a gyakorlatokon. Látja? Itt pedig...

– Köszönöm – mondta szagatottan a vámos. – Ne fárassza magát, mert... Visszajött Vaina néni a zsemlekockákkal és a tejszínnel. Még a küszöbről mondta:

– Milyen jólesik egy egyenruhás embert látni, ugye, Iván? – Letette a tálcát a kisasztalra. – Ma korán jöttél, Peti. Történt valami? Nagyszerű idő van ma, olyan a napsütés...

A Petinek szánt tejszín egy különleges csészében volt, amelyet T monogram díszített, felette négy csillag.

– Az éjjel felébredtem, esett, tehát borult volt az ég – folytatta Vaina néni. – Most pedig, nézzék, egyetlen felhőcske sincs... Még egy csészényit, Iván?

Felálltam.

– Köszönöm, jóllaktam. Engedje meg, hogy elköszönjek. Üzleti találkozóm van.

Amikor óvatosan becsuktam magam mögött az ajtót, hallottam az özvegy hangját: “Nem találod, hogy csodálatosan hasonlít Paul törzsőrnagyra?”

A hálószobában kipakoltam a bőröndöt, átraktam a ruhákat a faliszekrénybe, s újból felhívtam Rimáiéért. A telefont megint nem vette fel senki. Ekkor leültem a dolgozószoba asztalához, és tanulmányozni kezdtem a fiókokat. Az egyik fiókban egy táskairógépet találtam, a másikban levélpapírkészletet és egy üres üveget, amelyben az aszinkronmotorok kenésére szolgáló kenőcs volt azelőtt. A többi fiók üres volt, ha nem számítjuk az összegyűrt nyugták halmazát, egy rossz töltőtollat meg egy hanyagul összehajtott, pofákkal telerajzolt papírt. Széthajtottam a papírt. Nyilván egy távirat piszkozata volt. “Grin meghalt a halászoknál a tetemet vasárnap kapod meg együttérzünk Huger Márta fiuk.” Kétszer elolvastam a szöveget, megfordítottam a papírlapot, áttanulmányoztam a pofákat, majd harmadszor is elolvastam. Úgy látszik, Huger és Márta nem sejtették, hogy egy normális ember, ha a halálról tudósít, arról beszél elsősorban, hogy mitől vagy hogyan halt meg az ember, nem pedig arról, hogy kinél. Én azt írtam volna: “Grin vízbe fulladt halászás közben.” Nyilván részeg volt. Apropó, mi most a címem?

Visszamentem a haliba. A háziasszony házrészébe vezető ajtónál egy sovány, rövidnadrágos kisfiú guggolt. Egy hosszú, ezüstös csövet tartott a hóna alatt. Szuszogva és erőlködve, sietve gombolyított szét egy spárgagombolyagot. Oda mentem hozzá és rászóltam:

– Üdv!

Bár ma már' nem tudok olyan gyorsan reagálni, mint régen, mégis elhajoltam. Egy hosszú, fekete sugár repült el a fülem mellett, és a falnak csapódott. Megdöb benve néztem a kisfiút, ő pedig engem. Az oldalán feküdt, és előretartotta a csövet. Az arca nedves volt, a száját ferdén kitátotta. Hátrafordultam, hogy megnézzem a falat. Folyt rajta valami. Újból ránéztem a fiúra. Lassan emelkedett fel, miközben nem tette le a csövet.

– Valahogy ideges vagy, testvér – mondtam én.

– Maradjon ott, ahol áll – szólt rekedten a fiú. – Nem mondtam ki a nevét.

– Mit képzelsz! – mondtam. – A sajátodat sem mondtad ki, csak belém durrantottál, mint egy bábuba.

– Maradjon ott, ahol áll – ismételte a fiú. – És ne mozogjon. – Hátratántorodott, és hirtelen elkezdte hadarni: – Távozz a hajamról, távozz a csontomról, távozz a húsomról...

– Nem tudok – mondtam én. Egyre csak igyekeztem megérteni, játszik-e, vagy valóban fél tőlem.

– Miért? – kérdezte zavartan a fiú. – Hisz úgy mondok mindent, ahogy kell.

– Nem tudok elmenni, ha nem mozgok – magyaráztam. – Ha ott maradok, ahol állok. Újból kinyílt a szája.

– Huger – mondotta bizonytalanul. – Mondom neked: Huger, pusztulj!

– Miért Huger? – csodálkoztam. – Valakivel összetévesztesz. Nem Huger vagyok, hanem Iván.

Erre a fiú hirtelen lehunyta a szemét, és felém indult; a fejét lehajtotta, a csövet előre szegezte.

– Megadom magam – figyelmeztettem. – Vigyázz, nehogy lőj!

Amikor a cső a hasamnak ütközött, a fiú elejtette, leengedte a kezét, és valahogy elernyed. Lehajoltam, és az arcába néztem. Piros volt. Felvettem a csövet. Valami játék géppisztolyhoz hasonló volt, kényelmes, bordás aggyal és egy lapos, négy szögletes ballonnal, amelyet tárként kellett lenről betolni a pisztolyba.

– Ez itt micsoda? – kérdeztem.

– Löttyentő – mondta komoran. – Adja ide.

Odaadtam a játékot.

– Löttyentő – mondtam. – Amivel ezek szerint löttyentenek. És ha eltaláltál volna?

– Ránéztem a falra. – Nohát, ezt egy év alatt sem lehet lemosni, ki kell cserélni a falat. A fiú bizalmatlanul rám nézett lenről felfelé.

– De hiszen ez lötty – mondta.

– Igen? Én pedig azt gondoltam, hogy limonádé.

Az arca végre normális színt öltött, s ekkor határozott hasonlóságot lehetett felfedezni közte és Tuur vezérezredes férfias vonásai között.

– Nem – mondta. – Ez lötty.

– És?

– Megszárad.

– És akkor minden végképp elveszett?

– Dehogy! Egyszerűen nem marad semmi.

– Hm... – mondtam kétkedve. – Ámbár te jobban tudod. Reménykedjünk. De mégis örülök, hogy a falon nem marad semmi, sem pedig a képemen. Hogy hívnak?

– Siegfried.

– És ha jobban meggondolod?

Rám nézett.

– Lucifer.

– Hogyan?

– Lucifer.

– Lucifer – mondtam. – Belial. Astartet. Belzebub és Azrael. Valami rövidebb nincsen? Nagyon kényelmetlen segítségül hívni egy olyan embert, akinek Lucifer a neve.

– Hisz zárva az ajtó – mondta, és hátrált egy lépést. Az arca újból elsápadt.

– Na és?

Nem felelt, újból hátrálni kezdett, nekiütközött hátával a falnak, s oldalvást kezdett menni, a falhoz támaszkodva és nem tévesztve szem elől engem. Végre megértettem, hogy vagy tolvajnak, vagy gyilkosnak néz, és menekülni akar, de nem tudni miért, nem hívott segítséget, és nem ugrott be az anyja szobájába, hanem ellopakodott az ajtó mellett, majd tovább a fal mentén a házból kivezető kijárat felé.

– Siegfried – mondtam-, Siegfried-Lucifer, szörnyen gyáva vagy. Kinek nézel engem? – Készakarva nem mozdultam el a helyemről, csak utána fordultam. – Az új lakótok vagyok, az anyukád megvendégtelt engem zsemlekockákkal és tejszínnel, te pedig majdnem lelöttyintettél, s most félsz tőlem. Nekem kellene félnem tőled.

Mindez nagyon emlékeztetett egy jelenetre az Anjudini internátusban, amikor egy majdnem ugyanilyen kisfiút hoztak hozzám, egy flagelláns fiát. A mindenségit, valóban ennyire hasonlítok egy gengszterre?

– Egy csucsundrai pézsmapocokra hasonlítasz – mondtam –, amely egész életében sírt, mert nem volt elég bátorsága, hogy kimenjen a szoba közepére. Neked a félelemtől kék lett az orrod, hideg a füled, vizes a nadrágod, és egy kis patakocskát hagysz magad mögött...

Ilyen esetekben teljesen mindegy, hogy mit mond az ember. Az a fő, hogy nyugodtan szóljon, és ne tegyen hirtelen mozdulatokat. Arckifejezése nem változott, de amikor a patakocskát említettem, egy pillanatra odasandított. Csupán egy pillanatra. Majd a kijárat ajtóhoz ugrott, vergődni kezdett előtte, ráncigálva a zárat, és kirohant az udvarra, csak a szandálja piszkos talpa villant meg. Kimentem utána.

Az orgonabokorban állt, úgyhogy csak a sápadt arcát láttam. Mint mikor egy menekülő macska megáll egy pillanatra, hogy a vállán keresztül hátratekintsen.

– Na jól van – mondtam. – Magyarázd meg, légy szíves, mit csináljak! Meg kell írnom haza az új címemet. Ennek a háznak a címét. A háznak, amelyben most lakom.

– Szótlanul nézett rám. – Az anyukádhoz röstellek menni. Először is vendége van, másodszer...

– Második Városmelléki utca hetvennyolc – mondta a fiú. Sietség nélkül leültem a bejáratnál. Vagy tíz méter volt közöttünk.

– Micsoda hangod van! – mondtam bizalmasan. – Mint egy ismerősömnek, aki mixer egy Mirza-Charly bárban.

– Mikor jött? – kérdezte ő.

– Hát... – Az órára néztem. – Vagy másfél órája.

– Lakott itt maga előtt valaki... – mondta a fiú, de nem nézett rám. – Egy vacak ember. Csíkos úszónadrágot ajándékozott nekem, bementem fürödni, az meg elolvadt a vízben.

– Aj-jaj-jaj! – mondtam. – Hát az egy szörny, nem pedig ember. Bele kellett volna fullasztani a löttybe.

– Nem volt elég időm – mondta a fiú. – Akartam, de ő már elutazott.

– Ez az a Huger? – kérdeztem. – Mártával és fiukkal?

– Nem. Honnan vette? Huger később lakott itt.

– Az is vacak ember volt?

Nem válaszolt. A falhoz támasztottam a hátamat, és kinéztem az utcára. A 'szemközi kapuból rángatózva kijött egy autó, ide-oda csúszkált egy darabig, amíg megfordult, felbőgötte a motort, és elviharzott. Mindjárt mögötte elsuhant egy ugyanolyan autó. Illatos benzin szagát éreztem. Majd a kocsik egymás után kezdtek száguldozni, még a szemem is káprázott. Az égen néhány helikopter jelent meg. Úgynevezett hangtalan helikopterek voltak. Ám eléggé alacsonyan repültek, s amíg repültek, nehéz volt beszélgetni. Ámbár a fiúnak láthatóan nem állt szándé kában a beszélgetés. Kimenni sem készült. Valamit művelt a bokorban a lötytöntőjével, s időnként rám nézett. Nehogy onnan lötytintsen felém, gondoltam. A helikopterek egyre csak jöttek, a gépkocsik is rohantak és rohantak; úgy tűnt, mind a tizenötezer személygépkocsi kijött a Második Városmelléki utcára, s mind az ötszáz helikopter a hetvennyolcas számú ház fölött állt meg a levegőben. Vagy tíz percig ment ez így, a kölyök már egyáltalán nem hederített rám, én pedig ültem, és arra gondoltam, milyen kérdéseket kell feltennem Rimaiernek. Azután minden olyan lett, mint előtte: az utca kiürült, a benzinillat szétoszlott, az ég tiszta lett.

– Hova mentek ezek mind egyszerre? – kérdeztem. A bokorból susogás hallatszott.

– Miért, nem tudja? – kérdezte a fiú.

– Honnan tudjam?

– Mit tudom én, honnan. Hisz Hugert valahonnan ismeri...

– Hugert... – mondtam. – Órála egészen véletlenül tudok. Rólatok meg nem tudok semmit. Hogyan éltek itt, mivel foglalkoztok... Például te most mit csinálsz ott?

- Elromlott a biztosíték.
- Hát add ide, megjavítom. Miért félsz tőlem ennyire? Hasonlítok valamelyik vacak emberre?
- Ezek mind dolgozni mentek – mondta a fiú.
- Későn kezdődik nálatok a munka. Már ideje ebédelni, ti meg csak dolgozni mentek... Tudod, hol van az Olympic-szálló?
- Persze hogy tudom.
- Elkísérsz engem?

A fiú vonakodott.

- Nem – mondta.
- Miért?
- Most van vége az iskolának. Haza kell mennem.
- Ja, hát erről van szó! – mondtam. – Tehát bliccelsz? És hányadik osztályba jársz?
- Harmadikba.
- Én is jártam valaha a harmadikba.

Előbújt a bokorból.

- És azután?
- Azután pedig a negyedikbe. – Felálltam. – Na jó. Beszélgetni nem akarsz velem, elkísérni nem akarsz, a nadrágod nedves, tehát bemegyek a szobámba. Na, mit nézel? Még azt sem akarod megmondani, hogy hívnak...

Szótlanul nézett rám, és a száján keresztül lélegzett. Bementem. A krémszínű hall – nézetem szerint – visszavonhatatlanul el volt csúfítva. Az óriási szénfekete pacának a falon esze ágában sem volt kiszáradni. Valaki ki fog ma kapni, gondol tam. Lábam alá került egy spárgagombolyag. Felvettem. A spárga vége a háziasszony házfelébe vezető ajtó kilincsére volt kötve. Ahá, gondoltam, ezt mi is értjük. Kioldottam a spárgát, és zsebre vágtam a gombolyagot.

A dolgozószobában kivettem az asztalból egy ív tiszta papírt, és megírtam egy táviratot Máriának: “Szerencsésén megérkeztem Második Városmelléki utca hetvennyolc csokol Iván.” Az útikönyvben megtaláltam a Szolgáltató Iroda telefonját, bementem a táviratot, és újból felhívtam Rimáiéért. Most sem válaszolt. Akkor felvettem a zakómat, megnéztem magam a tükörben, megszámláltam a pénzemet, és már ki akartam lépni, amikor észrevettem, hogy a nappali ajtaja kissé nyitva van, s a résen benéz egy szem. Persze úgy tettem, mint aki nem vesz észre semmit. Figyelmesen megnéztem a ruhámat elöl, visszamentem a fürdőszobába, és egy ideig füttyörészve tisztítottam magam a porszívóval. Amikor visszatértem a dolgozószobába, a félig nyitott ajtóban lógó, elálló fülű fej egy szempillantás alatt eltűnt, csak a lötytyentő ezüstös csöve maradt ott. Leültem a fotelba, és egymás után j kinyitottam és becsuktam az asztal mind a tizenkét fiókját, beleértve a titkosakat is, és csak ezután néztem újból az ajtó felé. A kisfiú a küszöbön állt.

- Lannek hívnak – közölte.
- Üdvözöllek, Lan – mondtam szórakozottan. – Engem Ivánnak hívnak. Gyere be.

Igaz, már ebédelni készültem. Te még nem ebédeltél ma?

– Nem.

– Nagyon jó. Szaladj, kérd el magad az anyukádtól, és menjünk.

Lan hallgatott, a padlót nézte.

– Még korán van – mondta.

– Mihez van korán? Hogy ebédeljünk?

– Nem, ahhoz hogy elmenjünk... Oda. Az iskola csak húsz perc múlva fejeződik be.

– Újból hallgatott egy kicsit. – S ezenkívül ott van az a kövér pasas a zsinórokkal.

– Vacak ember? – kérdeztem.

– Igen – mondta Lan. – Maga valóban elmegy most?

– Igen, elmegyek – válaszoltam, s kivettem a zsebemből a spárgagombolyagot. – Itt van. És ha az anyád jött volna ki elsőnek?

Megvonta a vállát.

– Ha valóban elmegy – mondta –, itt maradhatnék?

– Hát jól van, maradj.

– Nincs itt senki más?

– Nincs.

Nem jött oda hozzám, hogy elvegye a spárgát, de megengedte, hogy odamenjek hozzá, sőt azt is, hogy megfogjam a fülét. A füle igazán hideg volt. Könnyedén meghúztam a fülét, és az asztal felé toltam a fiút. Azt mondtam:

– Ül, ameddig akarsz. Sokáig nem jövök vissza.

– Alszom itt egy kicsit – mondotta Lan.

Harmadik fejezet

Az Olympic-szálló tizenöt emeletes, piros-fekete épület volt. A szálloda előtti tér felét gépkocsik foglalták el, a tér közepén, egy kis virágoskertben egy büszkén magasra emelt fejű embert ábrázoló emlékmű magasodott. Amikor megkerültem az emlékművet, rájöttem, hogy ismerős ez az ember. Zavartan megálltam, és jobban megnéztem. Semmi kétség: mulatságos, régimódi öltönyben, egyik kezével egy furcsa műszerre támaszkodva, amelyet először az absztrakt talapzat folytatásának néztem, megvetően összehúzott szemével a végtelen felé tekintve, az Olympic-szálló előtti téren Vlagyimir Szergejevics Jurkovszkij állt. A talapzatra aranyozott betűkkel ezt a szöveget vésték: "Vlagyimir Jurkovszkij, december 5., a Mérleg éve."

Nem hittem a szememnek, mert teljesen elképzelhetetlen volt. A Jurkovszkijok-nak nem szoktak emlékműveket emelni. Amíg élnek, kinevezik őket többé-kevésbé felelős posztokra, jubileumok alkalmából dicsőítik őket, megválasztják akadémiai tagoknak. Érdemrendekkel tüntetik ki, és nemzetközi díjakat ítélnek nekik. Amikor

pedig meghalnak – vagy elesnek a harcban -, könyveket írnak róluk, idézik őket, 25 hivatkoznak a munkáikra, de minél több idő eltelik, annál ritkábban, majd végül megfeledkeznek róluk. Eltűnnek az emlékezetből, és csak a könyvekben maradnak meg. Vlagyimir Szergejevics a tudomány tábornoka és nagyszerű ember volt. De lehetetlen, hogy emlékművet állítsanak minden tábornoknak és minden nagyszerű embernek, pláne azokban az országokban, amelyekhez nem volt közvetlen közük, s olyan városokban, ahol ha voltak is, csak átutazók voltak... És ekkor, a Mérleg évében Jurkovszkij még tábornok sem volt. Márciusban Daugével együtt befejezte az Amorf Folt kutatását az Uránuszon, és egy bombaszonda felrobbant nálunk a munkakamrában, mindenkinek kijutott, s amikor szeptemberben visszatértünk a bolygóra, Jurkovszkijt lila színű sömör borította, mérges volt, és arról beszélt, hogy majd kedvére úszkál, napozik, aztán pedig nekiül az új bombaszonda tervének, mert a régi: vacak... Hátranéztem a hotelra. Csak arra következtethettem, hogy a város élete titokzatosan és igen erősen függ az Uránusz Amorf Foltjától. Vagy függött... Jurkovszkij fennhéjázón mosolygott. A szobor jó volt, csak nem értettem, mire támaszkodik Jurkovszkij. Bombaszondára ez a készülék nem hasonlított...

Valami felsistergett a fülem felett. Megfordítottam a fejemet, és önkéntelenül félre húzódtam. Mellettem, bambán bámulva a talapzatot, egy hosszú, sovány ember állt, a lábától a nyakáig valami szürke pikkelyes öltözék volt rajta, fején egy ormótlan, kocka alakú sisak. Az ember arcát egy kilyuggatott üveglap takarta. A lyukakból a lélegzettel füstcsík tört elő. Az üveglap mögött látható elkínzott arc verejtékes volt, az ember szaporán lihegett. Először Jövevénynek néztem, aztán arra gondoltam, hogy egy üdülő, aki különleges gyógykezelést kap, majd rájöttem, hogy egy artik.

– Bocsásson meg – mondtam. – Nem tudná megmondani, miféle emlékmű ez?

A verejtékes arc teljesen eltorzult.

– Mi? – hallatszott tompán a sisak alól.

Lehajoltam.

– Azt kérdezem: mi ez az emlékmű?

Az ember ismét rámeredt a talapzatra. A füst sűrűbben jött ki a lyukakból. Ismét erős sister gés hallatszott.

– Vlagyimir Jurkovszkij – olvasta el. – December ötödike, a Mérleg éve... Aha... december... Nos... Így hát ez valami német...

– És ki állította ezt az emlékművet?

– Nem tudom – mondta az ember. – Hiszen nincs ideírva. De minek kell ez önnek?

– Ez egy ismerősöm – magyaráztam.

– Akkor minek kérdi? Kérdezte volna meg őt magát.

– Meghalt.

– Ja-a... Talán itt temették el?

– Nem – mondtam. – Messze van eltemetve.

– Hol temették el?

– Messze! De mi ez a dolog, amire támaszkodik?

- Milyen dolog? Ez egy erula.
- Micsoda?
- Erula, ahogy mondom. Elektronikus rulett.
- Tágra nyitottam a szemem.
- Hogy kerül ide egy rulett?
- Hová?
- Ide, az emlékműre.
- Nem tudom – mondta az ember némi gondolkozás után. – Talán az ön ismerőse találta fel.
- Nem hinném – mondtam. – Más területen dolgozott.
- Melyiken?
- Planetológus és bolygórepülő volt.
- Ja-a... Nos, ha ő találta fel, akkor remek ember. Hasznos dolog. Meg kéne jegyezni: Vlagyimir Jurkovszkij. Eszes német volt...
- Nem hinném, hogy ő találta volna fel – mondtam. – Hiszen mondom, hogy bolygórepülő volt.

Az ember rám bámult.

- De ha nem ő fedezte fel, akkor miért áll mellette, nos?
- Hát éppen ez az – mondtam. – Ezen csodálkozom.
- Te csak hazudsz – mondta az ember váratlanul. – Hazudsz, és magad sem tudod, miért. Reggel óta, de már jóllaktál... Alkoholista! – Megfordult és elrohant, vékony lábát húzta, és hangosan sistergett.

Megvontam a vállam, utoljára rápillantottam Vlagyimir Szergejevicsre, és a repülőtéren, tágas téren átvágva elindultam a hotelhez.

A hatalmas portás elfordította előttem az ajtót, és hangosan megszólalt: "Isten hozta!" Megálltam.

- Legyen szíves – mondtam. – Nem tudja, mi ez az emlékmű?

A portás elnézett a fejem fölött a térre. Az arcán zavarodottság tükröző dött. – Netán... nincs ráírva?

- Rá van írva – mondtam. – De ki állította ezt az emlékművet? És miért?

A portás egyik lábáról a másikra állt.

- Elnézést kérek – mondta büntudatosan. – Sehogyan sem tudok válaszolni erre a kérdésre. Régen itt áll, én meg nem régen... Nem akarom önt félre vezetni. Talán a főportás...

Felsóhajtottam.

- No jól van, ne nyugtalankodjék. Hol van itt önöknél telefon?
- Jobbra, kérem – mondta a portás örvendezve.

A főportás elindult felém, de én intettem a fejemmel, felvettem a kagylót, és feltárcsáztam Rimaiér számát. Ez alkalommal a telefon foglaltat jelzett. Elindultam a lifthez, és felmentem a kilencedik emeletre.

A testes Rimaier szokatlanul petyhüdt arccal, köpenyben fogadott, ami alól kilátszott a nadrágba, cipőbe bújtatott lába. A szoba búzlott az állott dohányfüsttől, a hamutartó tele volt csikkel. Egyáltalán a szobában bődületes rendetlenség uralkodott. Az egyik fotel feldöntve, a díványon egy gyűrött, nyilvánvalóan női ing hevert, az ablakpárkány és az asztal alatt az üres üvegek garmadája tündökölt.

– Mivel szolgálhatok? – kérdezte barátságatlanul Rimaier, az államra bámulva. Úgy látszik, most jött ki a kádból: hosszú koponyáján a ritkás, szőke haja vizes volt.

Szóltanul átnyújtottam a névjegyemet. Rimaier figyelmesen elolvasta, lassan betette köntöse zsebébe, és – továbbra is az államra nézve – azt mondta: “Üljön le!”
Leültem.

– Nagyon rosszul jönnek ki a dolgok – mondta. – Rettentően el vagyok foglalva, egy perc időm sincs.

– Néhányszor hívtam ma – jegyeztem meg.

– Épp most jöttem vissza... Hogy hívják magát?

– Iván.

– Vezetékneve?

– Zsilin.

– Figyeljen ide, Zsilin. Egyszóval most fel kell öltöznöm és újból elmennem... – Hallgatott néhány másodpercet, kezével petyhüdt arcát masszírozta. – De hát tulajdonképpen miről beszéljünk? Ámbár ha akar, üljön itt és várjon meg. Ha nem térek vissza egy óra múlva, menjen el, és jöjjön holnap tizenkettőkor. Ja igen, adja meg a címét és a telefonszámát, írja egyenesen az asztalra... – Ledobta a köntösét, és a földön maga után húzva, átment a másik szobába. – Egyelőre pedig nézze meg a várost. Vacak egy városka... De ezzel úgyis foglalkozni kell. Már hányingerem van tőle... – Visszajött, a nyakkendőjét kötötte. A keze remegett, az arcbőre petyhüdt volt és szürke. Hirtelen úgy éreztem, hogy nem bízom benne; rossz volt ránézni, mint egy elhanyagolt betegre.

– Rosszul néz ki – mondtam. – Nagyon megváltozott.

Rimaier most először nézett a szemembe.

– Honnan tudja, milyen voltam azelőtt?

– Láttam magát Máriánál... Sokat dohányzik, Rimaier, a dohányt pedig most mindenféle vacakkal itatják át.

– Ez ostobaság – mondta váratlan ingerültséggel. – Itt mindent vacakkal itatnak át... Egyéb ként igaza van, valószínűleg abba kell hagynom. – Lassan magára húzta a zakót. – Abba kell hagynom – ismételte meg. – És egyáltalán nem kellett volna rászoknom.

– Hogy megy a munka?

– Volt már rosszabb is. Ritka módon magával ragadó munka. – Valahogy kellemetlenül elhúzta a száját. – Na, én megyek. Várnak rám, elkések. Tehát vagy egy óra múlva, vagy holnap tizenkettőkor.

Bólintott és kiment.

Ráírtam a telefon asztalkára a címemet és a telefonszámomat, belerúgtam a lábammal egy halom palackba, és arra gondoltam, hogy a munka nyilvánvalóan magával ragadó volt. Telefonáltam a portásnak, kértem, küldjön fel egy takarítónőt. Egy rendkívül udvarias hang azt felelte, hogy a szoba gazdája kategorikusan megtiltotta, hogy távollétében a személyzet belépjen a szobába, és megismételte ezt a tilalmat épp most, mielőtt kiment a szallodából. "Ahá" – mondtam, és letettem a kagylót. Nem túlzottan tetszett ez nekem. Magam sohasem adok ilyen utasítást, és soha senki elől nem rejtek el semmit, még egy noteszt sem. Buta dolog nem kívánatos benyomásokat keltetni, inkább kevesebbet kellene inni. Felállítottam a felfordított fotelt, leültem, és felkészültem a várakozásra, miközben megpróbáltam legyűrni, az elégedetlenség és a csalódás érzését.

Nem kellett sokáig várnom. Vagy öt perc múlva az ajtó kissé kinyílt, és egy nagyon helyes női pofika jelent meg.

– Hé! – szólt kissé rekedten a pofika. – Itthon van Rimaier?

– Rimaier nincs itt – mondtam. – De azért jöjjön be.

A nő kissé habozott, figyelmesen nézett engem. Úgy látszik, nem volt szándéká ban bejönni, csak benézett útközben.

– Jöjjön, jöjjön – ismételtem. – Unatkozom egyedül.

Karját a derekára téve, könnyű táncoló léptekkel besétált, és megállt előttem. Rövid, fitos orra volt, és kócos, fiús frizurája. A haja vörös volt, a sortja lángoló piros, a gallér nélküli pólója pedig tojássárga. Színes egy nő. És meglehetősen kellemes. Vagy huszonöt éves.

– Vár? – kérdezte.

A szeme fénylett, ő maga pedig bor-, dohány- és kölniillatot árasztott.

– Várok – mondtam. – Üljön le, várjunk együtt.

Rázuhant a rekamiéra velem szemben, a lábát feltette a telefonasztalkára.

– Egy cigarettát a dolgozónak – mondta. – Már öt órája nem gyújtottam rá.

– Nem dohányzóm... Csöngessek, hogy hozzanak?

– Istenem, itt is egy ilyen bánatos... Hagyja a telefont, mert megint idetámolyog az a fehércseléd... Kotorásson csak a hamutálcában, és találjon egy hosszabb csikket!

A hamutálca tele volt hosszú csikkekkkel.

– Mind rúzsos – mondtam.

– Adja csak nyugodtan, ez az én rúzsom. Hogy hívják magát?

– Iván.

A nő kattintott az öngyújtójával, rágyújtott.

– Engem pedig Ilinának. Maga is külföldi? Minden külföldi valahogy olyan széles. Mit csinál itt?

– Rimaiert várom.

– Nem azt kérdem! Mi hozta hozzánk? A felesége elől menekül?

– Nem vagyok nő – mondtam szerényen. – Azért jöttem, hogy könyvet írjak.

– Könyvet? Micsoda ismerősei vannak ennek a Rimaiernek!... Könyvet írni jött. Az impotens sportolók nemi problémái. Maga hogy áll a nemi problémákkal?

– Számomra ez nem probléma – válaszoltam szerényen. – És a maga számára?

Levette a lábát az asztalkáról.

– Na-na... Fékezzen. Nem vagyunk Párizsban. Előbb nyírd le a sörényedet, úgy ülsz itt, mint egy pers...

– Mint ki? – Nagyon türelmes voltam, még negyvenöt percet kellett várnom.

– Mint egy pers. Tudod, vannak olyanok... – Határozatlan mozdulatokat tett a füle mellett a kezével.

– Nem tudom – mondtam. – Nemrég vagyok itt. Még semmit sem tudok. Mesélje el, ez érdekes.

– Hát nem, én ugyan nem. Nálunk nem fecsegnek. Kis emberek vagyunk: felszolgálom, elviszem, vicsorítok és hallgatok. Szakmai titok. Hallottál ilyen vadállatról?

– Hallottam – mondtam. – És hol van ez a “nálunk”? Az orvosoknál?

Nem tudni, miért, neki ez nagyon mulatságosnak tűnt.

– Az orvosoknál! Hát még mit nem! – nevetett. – Rendes fiú vagy, a nyelved fel van vágva... Nálunk az Irodán is van egy ilyen. Ha mond valamit, mind elfekszünk. Amikor a horgászokat szolgáljuk ki, mindig őt bízzák meg, a horgászok szeretnek mulatni.

– De hát ki nem szeret? – mondtam.

– Te oktondi! Az intellek például elkergették. “Vigyék innen ezt a hülyét” – mondták. Vagy mostanában ezeknél a terhes férfiaknál...

– Kiknél?

– Hát a bánatosoknál. Figyelj ide, úgy látom, semmit sem értesz. Honnan jöttél?

– Bécsből.

– Na és? Nálatok Bécsben nincsenek bánatosok?

– El sem tudja képzelni, mi minden nincs Bécsben.

– Talán ott nálatok rendszertelen gyűlések sincsenek?

– Nálunk nincsenek – mondtam. – Minden gyűlésünk rendszeres. Mint az autóbuszjárat.

A lány szórakozott.

– Talán pincéernők sincsenek nálatok?

– Pincéernők vannak. Még hozzá előfordulnak nagyszerű példányok. Tehát maga pincéernő?

Hirtelen felugrott.

– Ne-e-m, így nem megy! – kiáltott fel. – Elég volt nekem mára a bánatosokból. Mindjárt pertut iszol velem, semmi kifogás! – Elkezdte feldöntögetni az üvegeket az ablak alatt. – Az ördögbe is, mind üres! Talán nem is iszol? Ahá, itt van egy kis vermut... Megiszod? Vagy kérjek whiskyt?

– Kezdjük a vermuttal – mondtam.

Az asztalra csapta az üveget az ablakpárkányról két poharat vett fel.

– Ki kell mosni, várj csak, annyi szemetet dobáltak bele... – Kiment a fürdőszobába, és onnan beszélt tovább: – Ha kiderült volna, hogy nem is iszol, nem tudom, mit csináltam volna veled. Micsoda kupi van itt a fürdőszobában, imádom! Te hol szálltál meg, szintén itt?

– Nem, a városban – válaszoltam. – A Második Városmellékiben.

Visszajött a poharakkal.

– Vízrel vagy tisztán? – Talán tisztán.

– Minden külföldi tisztán issza. Nálunk meg valahogy vízzel isszák. – A székem karfájára ült, és átölelte a vállam. Erős szeszszag áradt belőle. – Na, pertu...

Kiittuk, megcsókoltuk egymást. Minden élvezet nélkül. Az ajka erősen ki volt rúzsozva, a szemhéja pedig nehéz a kialvatlanságtól és a fáradtságtól. Letette a poharat, még egy csikket keresett ki a hamutálcából, és visszatért a díványra.

– Hát hol van az a Rimaier? – kérdezte. – Meddig lehet várni? Régen ismered?

– Nem, nem nagyon.

– Szerintem egy utolsó gazember – mondta váratlan indulattal. – Mindent kiszedett belőlem, most pedig rejtőzködik. Nem nyit ajtót a marha, telefonon sem érhetem el. Figyelj ide, nem lehet, hogy spicli?

– Miféle spicli?

– Á, sokan vannak, a gazok... A Józanság Társaságából, az erkölcsök... Az Ismerősök és a Hozzáértők is jó kis firmák...

– Nem, Rimaier rendes ember – mondtam kissé erőlködve.

– Rendes... Mind rendesek vagytok. Eleinte. Rimaier is rendes volt, olyan jóságosnak, vidámnak tette magát... Most pedig úgy néz, mint egy krokodil!

– Szegényke – mondtam én. – Biztos eszébe jutott a családja, és elszégyellte magát.

– Nincs semmiféle családja. És egyáltalán, az ördögbe vele! Töltsék még?

Ittunk még. A lány lefeküdt, és a feje alá tette a karját. Aztán azt mondta:

– Ne szomorkodj. Köpj mindenre. Borunk van dögivel, táncolunk egyet, kiszaladunk a városba... Holnap focimeccs van, megteesszük a Bikákat...

– Nem is szomorkodom. Ha Bikák, hát legyenek Bikák.

– Jaj, a Bikák! Micsoda fiúk! Örökké nézném! Keze mint a vas, az ember hozzábújik, mintha fához támaszkodna, becsszó...

Az ajtón kopogtak.

– Bújj be! – ordította Ilina.

A szobába belépett és tüstént megállt egy magas, csontos középkorú ember; kefeszerű, világos bajusza és világos, düllelt szeme volt.

– Elnézést – mondta. – Rimáiért szerettem volna látni.

– Itt mindenki Rimáiért szeretné látni – mondta Ilina. – Üljön le, megvárjuk.

Az ismeretlen bólintott, és az asztal mellé telepedett, egyik lábát a másikra rakta.

Nyilvánvalóan nem először járt itt. Nem nézett körül, hanem mereven bámulta a szemközti falat. Ámbár az is lehet, hogy nem volt kíváncsi természetű. Minden esetre sem én, sem Ilina nem érdekeltük. Számomra ez természetellenesnek tűnt: szerintem egy olyan pár, mint én és Ilina, bármely normális ember érdeklődését felébreszthette. Ilina a könyökére támaszkodva felemelkedett, és figyelmesen nézegette az ismeretlent.

– Valahol már láttam magát – jelentette ki.

– Valóban? – mondta hidegen az idegen.

– Hogy hívják?

– Oscar. Rimaier barátja vagyok.

– Hát ez nagyszerű – mondta Ilina. Láthatóan ingerültté tette az idegen közömbössége, de egyelőre türtőztette magát. – Ő is Rimaier barátja – mutatott rám az ujjával. – Ismerik egy mást?

– Nem – mondta Oscar, továbbra is a falat nézve.

– Ivánnak hívnak – mondtam. – Ez pedig Rimaier barátnője. A neve Ilina, s épp most ittunk pertut.

Oscar eléggé közönyösen ránézett Ilinára, és udvariasan bólintott. Ilina, aki nem vette le róla a szemét, kezébe vette az üveget.

– Maradt itt még egy kicsi – mondta. – Inna, Oscar?

– Nem, köszönöm – válaszolta hidegen Oscar.

– Pertut! – mondta Ilina. – Nem akar? Kár.

A poharamba lötytyintett egy keveset, a maradékot beleöntötte a sajátjába, és azonnal kiitta.

– Életemben nem hittem volna, hogy Rimaiernek lehet olyan barátja, aki nem iszik – mondta. – De én mégis láttam magát valahol!

Oscar megvonta a vállát.

– Aligha – mondta.

Ilina szemlátomást izzásba jött.

– Valami gazember – közölte velem hangosan. – Halló, Oscar, lehet, hogy maga intell?

-Nem.

– Hogyhogy nem? – mondta Ilina. – Világos, hogy intell. Még a Kismenyétben össze külön bözött a kopasz Laze- zel, összetörték a tükröt, Mody pedig felpofozta magukat...

Oscar kőarca rózsaszínűre váltott.

– Biztosítom önt – mondta nagyon udvariasan –, hogy nem vagyok intell, és soha életemben nem voltam a Kismenyétben.

– Akkor maga szerint én hazudok? – kérdezte Ilina.

Ekkor mindenesetre levettem az üveget az asztról, és a fotel alá állítottam.

– Idegen vagyok itt – mondotta Oscar. – Turista.

- Régen érkezett? – kérdeztem én, hogy kissé feloldjam a hangulatot.
- Nem, nem régen – válaszolta Oscar. Továbbra is a falat nézte. Szilárd jellem volt.
- Ja! – mondta hirtelen Ilina. – Emlékszem... Én zavartam össze mindent. – Elnevette magát. – Nem intell maga, persze. Tegnapelőtt ott járt nálunk az Irodán. Utazó ügynök, ugye? Az igazgatónak valami vacakot ajánlgatott... Dugon... Dupon...
- Devon – segítettem ki. – Van egy ilyen repellent. Devon.

Oscar most először mosolyodott el.

- Pontosan – mondta. – De persze nem vagyok ügynök. Egyszerűen egy rokonom megbí zását teljesítettem.
- Így egészen más – szólt Ilina, és felugrott. – Ezt kellett volna mondania. Iván, mindannyi unknak pertut kell innunk. Én telefonálok... Nem, inkább leszaladok. Maguk meg egyelőre csevegjenek. Mindjárt itt vagyok...

Kirohant a szobából, becsapta az ajtót.

- Vidám egy nő – mondtam én.
- Igen, rendkívül. Ön idevalósi?
- Nem, én is idegen vagyok... Milyen furcsa ötlete volt a maga rokonának!
- Mire gondol?
- Kinek van szüksége Devonra egy üdülővárosban?

Oscar megvonta a vállát.

- Nehéz megítélnem, nem vagyok kémikus. De higgye el, hogy gyakran a hozzá tartozóink tetteit is nehéz megértenünk, nemcsak fantáziáikat. Ezek szerint Devon... hogyan is nevezte? Rece...
- Repellent – mondtam.
- Azt hiszem, ez a szúnyogok számára készül.
- Nem annyira a számukra, mint inkább ellenük.
- Úgy látom, jól ért hozzá – mondta Oscar.
- Volt alkalmam használni.
- Ja úgy...

“Mi az ördög? – gondoltam. – Mit akar ezzel mondani?” Többé nem nézte a falat. Egyenesen a szemembe nézett és mosolygott. De ha akart is valamit mondani, már megmondta. Felállt.

- Azt hiszem, nem várok tovább – mondta. – Ha jól értem, arra kényszerítenek itt, hogy pertut igyák. Én nem inni jöttem ide. Gyógyulni jöttem. Legyen szíves, mondja meg Rimaiernek, hogy ma este felhívom. Nem felejtí el?
- Nem – mondtam. – Nem felejtém el. Ha azt mondom, hogy Oscar járt itt, megérti, kiről van szó?
- Igen, természetesen. Ez a valódi nevem.

Meghajtotta magát, és kimért léptekkel távozott, hátra se nézett. Egyenes volt, és valahogy természetellenes. Bedugtam az ujjaimat a hamutálcába, kiválasztot tam egy

rúzs nélküli csikket, és néhányszor mellre szívtam a füstöt. A dohány nem ízlett. Elnyomtam a csikket. Oscar sem tetszett. Ilina sem. Rimaier nagyon nem tetszett. Végignéztem az üvegeket, de mind üres volt.

Negyedik fejezet

Rimáiért végül is nem győztem kivárni. Ilina se tért vissza. Meguntam az agyonfüstölt szobá ban üldögelni, s lementem a haliba. Ebédelni szerettem volna, s megálltam körülnézni, hogy hol is van étterem. Abban a pillanatban a portás mellettem termett.

- Szolgálatára – susogta gyengéden. – Kocsi? Étterem? Bár? Szalon?
- Miféle szalon? – kíváncsiskodtam én.
- Fodrászszalon. – Tapintatosan a frizurámra nézett. – Ma Gaoej mester rendel. Nagyon is ajánlom.

Eszembe jutott, hogy Ilina is célzott valamit a sörényemre, így hát azt mondtam: “Hát jó, nem bánom.” “Kérem, jöjjön utánam” – mondta a portás. Átmentünk a halion. A portás benyitott egy alacsony, széles ajtón, és halkán beszólt egy tágas helyiség ürességébe:

- Elnézést, mester, itt van egy kuncsaft!
- Kérem – hallatszott egy nyugodt hang.

Beléptem. A szalonban világos volt, valami kellemes illatot éreztem, ragyogott a nikkal, ragyogtak a tükrök, ragyogott a régi parkett. A mennyezetről fénylő rudakon fénylő félgömbök függtek alá. A terem közepén egy óriási fehér fotel állt. A mester felém jött. Figyelmes, mozdulatlan szeme, kampós orra és ősz kecskeszakála volt. Leginkább egy idős, tapasztalt sebészre emlékeztetett. Félénken kö szöntem. A mester röviden bólintott, és oldalról megkerült, miközben tetőtől talpig megtekintett. Kényelmetlenül éreztem magam.

- Tegyen engem divatossá – mondtam, közben igyekeztem szemmel tartani. Ám a mester lágyan megfogta az ujjamat, és néhány másodpercig szuszogott a hátam mögött, közben morgott: “Kétségtelenül... Kétségkívül...” Majd éreztem, hogy megérintette a vállamat.

- Néhány lépést előre, kérem – mondta szigorúan. – Öt-hat lépés, majd álljon meg, és hirtelen forduljon meg.

Engedelmeskedtem. Elgondolkodva nézegetett, közben csipkedte a szakállát. Úgy tűnt nekem, hogy habozik.

- Egyébként – mondta váratlanul – üljön le.
- Hová? – kérdeztem.
- A fotelba, a fotelba – mondta ő.

A fotelba ereszkedtem és néztem, ahogyan újból, lassan közelített felém. Szuper intelligens arcán hirtelen a bosszúság kifejezése jelent meg.

– Hát szabad ezt? – mondta. – Hisz ez szörnyű!

Nem tudtam, mit válaszoljak.

– Nyers... Diszharmonikus... – morogta. – Borzalmas! Borzalmas...

Olyan rossz lenne? – kérdeztem én.

– Nem értem, minek jött hozzám – válaszolta a mester. – Hisz ön egyáltalán nem ad a külse jére.

– A mai naptól majd fogok – mondtam.

Legyintett.

– Hagyja! Dolgozni fogok magával, de... – Megrázta a fejét, hirtelen megfordult, és átment egy magas asztalhoz, amely tele volt csillogó műszerekkel. A fotel háttámlája lágyan megdőlt, félig fekvő helyzetbe kerültem. Fentről egy nagy, meleget árasztó félgömb közeledett felém, csöpp tük százai elkezdtek szurkálni a tarkómat. Ettől furcsa érzésem támadt: egyszerre fájdalom is, élvezet is.

– Elmúlt? – kérdezte a mester, felém sem fordulva. Az érzés elmúlt.

– Elmúlt – mondtam.

– Jó a bőre – morogta bizonyos elégedettséggel a mester. Visszatért hozzám valami különös szerszámkészlettel, és tapogatni kezdte az arcomat.

– Mirosa mégis hozzám – mondta hirtelen. – Mindent vártam volna, csak ezt nem. Miután Levant annyit tett érte... Emlékszik arra a pillanatra, amikor sírnak a haldokló Peany fölött? Bármibe lehetett volna fogadni, hogy örökre együtt maradnak. És most, képzelje csak el, hozzámegy ehhez az irodalmárhoz!

Van egy szabályom: felveszem bármely beszélgetés fonalát, és folytatom. Amikor nem tudja az ember, miről van szó, ez még érdekes is.

– Ez nem tart sokáig – mondtam magabiztosan. – Az irodalmárok nem állhatatosak, bizto síthatom. Magam is irodalmár vagyok.

A mester ujjai egy pillanatra megálltak a szemhéjamon.

– Ez nem jutott eszembe – vallotta be. – Mégiscsak házasság, ha világi is... Ne felejtsem el felhívni a feleségemet. Nagyon odavolt.

– Megértem őt – mondtam én. – Bár nekem mindig úgy tűnt, hogy Levant először szerelmes volt ebbe a... Peanybe.

– Szerelmes? – kiáltott fel a mester, s a másik oldalról közelített meg. – Hát világos, hogy szerette! Örülten szerette! Ahogyan csak egy magányos, mindenki által eltaszított férfi szerethet!

– És ezért nagyon is természetes, hogy Peany halála után a legjobb barátnőjénél keresett vigaszt...

– Barátnőjénél... Igen – mondta a mester helyeslően, s megcsiklandozta a fülem mögött. – Mirosa imádta Peanyt. Ez a pontos kifejezés: barátnő! Mindjárt érezni magában az irodalmárt. Peany is imádta Mirosát...

– De gondoljon csak arra – kaptam fel a fonalat –, hogy Peany elejétől kezdve

gyanította, hogy Mirosa nem közömbös Levant iránt.

– Ő, persze. Ők rendkívül érzékenyek az ilyen dolgok iránt. Ez mindenki számára világos volt, a feleségem mindjárt felfigyelt erre. Emlékszem, meglökött a könyökével mindannyiszor, amikor Peany rászállt Mirosa göndör fejecskéjére, és olyan huncutul, mondhatnám vára kozóan nézett Levantra...

Most hallgattam.

– Általában mély meggyőződéseim – folytatta a mester -, hogy a madarak nem kevésbé mélyen éreznek, mint az emberek.

Ahá, gondoltam magamban, hangosan pedig ezt mondtam:

– Nem tudom, hogy vannak a madarak általában, de Peany talán sokkal érzékenyebb volt, mint maga vagy én.

Valami röviden felzúmmögött a fejem búbja felett, gyengén megcsörrent valami fém.

– Szóról szóra úgy beszél, mint a feleségem – jegyezte meg a mester. – Magának nyilván tetszik Dan. Megrázkódtatást éreztem, amikor ő képes volt megcsinálni a bunkint annak a japán hercegnőnek, nem emlékszem a nevére. Hisz senki, egyetlen ember sem hitt Dánnak. Maga a japán király...

– Bocsásson meg – mondtam. – Bunkint mondott?

– Ja igen, hisz maga nem szakember... Emlékszik arra a pillanatra, amikor a japán hercegnő kijön a kínzókamrából? A haja, szőke hajának magas hulláma, drága fésűkkel díszítve...

– Ja-a! – világosodott meg előttem. – Tehát ez egy frizura!

– Igen, tavaly egy időre divatba is jött. Bár igazi bunkint nálunk csak kevesek tudtak csinálni... akárcsak igazi kontyot. És persze senki sem hitte volna, hogy Dan a megégett kezével, félig megvakulva... Emlékszik, hogyan vakult meg?

– Megrázó volt – mondtam.

– Ó-ó, Dan valódi mester volt. Bunkint csinálni villanykezelés nélkül, biokibontás nélkül... Tudja – folytatta, s a hangjában izgalom remegett -, az jutott most az eszembe, hogy amikor Mirosa szakít az irodalmárral, nem Levanthoz kell mennie, hanem Dánhoz. Egy fotelban kigurítja a verandára, és holdvilágnál hallgatják majd az éneklő csaloganyokat... Együtt, kettesben...

– És csendesen sírnak a boldogságtól – tettem hozzá.

– Igen... – A mester hangja elcsuklott. – Ez lesz csak igazságos. Különbem nem is tudom... Különbem egyszerűen nem értem, mire való az egész küzdelmünk... Nem, követelnünk kell. Még ma elmegyek a szövetségbe.

Újból csak hallgattam. A mester szaggatottan lélegzett a fülem felett.

– Borotválkozzanak csak az automatákban – mondta hirtelen bosszúvággyal. – Járjanak csak, mint a megkopasztott libák. Egyszer megpróbáltattuk ezt velük, most meglátjuk, hogy tetszett.

– Félek, hogy ez nem lesz egyszerű – mondtam óvatosan, mert semmit sem értettem.

– Hát mi, mesterek, megszoktuk a komplikációkat. Nem egyszerű! És amikor megjelenik magánál egy zsíros madárijesztő, izzadt és félelmetes, s embert kell belőle

csinálnia... vagy legalábbis valami olyat, ami a hétköznapi életben nem különbözik az embertől... ez talán egyszerű?! Emlékszik, hogyan is mondta Dan: “Egy nő kilenc hónaponként szül egy embert, mi pedig, a mesterek, naponta csináljuk ezt”? Hát nem csodálatos szavak ezek?

– Dan a fodrászokról beszélt? – kérdeztem meg mindenesetre.

– Dan a mesterekről beszélt! “Rajtunk nyugszik a világ szépsége” – mondogatta. És mit még, emlékszik? “Hogy embert csináljon a majomból, Darwinnak kitűnő mesternek kellett lennie.”

Úgy döntöttem, hogy megadom magam, és beismertem:

– Erre már nem emlékszem.

– És régen nézi *A szalon rózsáját*?

– Hisz nemrég érkeztem.

– Ja-a... Akkor sokat vesztett. Mi a feleségemmel már hetedik éve nézzük ezt a történetet, minden kedden. Egyetlen epizódot mulasztottunk: rohamom volt, s elvesztettem az eszmé letemet. De az egész városban csak egyetlenegy ember nem mulasztotta el egyszer sem: Mii mester a Központi szalonból.

Hátrált néhány lépést, bekapcsolt és kikapcsolt néhány különböző színű fény szórót, s újból nekilátott a munkának.

– Hetedik éve – ismételte. – Most pedig képzelje el: tavalyelőtt megölik Mirosát, Levantot életfogytiglan japán kínzókamrába zárják, Dant pedig máglyán égetik el. El tudja ezt képzelni?

– Ez lehetetlen – mondtam én. – Dant? Máglyán? Igaz, Brúnót is máglyán égették el...

– Lehetséges – mondta türelmetlenül a mester. – Mindenesetre világossá vált számunkra, hogy gyorsan véget akarnak vetni a műsornak. De ezt nem tűrhettük. Sztrájkot hirdettünk, és három hétig küzdöttünk. Mii meg én őrzáratban jártuk a fodrászautomatákat. És meg kell hogy mondjam, a lakosok jelentős része együtt érzett velünk.

– Naná! – mondtam én. – És? Győztek?

– Mint látja. Ők világosan megértették, mi ez, s most a TV-központ tudja, kivel van dolga. Egy lépést sem hátráltunk, és nem hátrálunk, ha kell. Mindenesetre keddenként most pihenünk, mint hajdanában – úgy, ahogy kell.

– És a többi napon?

– A többi napon pedig várjuk a keddet, és találgatjuk, mi vár ránk, mivel örvendeztetnek meg bennünket önök, irodalmárok, vitatkozunk, és fogadásokat kötünk... Egyébként nekünk, mestereknek nincs sok szabadidőnk.

– Sok a kuncsaft nyilvánvalóan?

– Nem, nem erről van szó. Az otthoni elfoglaltságra gondolok. Mesterré válni nem nehéz, nehéz annak maradni. Rengeteg az irodalom, egy sor új módszer, újabb melléklet, mindent követni kell, állandóan kísérletezni, kutatni, szüntelenül figyelni kell a határterületeket: bionikát, plasztikai orvostudományt, organikát... És azonkívül, tudja, gyűlik a tapasztalat, az ember szükségét érzi, hogy megossa azt. Mi

is Millel már a második könyvet írjuk, s szó szerint havonta javítani kell a kéziratot. Szemlátomást minden elavul. Most éppen egy cikket fejezek be a vele született egyenes, rugalmatlan hajsza egy kevésbé ismert tulajdonságáról, s tudja, gyakorlatilag nincs semmi esélyem, hogy első legyek. Csak a mi országunkban ismerek három mestert, aki ugyanezzel a kérdéssel foglalkozik. Ez természetes is: a vele született egyenes, rugalmatlan hajsza a legaktuálisabb probléma. Hisz úgy tartják, hogy egyáltalán nem tehető esztétikussá. Egyébként önt ez persze nem érdekelheti. Hisz irodalmár, nemde?

– Igen – mondtam én.

– Tudja, egyszer a sztrájk idején átfutottam egy regényt. Nem az öné?

– Nem tudom – mondtam. – Miről szólt?

– Há-át, nem tudom pontosan megmondani... Egy fiú összeveszett az apjával, s volt neki egy barátja, egy kellemetlen, furcsa nevű ember... Békákat vagdosott.

– Nem jut eszembe – hazudtam. Szegény Iván Szergejevics!*

– Nekem sem jut eszembe. Valami ostobaság. Nekem van fiam, de sohasem veszünk össze. S az állatokat sem kínozza... talán csak gyerekkorában...

– Újból hátrált, és lassan körbement, miközben figyelmesen nézett. A szeme lángolt. Úgy tűnt, nagyon meg van elégedve.

– Hát talán ezzel be is fejezhetjük – mondta.

Kimásztam a fotelból.

– Hát nem rossz... – mormolta a mester. – Egyszerűen nagyon is nem rossz.

Odamentem a tükörhöz, ő pedig bekapcsolta a reflektorokat, amelyek minden oldalról megvilágítottak, úgyhogy az arcomon nem maradt semmi árnyék. Az első pillanatban semmi különösöt nem láttam magamon. Én vagyok én. Majd megéreztem, hogy nem vagyok egészen én. Ez sokkal jobb, mint én. Sokkal, de sokkal jobb. Szébb, mint én. Jóságosabb, mint én. Sokkal jelentőségtejtjesebb, mint én. Szégyent éreztem, mintha szándékosan olyan embernek adnám ki magam, akinek a nyomába sem érhetek...

– Hogyan csinálta ezt? – kérdeztem félhangon.

– Semmiség – válaszolta a mester, közben valahogy különösen mosolygott. – Ön elég könnyű kuncsaftnak bizonyult, bár alaposan el volt hanyagolva.

Önmagámnak tetszelegve álltam a tükör előtt, és nem tudtam elmenni onnan. Majd hirtelen félelmet éreztem. A mester varázsló volt, még hozzá gonosz varázsló, bár ő maga talán ezt nem is gyanította. A tükörben, reflektorokkal megvilágítva, rendkívüli módon vonzóan és szemet gyönyörködtetően tükröződött a hazugság. Okos, szép, jelentős üresség. Nem, nem üresség persze, nem voltam önmagámról ilyen rossz véleménnyel, de a kontraszt túlságosan nagy volt. Az egész belső világom, mindaz, amit oly magasra értékeltem magamban... Most már akár ne is lett volna. Többé már nem volt rá szükség. A mesterre néztem. Mosolygott.

– Sok kuncsaftja van? – kérdeztem.

Nem értette meg a kérdést, de én nem is akartam, hogy megértse.

– Ne izguljon – válaszolta. – Önt mindig szívesen munkába veszem. A legjobb

minőségű nyersanyag.

– Köszönöm – mondtam, és lesütöttem a szemem, hogy ne lássam a mosolyát. – Köszönöm. Viszontlátásra.

– Csak ne felejtse el fizetni – mondta jóindulatúan. – Mi, mesterek, nagyra értékeljük a munkánkat.

– Igen, persze – kaptam észbe. – Természetesen. Mivel tartozom?

Megmondta, hogy mennyivel.

– Hogyan? – kérdeztem hápogva.

A mester élvezettel megismételte.

– Meg kell örülni! – mondtam őszintén.

– Ez a szépség ára – magyarázta. – Hétköznapi turistaként jött ide, s a természet királyaként távozik. Nem így van?

– Rangbitorlóként távozom – morogtam magamban, s elővettem a pénzt.

– Nana, ne olyan keserűen – mondta behízeglően a mester. – Még én sem tudom ezt biztosan. Ön se biztos benne... Még két dollárt legyen szíves... Köszönöm. Itt van a visszajáró ötven pfennig... Nincs kifogása a pfennig ellen?

Nem volt kifogásom a pfennig ellen. Szerettem volna minél előbb távozni.

A hallban álldogáltam egy kicsit, magamhoz tértem, az üvegfalon keresztül néztem a fémből alkotott Vlagyimir Szergejevicsét. Végeredményben mindez egyáltalán nem új dolog. Végeredményben az emberek milliói nem azok, aminek kiadják magukat. De ez az átkozott fodrász empiriokriticistává tett engem. A valóságot csodálatos hieroglifek takarták el. Már nem hittem abban, amit látok ebben a városban. A sztereo műanyaggal borított tér a valóságban valószínűleg egyáltalán nem volt szép. A gépkocsik kecses kontúrjai alatt vészjósló, torz formákat sejtettem. Az a szépséges, kedves nő valójában persze undorító, bűzös hiéna, parázna, ostoba koca. Behunytam a szememet, és le megráztam a fejem. Az öreg sátán...

Nem messze tőlem megállt két kinyalt öregúr, s hévvel vitatkozni kezdtek a párolt fácán előnyeiről a tollazatával együtt megsütött fácánnal szemben. Vitatkozás közben nyáladtak, cuppogtak és fulladoztak, egymás orra előtt csettintettek csontos ujjakkal. Rajtuk semmilyen mester sem tudott volna segíteni. Maguk is mesterek voltak, s nem is titkolták. Mindenesetre visszatérítettek engem a materializmushoz. Odahívtam a portást, és megkérdeztem, hol van az étterem.

– Közvetlenül ön előtt – mondta a portás, és mosolyogva nézte a vitatkozó öregeket.

– A világ minden konyhája.

Az étterem bejáratát egy botanikus kert kapujának néztem. Bementem a kertbe, a kezemmel széthajtottam az egzotikus fák ágait, hol puha fűben, hol kagylókból összerakott egyenetlen lapokon lépdelve. A dús, hűvös növényzetben láthatatlan madarak csiripeltek, halk beszélgetések zaja, kések csattogása, nevetés hallatszott. Az orrom előtt egy arányló madárka röppent fel. Egy kis kaviáros szendvicset cipelt erőlködve a csőrében.

– Rendelkezésére állok – csendült fel mellettem egy mély, bársonyos hang.

A bozótból egy magasztos kinézetű férfi lépett ki, a fejét félrehajtva.

– Ebéd – mondtam röviden. Nem szeretem a főpincéreket.

– Ebéd... – ismételte meg jelentőségteljesen. – Társaságban? Vagy egy külön asztalt?

– Egy külön asztalt. Bár...

Egy szempillantás alatt megjelent a kezében egy notesz.

– Egy ilyen korú férfit örömmel látnak az asztaluknál Mrs. és Miss Hamilton-Ray...

– Tovább – mondtam én.

– Jofrois atya...

– Inkább egy idevalósít szeretnék – mondtam.

Lapozott egyet.

– Épp most ült le az asztalhoz Opir, a filozófia doktora.

– Ám legyen – mondtam én.

A főpincér eltette a noteszt, és egy homokkő táblákkal kirakott úton vezetett előre. Valahol körülöttünk beszélgettek, ettek, sisteregtették a szódásszifonokat. A lombozatban színes méhekként kolibriok ugrándoztak. A főpincér tisztelettudóan tudakozódott:

– Mit tetszik parancsolni, Hogyan mutassam be?

– Iván. Turista és irodalmár.

Opir doktor még nem volt ötvenéves. Mindjárt megtetszett nekem, mert azonnal, minden ceremónia nélkül elküldte a főpincért egy pincérért. Pirospozsgás és kövér volt, szüntelenül nagy élvezettel beszélt és izgett-mozgott.

– Ne fárassza magát – mondta, amikor én az étlap után nyúltam. – Minden ismert már. Vodka, ajóka tojásban, nálunk. “passyphunch”-nak nevezik, “like” nevű krumplileves...

– Tejfölösen – tettem hozzá.

– Magától értetődik! Párolt tokhal asztraháni módra, egy darabka borjúhús...

– Én fácánt szeretnék. Amelyet tollakkal együtt sütöttek.

– Nem kell: most nincs itt a szezonja... Egy szelet marhahús, angolna édes mártásban...

– Kávét – mondtam én.

– Konyak – vetette ellen.

– Kávét konyakkal.

– Jó. Konyak és kávé konyakkal. Valami fehér bort a halhoz és egy jó, valódi szivart...

Opirral, a filozófia doktorával ebédelni nagyon kényelmes dolog volt. Lehetett enni, inni és hallgatni. Vagy nem hallgatni. Opir doktornak nem volt szüksége beszélgetőpartnerre. Opir doktornak hallgatóra volt szüksége. Én nem vettem részt a beszélgetésben, nem is replikáztam, Opir doktor pedig gyönyörrel szónokolt, szinte

szünet nélkül, hadonászva a villájával. Ennek ellenére a tányérok és a tálak titokzatos gyorsasággal üresedtek meg előtte. Életemben nem találkoztam még egy emberrel, aki oly művészettel beszélt volna teli és rágó szájjal.

– A tudomány! A tudomány Őfelsége! – kiáltotta. – Sokáig és gyötrődve érett, de gyü mölcse bőségesnek és édesnek bizonyult. Állj meg, pillanat, gyönyörű vagy! A nemzedékek százai születtek, szenvedtek és meghaltak, és soha senki sem akarta kimondani ezt a varázsigét. Nekünk óriási szerencsénk volt. A legnagyobb rübb korban születtünk: a Kívánságok Kielégítésének Korában. Talán még nem mindenki érti ezt meg, de a honfitársaim kilencvenkilenc százaléka már most olyan világban él, ahol az ember számára gyakorlatilag elérhető minden, amit elképzelsz. Ó, tudomány! Te végre felszabadítottad az emberiséget! Adtál, adsz és a jövőben is adni fogsz nekünk mindent... ételt, nagyszerű ételt- ruhát, nagyszerűt, minden ízlésnek megfelelőt és tetszőleges mennyiségben; lakást, kitűnő lakást! Szerelem, öröm, megelégedettség, azok számára pedig, akiket elfárasztott a boldogság, édes könnyek, apró menedéket nyújtó bánatok, kellemes, megnyugtató gondok, amelyek jelentőssé tesznek bennünket a saját szemünkben... Igen, mi, filozófusok sokat és mérgesen szidtuk a tudományt. Hívtuk a gépeket romboló ludditákat, átkoztuk Einsteint, aki megváltoztatta a világmindenséget, megbélyegeztük Wienert, aki kezét emelt isteni eredetünkre. Hát mi tagadás, valóban elvesztettük ezt az isteni eredetet. A tudomány elvette tőlünk. De helyette! Helyette az Olümposz lakomaasztalához ültette az emberiséget... Ahá, itt van a krumplileves, az isteni "like"!... Nem, nem, tegyen úgy, ahogy én... Vegye el ezt a kiskanalat... Egy kis ecetet... borsozza meg, ezzel a másik kiskanállal, ezzel ni, merítsen a tejfölből és... nem, nem, fokozatosan keverje szét... Ez is tudomány, egyike a legősibbeknek, ősi mindenenesetre, mint az univerzális szintézis... Apropos, feltétlenül látogassa meg a mi szintetizátorainkat, az Amaltea AK Szarva... Ugye, ön nem kémikus? Ja persze, hisz irodalmár! Erről írni kell, ez napjaink legnagyobb rejtelve, bifszték a levegőből, spárga agyagból, gomba fűrészporból... Milyen kár, hogy Malthus meghalt! Az egész világ röhögne most rajta! Persze, volt valami alapja a pesszimizmusának. Kész vagyok egyetérteni azokkal, akik még zseniálisnak is tartják. De túlságosan műveletlen volt, egyáltalán nem látta a természettudományok perspektíváit. Ama boldogtalan zsenik közül való volt, akik pont akkor fedezik fel a társadalomtudományok törvényeit, amikor ezek a törvények megszűnnek működni... őszintén sajnálom őt. Hisz számára az emberiség mohón kitátott szájak milliárdja volt csupán. Éjszakánként fel kellett ébrednie a borzalomból. Valóban szörnyű lidércálmom ez: egymilliárd tátott száj és egyetlenegy fej sem! Hátranézek és keserűen látom, mily vakok voltak ők, a közelmúlt lélekmegrendítői és értelmek urai. A tudatukat szüntelen borzalom borította el. Szociáldarwinisták! Csak a létért folyó állandó harcot látták: az éhségtől megvadult emberek tömegeit, akik cafatokra tépik egymást egy kis helyért a nap alatt, mintha ilyen hely csak egy lenne, mintha a Nap nem lenne elegendő mindenki számára! Nietzsche is... Lehet, hogy a fáraók idejének éhes rabszolgái számára megfelelt az ő vészjósló prédikációja az urak fájáról, az übermenschekről, akik a jó és a rossz túloldalán vannak... Kinek kell ma a túloldalon lennie? Ezen az oldalon sem rossz, mi a véleménye? Marx és Freud is volt persze. Marx például elsőnek értette meg, hogy a legfontosabb a gazdaság. Megértette, hogy ha kiragadják a gazdaságot a mohó

ostobák és a fetisisták kezéből, államivá teszik, határtalanul kifejlesztik, ezzel megalapozzák az aranykort. Freud pedig megmutatta, mire is kell nekünk ez az aranykor. Jusson eszébe, mi volt az emberi faj minden szerencsétlenségének oka! Ki nem elégített ösztönök, viszonzatlan szerelem és csillapíthatatlan éhség, nemde? De íme, megjelenik a Tudomány Ófelsége, és megajánl dékoz bennünket a kielégüléssel. És milyen gyorsan történt mindez! Még emlékezünk a komor jószok neveire, s máris... Milyennek találja a tokhúst? Az a benyomásom, hogy a mártás szintetikus. Látja ezt a rózsaszín árnyalatot?... Igen, szintetikus. Egy étteremben valódira számít hatnánk... Főpincér! Egyébként hagyjuk, ne személyeskedjünk... Menjen csak, menjen! Miről is beszéltem? Igen! Szerelem és éhség. Elégítse ki a szerelmet és az éhséget: boldog embert fog látni. Persze, azon feltétel mellett, hogy emberünk biztos a holnapjában. Minden kor minden utópiája ezen a legegyszerűbb megfontoláson alapszik. Szabadítsa meg az embert, hogy ne kelljen a betevő falatról és a holnapról gondoskodnia: igazán szabaddá és boldoggá válik. Mély meggyőződésem, hogy a gyermekek, éppen a gyermekek az emberiség eszménye. Mélységes értelmet látok a gyermek és az utópia objektuma, a gondtalan ember közötti megdöbbentő hasonlóságban. Ha gondtalan valaki, akkor boldog. És mily közel vagyunk ehhez az eszményhez! Még néhány évtized, de lehet, hogy egyszerűen még néhány év, és elérjük az automatikus bőséget, eldobjuk a tudományt, mint egy kigyógyított ember eldobja a mankóját, s az egész emberiség egy óriási, boldog gyermekcsaláddá válik. A felnőttek csak a szerelemhez való képességükkel fognak különbözni a gyermekektől, ez a képesség pedig – megint csak a tudomány segítségével – új, soha nem volt örömök és gyönyörök forrásává válik... Bocsánat, hogyan is hívják? Iván? Ja, nyilvánvalóan Oroszországból való... Kommunista? Ahá... Na igen, ott maguknál minden másképp van, tudom... Ja, itt a kávé! M-m-m... nem rossz! De hol van a konyak? Ahá, köszönöm... Apropos, azt hallottam, hogy a Nagy Kóstoló már abbahagyta a hivatását. A legutóbbi brüsszeli konyakversenyen óriási botrány tört ki, amit csak nagy nehezen sikerült elsimítani. A Fehér Kentaur jelige kapja a nagydíjat. A zsűri el van ragadtatva. Ez valami különleges. Az érzékek valami fenomenális tündérajátéka! Kinyitják a nevezési borítékot, és – ó, borzalom! – ez szintetikum! A Nagy Kóstoló falfehér lett, hányt! Egyébként volt szerencsém megkóstolni ezt a konyakot, valóban nagyszerű, de pakurából csinálják, még neve sincsen. AX18/nafta, s olcsóbb a hidrolizált szesznél... Vegyen ebből a szivarból. Ostobaság, mi az, hogy nem dohányzik? Ilyen ebéd után nem lehet nem rágyújtani... Szeretem ezt az éttermet. Minden esetben, ha eljövök előadást tartani az itteni egyetemre, az Olympicban ebédelek. Elutazás előtt pedig feltétlenül bemegyek a Tavernába. Igen, ott nincs ez a növényzet, nincsenek paradicsomi madarak, kicsit meleg van, kicsit fülledt, és füstös, de a konyha valódi, utánozhatatlan. A Szorgalmas Kóstolók éppen ott jönnek össze. Vagy ott, vagy a Nassolóban. Ott csak esznek. Ott nem lehet fecsegni, nem lehet nevetni, oda teljesen értelmetlen dolog nővel menni, ott csakis esznek! Csende sen, elmélyülten...

Opir doktor végre elhallgatott, hátradőlt a fotelban, és mélyen, élvezettel beszívta a füstöt. Szívtam a hatalmas szivart, és néztem őt. Világos volt számomra ez a filozófus. Mindig, minden korban voltak olyan emberek, akik teljesen meg voltak elégedve a társadalomban elfoglalt helyükkel, s ezért teljesen elégedettek voltak a

társadalom helyzetével is. Nagyszerűen felvágott nyelv és eleven toll, kitűnő fogak és makulátlanul egészséges belső, kiválóan funkcionáló nemi apparátus.

– Tehát a világ szép, doktor? – kérdeztem én.

– Igen – mondta érzéssel Opir doktor. – Végre szép.

– Ön nagy optimista – mondtam.

– A mi időnk az optimisták ideje. A pesszimista elmegy a Jóhangulat-szalonjába, lecsapoltatja az epét a tudatalattiból, és optimistává válik. A pesszimisták ideje elmúlt, mint ahogy elmúlt a tuberkulotikus betegek, a szexmániákusok és katonák ideje. Megint csak a tudomány irtja ki a pesszimizmust mint értelmi beállítottságot. S nemcsak közvetve teszi ezt, a bőség megteremtésén keresztül, hanem közvetlenül is, az agykéreg alatti sötét világba való közvetlen behatolással. Mondjuk, az álmogenerátorok: ma a nép legdivatosabb szórakozása. Abszolút ártalmatlan, rendkívül tömegméretű és szerkezetileg egyszerű... Vagy mondjuk az idegstimulátorok...

Megpróbáltam a kívánt mederbe irányítani.

– Nem gondolja-e, hogy éppen ezen a területen a tudomány- például a gyógyszervegyészet – néha túlzásba viszi a dolgot?

Opir doktor leereszkedően elmosolyodott, és megszagolta a szivarját.

– A tudomány mindenkor a próba és a hiba módszerével dolgozott – mondta nagy meggyőző erővel. – S hajlamos vagyok azt tartani, hogy az úgynevezett hibák mindig a bűnös felhasználás eredményei. Még nem léptünk be az Aranykörbe, még csak közeledünk ehhez, s a Földön továbbra is mindenféle társadalomból kivetettek, huligánok és egyszerűen piszkos emberek ténferegnek... Így jelennek meg az egészséget rongáló kábítószeres, amelyeket – nyilván tudja – a legnemesebb céllal hoztak létre, mindenféle aromakészítmények... vagy az a... az asztalnál mégsem illik mondani... – Hirtelen elég sikamlósán felvihogott. – Ugye érti, hisz felnőtt emberek vagyunk... Miről is beszéltem? Ja igen, ez nem szabad hogy zavarba hozzon bennünket. Ez elmúlik, mint ahogy az atombombák is elmúltak.

– Csak azt szerettem volna hangsúlyozni – jegyeztem meg -, hogy még létezik az alkoholoizmus és a kábítószeres problémája...

Opir doktor érdeklődése a beszélgetésünk iránt szemlátomást csökkent. Valahogy úgy tűnhetett neki, hogy vitatom a tudomány üdvös voltáról szóló tézisét. Ilyen szinten vitatkozni persze olyan unalmas volt számára, mintha ő bizonygatta volna a tengeri fürdés hasznosságát, én meg vitattam volna ezt azon az alapon, hogy tavaly majdnem belefúladtam a tengerbe.

– Igen, persze – motyogta, miközben az óráját nézegette. – Egyszerre nem megy minden... Értsen egyet azzal, hogy a legfontosabb mégis az alapvető tendencia... Pincér!

Opir doktor ízletesen megebédelt, jól elbeszélgetett – a haladó filozófia nevében –, teljesen megelégedettnek érezte magát, s én elhatároztam, hogy nem erősködöm, annál is kevésbé, mert füttyültem a “haladó filozófiájára”, arról pedig, ami a legjobban érdekelt, Opir doktor végeredményben nyilván nem is tudott semmi konkrétat mondani.

Fizettünk és kiléptünk az étteremből. Megkérdeztem:

– Nem tudja, doktor, kinek az emlékműve ez? Ott, a téren...

Opir doktor szórakozottan nézett arra.

– Valóban, emlékmű – mondta. – Eddig valahogy észre sem vettem... Elvigyem valahova?

– Köszönöm, inkább gyalogolok.

– Ebben az esetben viszontlátásra. Örülök, hogy megismertem... Persze, nehéz abban reménykedni, hogy meggyőzhetem – grimaszt vágott, egy fogpiszkálót dugott a szájába –, de érdekes lenne megpróbálni... Lehet, hogy eljön az előadásomra? Holnap tízkor kezdek.

– Köszönöm – mondtam én. – Mi a téma?

A neooptimizmus filozófiája. Ott feltétlenül érintek olyan kérdéseket, amelyeket ma önnel oly tartalmasan megtárgyaltunk.

– Köszönöm – mondtam még egyszer. – Feltétlenül.

Néztem, ahogyan odament hosszú gépkocsijához, ráesett az ülésre, megpiszkálta az automata vezető kapcsolótábláját, hátradőlt, és úgy tűnt, mindjárt elszundított. A gépkocsi óvatosan végigment a téren, és gyorsítva eltűnt egy mellékutca zöldjében.

Neooptimizmus... neohedonizmus és neokretenizmus... neokapitalizmus... Minden rosszban van valami jó, mondtotta a róka, viszont az Ostobák Országába kerültél. Meg kell mondani, hogy a született ostobák hányada az idők folyamán nem változik. Érdekes lenne tudni, mi történik a meggyőződéses ostobák hányadával. Kíváncsi vagyok, ki ítélte oda neki a doktori címet? Nyilvánvalóan nem ő az egyetlen! Valószínűleg egy egész sereg doktor volt, aki ünnepélyesen odaítélte a doktori címet a neooptimista Opirnak. Egyébként nemcsak filozófusok között fordul ez elő...

Megláttam, hogy a haliba belépett Rimaier, és mindjárt megfeledkeztem Opir doktróról. Az öltöny zsákszerűen lógott rajta, Rimaier meggörnyedve lépkedett, az arca teljesen petyhüdtté vált. Azt hiszem, még imbolygott is. Odalépett a lifthez, ekkor utolértem, és megfogtam az ujját.

Rimaier összerezzenett és hátrafordult.

– Mi az ördög? – mondta. Láthatóan nem örült nekem. – Miért van még mindig itt?

– Vártam önt.

– Hisz mondtam: jöjjön holnap tizenkettőkor.

– Mi a különbség? – mondtam én. – Minek vesztegessük az időt?

A férfi nehezen lélegzett, az arcomba nézett.

– Engem várnak, érte? A szobámban ül egy ember, és rám vár, S nem szabad, hogy magát nálam lássa. Képes ezt megérteni?

– Ne kiabáljon úgy – mondtam. – Néznek bennünket.

Rimaier körülnézett gyulladt szemével.

– Menjünk a liftbe – mondta.

Beléptünk a fülkébe, Rimaier megnyomta a tizenötödik emelet gombját.

– Gyorsan mondja, mit akar.

Ritka ostobán hangzott. Kissé zavarba is jöttem.

– Mi az, nem tudja, miért vagyok itt?

Megdörzsölte a homlokát, majd megszólalt:

– Az ördögbe is, minden összezavarodott... Figyeljen ide, elfelejtettem, mi a neve.

– Zsilin.

– Figyeljen ide, Zsilin, nincs semmi új a maga számára. Nem volt időm ezzel foglalkozni. Ez mind lázálom, érti? Maria kitalálása. Ülnek ott, papírokat irkálnak, és kitalálnak mindenfélét. A pokolba kellene kisöpörni mind.

Elértük a tizenötödik emeletet, s a férfi megnyomta a földszint gombját.

– Az ördögbe... – mondta. – Még öt perc, s ő elmegy... Szóval egyvalamiben biztos vagyok. Semmi ilyesmi nincs. Mindenesetre itt, a városban. – Hirtelen lopva rám pillantott, majd félrenézett. – Hát a következőt mondom. Nézzen be a halászokhoz. Csak úgy, a lelkiismerete megnyugtatóására.

– A halászokhoz? Miféle halászokhoz?

– Majd megtudja – mondta türelmetlenül. – De ott ne szeszélyeskedjen, tegyen úgy, ahogy mondják. – Aztán, mintha magyarázkodna, hozzátette: – Nem akarok előítéletet, érti?

A lift megállt a földszinten, Rimaier megnyomta a kilencedik emelet gombját.

– Ez minden – mondta. – Azután pedig találkozunk, és részletesebben elbeszélgetünk. Mondjuk holnap tizenkettőkor.

– Jól van – válaszoltam lassan. Láthatóan nem akart velem beszélni. Talán nem bízott meg bennem. Hát ilyesmi is előfordul. – Apropos – mondtam –, egy bizonyos Oscar járt magánál.

Úgy tűnt, a férfi összerezett.

– Látta magát?

– Természetesen. Azt üzenté, hogy ma este telefonál.

– Rossz, az ördögbe is, nagyon rossz... – motyogta Rimaier. – Figyeljen ide... Mi is a neve?

– Zsilin.

A lift megállt.

– Figyeljen ide, Zsilin, ez nagyon rossz, hogy ő látta magát... Ámbár köpök rá... Na, én megyek. – Kinyitotta a fülke ajtaját. – Holnap elbeszélgetünk igazából, jó? Holnap... Maga meg nézzen be a halászokhoz, megegyeztünk?

Teljes erővel becsapta maga mögött az ajtót.

– Hol keressem őket? – kérdeztem.

Kicsit álltam, úgy néztem utána. Imbolygó léptekkel, majdnem szaladva távolodott a folyosón.

Ötödik fejezet

Lassan mentem, igyekeztem a fák árnyékában maradni. Időnként gépkocsik haladtak mellettem. Az egyik kocsit megállt, a vezető kitárta az ajtót, kihajolt és hányt. Bágyadtan elkáromkodta magát, tenyerével megtörülte a száját, becsapta az ajtót, és elment. Nem volt fiatal, az arca vörös, tarka inge meztelen testére simult. Rimaier nyilván részegessé vált. Elég gyakran történik ilyesmi: az ember igyekszik, dolgozik, értékes munkaerőnek számít, hallgatnak rá, és példaként állítják mások elé, de éppen akkor, amikor szükség van rá egy konkrét ügyhöz, hirtelen kiderül, hogy felpuffadt és petyhüdtté vált, hogy rossz lányok járnak hozzá, hogy már reggel vodkától bűzlik... A saját ügyei nem érdeklik, s ugyanakkor rettenetesen el van foglalva, állandóan találkozik valakivel, zavarosan és érthetetlenül beszél, semmi esetre sem segítőtárs. Azután az ember hirtelen megtudja, hogy az illető az alkoholisták klinikáján van, vagy az örültekházában, vagy a börtönben. Vagy hirtelen megnősül, furcsán és ostobán, s ez a házasság érezhetően zsarolásszagú... És végül nem tudsz mást mondani: "Minek az orvos, gyógyítsd meg magad..."

Jó lenne mégis megtalálni Pecket. Peck kemény, becsületes ember, és mindig mindent tud. Az ember még nem fejezte be a műszaki ellenőrzést, és nem szállt le a hajóról, ő meg már pertuban van a Bázis ügyeletes szakácsával, már az ügy teljes ismeretében vesz részt a Nyomkeresők parancsnoka és a főmérnök között kirobbant konfliktus vizsgálatában, a technikusok már estélyt rendeznek a tisztele tére, az igazgatóhelyettes pedig félrevonja a sarokba, és ott tanácskozik vele... Minden pénzt megérő Peck! És itt született, ebben a városban, és itt élte le életének egyharmadát.

Találtam egy telefonfülkét, felhívtam a Szolgáltató Irodát, és megkértem, keresék meg Peck Zenaj címét vagy telefonját. A fülkében, mint mindig, macskaszag terjengett. A műanyag asztalkát telefonszámokkal írták tele, grimaszoló pofákkal és illetlen ábrákkal rajzolták össze. Valaki, valószínűleg egy késsel, mélyen belevéselt egy ismeretlen szót: SZLEG. Kissé kinyitottam az ajtót, hogy ne legyen olyan fullasztó a levegő, s néztem, ahogyan a másik, az árnyas oldalon, intézménye bejáratánál, felgyűrt ujjú fehér kabátkában egy mixer pöfékel. Ezután közölték velem, hogy az év eleji adatok szerint Peck Zenaj a következő címen lakik: Szabad ság utca 31., telefonszám: 11-331. Megköszöntem, és mindjárt feltárcsáztam ezt a számot. Egy ismeretlen hang közölte, hogy téves a kapcsolás. A szám stimmel, a cím is, de Peck Zenaj nem lakik itt; ha pedig lakott is, nem tudni, mikor és hova költözött el. Letettem a kagylót, kiléptem a fülkéből, és átmentem az utca másik oldalára, az árnyékba.

Amikor pillantásunk találkozott, a mixer felélénkült, és már messziről odaszólt:

- Jöjjön be!
- Valahogy nincs kedvem – mondtam.
- Mi van, nem akar a ribanc? – kérdezte a mixer együttérzéssel. – Jöjjön, elbeszélgetünk. Unatkozom... Megálltam.
- Holnap reggel – mondtam – tíz órakor az egyetemen egy előadás lesz a

neooptimizmus filozófiájáról. Opir, a fővárosi híres filozófiadoktor tartja.

A mixer mohó figyelemmel hallgatott, még pöfékelni is elfelejtett.

– Hát ilyet! – mondta, amikor befejeztem. – Hová jutottak, mi? Tegnapelőtt az éjjeli klubban szétkergették a lányokat, most pedig előadások vannak náluk. Majd adunk nekik előadást!

– Már régen ideje – mondtam.

– Nem engedem be őket ide – mondta a mixer, aki egészen felélénkült. – Éles a szemem. Ő még csak közeledik az ajtóhoz, én meg már látom: ez egy intell. Srácok, mondom, egy intell jön! Nálunk pedig válogatott srácok vannak, maga Dod ül nálam esténként az edzés után. Na, hát ő felkel, az ajtóban fogadja az intellt, s nem tudom, miről beszélnek, minden esetre az továbbmegy. Igaz, néha csoportosan csatangolnak. Na, akkor, hogy ne legyen botrány, bezárom az ajtót, hadd kopogjanak. Jól mondom?

– Hadd – mondtam. Már meguntam őt. Vannak olyan emberek, akiket rendkívül gyorsan meg lehet unni.

– Mit hadd?

– Hadd kopogjanak. Ahogy mondani szokás, kopogj be bármily ajtón.

A mixer riadtan rám nézett.

– Na, menjen csak – mondta hirtelen.

– Vagy talán igyunk egy kupicával? – javasoltam.

– Menjen csak, menjen – ismételte. – Itt nem fogják kiszolgálni.

Egy ideig néztük egymást. Aztán morgott valamit, hátratántorodott, és becsukta maga mögött az üvegajtót.

– Nem vagyok intell – mondtam én. – Szegény turista vagyok.

Nézett rám, az orrát szétlapította az üvegen. Olyan mozdulatot tettem, mintha magamba döntenék egy kupicát. Az emberem mondott valamit, s elment a terem mélyébe. Látható volt, ahogyan céltalanul járkal az üres asztalok között. Az intézménynek Mosoly volt a neve. Elmosolyodtam s továbbmentem. A sarok mögött egy széles utat találtam. A szélénél egy óriási, csábító reklámokkal teleragasztott teherkocsifurgon állt. Hátsó falát leengedték, s rajta, mint egy pulton, különböző holmik feküdtek: konzervek, palackok, játékok, fehérneművel és ruhákkal teli celofán zacskók halmai. Két kicsi lány csipogott ott, miközben blúzokat válogattak és próbáltak fel. “Fonit” – nyávogott az egyik. A másik, magához mérve a blúzt, ellentmondott: “Csusika, csusika, nem pedig fonit.” “A nyak mellett fonit.” “Csusika!” “A kereszt pedig nem színjátészó...” A furgon veze tője, egy sovány ember, kezeslábasban és vastag keretű fekete szemüvegben, az út szélén ült, a hátát a reklámozlophoz támasztotta. A szeme nem volt látható, de a lebiggyesztett szája és az izzadt orra után ítélve: aludt. Odaléptem a pulthoz. A lányok elhallgattak, és nyitott szájjal rám bámultak. Vagy tizenhat évesek voltak, a szemük mint a kismacskáké: kék és üres.

– Csusika – mondtam határozottan. – Nem fonit és színjátészó.

– S a nyak mellett? – kérdezte az, aki a blúzt próbálgatta.

– A nyak mellett egyszerűen remek.

- Csusika – mondott ellent bátortalanul a másik kislány.
- Akkor nézzünk még egy másikat – javasolta békülékenyen az első. – Ezt itt, ni.
- Inkább ezt, az ezüstöset, a széles mintázatút.

Könyveket pillantottam meg. Csodálatos könyvek voltak itt. Volt Sztrogov olyan illusztrációkkal, amelyenekről nem is hallottam soha. Megvolt itt *Az ábránd megváltozása* Saragon elő szavával. Megvolt Walter Minz háromkötetese, a levelezéssel. Megvolt majdnem az egész Faulkner, Weber *Újpolitika*-ja, *A szépség pólusai* Ignatovától, a *Sian Si-kui*, *A fasizmus története* Az emberiség emlékezete sorozatban... Voltak itt friss folyóiratok és almanachok, zsebkönyv kiadásban a Louvre, az Ermitázs, a Vatikán. Minden volt. “Ez is fonit...” “De viszont széles mintázatú!” “Csusika...” Megragadtam Minzet, két kötetet a hónom alá nyomtam, a harmadikat kinyitottam. Soha életemben nem láttam teljes Minz-kiadást. Még az emigrációból írt levelei is megvoltak benne...

– Mivel tartozom? – szóltam.

A lányok megint rám meredtek. A sofőr összecsuicsörítette a száját, és ültében kiegyene sedett.

- Mi? – kérdezte rekedten.
- Ki itt a tulajdonos? – tudakozódtam.

Felállt, és hozzám lépett.

- Mit akar?
- Ezt a Minzet. Mivel tartozom?

A lányok heherészni kezdtek. A sofőr szótlánul rám nézett, majd levette a szemüvegét. – Ön külföldi?

- Igen, turista vagyok.
- Ez a legteljesebb Minz.
- Hisz látom – mondtam. – Magamon kívül lettem, amikor megláttam.
- Én is – mondta ő. – Amikor megláttam, mire van szüksége.
- Hisz turista – csipogta az egyik kislány. – Ő nem érti.
- Ez nem pénzért van – mondta a sofőr. – Személyes alap. Személyes szükségletek kielégítő sére.

Hátranéztem a könyvespolcra.

- Az ábránd megváltozását látta? – kérdezte a sofőr.
- Igen, köszönöm, az nekem megvan.
- Sztrogovról nem is kérdezem. És *A fasizmus története*?
- Kitűnő kiadás.

A lányok újból heherészni kezdtek. A sofőr szeme kidülledt.

– Sicc innen, taknyosok! – mordult rájuk.

A lányok félreugrottak. Majd egyikük alattomos mozdulattal felkapott néhány blúzos csomagot, átszaladtak az utca másik oldalára, s ott megálltak, úgy néztek ránk.

– Széles mintázatú! – mondta a sofőr. Keskeny ajka remegett. – Abba kellene hagyni

ezt az egész vállalkozást. Ön hol lakik?

– A Második Városmelléki utcában.

– Ja, magában a mocsárban... Menjünk, elviszem önnek az egészset. A furgonban megvan a teljes Scsedrin, azt ki sem teszem, megvan az egész klasszikus irodalom könyvtára, az Arany könyvtár, A filozófiai gondolat kincstára teljes kiadása...

– Beleértve Opir doktort is?

– Utolsó gazember- mondta a sofőr. -Aljas kéjenc. Egy amőba. És Szlijt ismeri?

– Alig – mondtam én. – Nem tetszett nekem. Neoindividualizmus, ahogy Opir doktor mondaná.

– Opir doktor egy бүdös disznó – mondta a sofőr. – Szlij pedig egy igaz ember. Persze indivi dualizmus. De ő legalább azt mondja, amit gondol, és azt teszi, amiről beszél... Megszerzem magának Szlijt... Figyeljen ide, és ezt látta? És ezt?

Könyékig beásta magát a könyvekbe. Gyengéden simogatta, lapozta őket, az arca ellágyult.

– És ez? – kérdezte. – S ilyen Cervantest?

Egy már nem fiatal, délceg nő lépett oda hozzánk; megpiszkálta a konzervdobozokat, majd zsémbesen szólt:

– Megint nincs dán savanyúság? Hisz kértem.

– Menjen az ördögbe – válaszolta a sofőr szórakozottan.

A nő megdermedt. Az arca lassan kivörösödött.

– Hogy merészel?! – mondta sziszegő hangon.

A sofőr mogorván nézte.

– Hallotta, mit mondtam? Takarodjon innen!

– Ne merészelje! – mondta a nő. – Mi a száma?

– A számom kilencvenhárom. Kilencvenhárom, világos? És köpök mindannyiukra! Világos? Van még kérdése?

– Micsoda huligán modor! – mondta a nő méltóságteljesen. Kivett két doboz konzerv édességet, valamit keresett a szemével a pulton, majd akkurátusan letépte a borítólapot *A Kozmikus Ember* című folyóiratról. – Megjegyzem magát, kilencvenhárom szám! Már elmúltak a régi idők! – Betekerte a dobozokat a borítóba. – Még találkozunk a városházán...

Erősen megragadtam a könyökénél a sofőrt. A kőkemény izom elernyedett az ujjaim alatt.

– Szemtelen – mondta méltóságteljesen a hölgy, és eltávozott.

A járdán ment, henger alakú frizurával díszített, szép fejét büszkén tartotta.

A sarkon megállt, felnyitotta az egyik dobozt, és akkurátusan enni kezdett, kecses ujjjaival valami rózsaszín szeleteket vett ki onnan. Elengedtem a sofőr karját.

– Le kell lőni – mondta hirtelen. – El kell őket taposni, nem pedig könyvecskéket vinni nekik. – Hozzám fordult. A tekinteté elkínzott volt. – Tehát elvigyem magának a könyveket?

– Nem – mondtam én. – Hova teszem mindezt?

– Akkor menj a fenébe! – mondta a sofőr. – Elvetted a Minzet? Akkor menj, és csavard beléje a piszkos gatyádat!

Beült a kocsiba. Valami kattant, s a hátsó fal emelkedni kezdett. Hallani lehetett, ahogyan a furgon belsejében minden recseg és gurul. Az útestre néhány könyv, valami fénylő csomag, doboz és konzerv esett ki. A hátsó fal még nem csukódott be, amikor a vezető becsapta az ajtót, s a furgon nekiiramodott.

A lányok már eltűntek. Egyedül álltam az üres utcán Minz kötetivel a kezem ben, és néztem, ahogyan a szél lustán lapozza *A fasizmus történetét* a lábam alatt. Majd a sarok mögül csíkos rövidnadrágba öltöztetett gyerekek szaladtak ki. Szót lanul elmentek mellettem, zsebre vágott kézzel. Egyikük leugrott az útestre, és mint egy futball-labdát, maga előtt kezdett gurítani egy fényes, szép címkével díszített ananászbefőtt-konzervet.

Hatodik fejezet

Hazafelé menet utolért a váltás. Az utcákat gépkocsik töltötték meg. A keresztezések felett irányító helikopterek cirkáltak, az izzadt rendőrök, belebőgve a megafonokba, szétkergették a minduntalan keletkező dugókat. A kocsik lassan haladtak. A gépkocsivezetők kidugták a fejüket az ablakon, átszóltak egymásnak, szellemeskedtek, ordítoztak, meggyújtották egymás cigarettáját, és ész nélkül dudáltak. Csattantak a lökhárítók. Mindenki vidám volt, jóságos, mindenkiből csak úgy sugárzott a vad elragadtatás. Úgy tűnt, a város lelkéről az imént esett le valami súlyos teher; úgy tűnt, mindenki telítve volt valami irigylésre méltó sejtelemmel. Rám és más gyalogosokra ujjal mutogattak. A lányok, csak úgy tréfából, néhányszor megnyomtak lökhárítóikkal a keresztezéseknél. Az egyik lány kocsijával sokáig ment mellettem a járda vonalában, s megismerkedtünk. Majd a leállósávon komor arcú tüntetők oszlopa ment végig. Plakátokat vittek. A plakátok arra szólítottak fel, hogy vegyenek részt A Haza Dalai nevű városi műkedvelő kórusban, lépjenek be a szakácművészet város házi körébe, iratkozzanak be rövid lejáratú csecsemőgondozó-tanfolyamra. A plakátokat cipelő embereket különös élvezettel lökdösték a lökhárítókkal. Cigaretta-csikkeket, alma csutkákat és összerágott papírgombócokat dobtak felénk. Odakiáltották: “Mindjárt beirat kozom, csak felveszem a kalucsnit!”, “Én steril vagyok!”, “Bácsika, taníts meg az anya ságra!” Ők pedig szenvtelenül, önfeláldozóan haladtak tovább a kocsik között.

Nem messze a háztól egy lánycsapat támadott meg, s amikor kijutottam a Második Városmelléki utcára, a gomblyukamban óriási fehér őszirózsa pompázott, az arcomon égtek a csókok nyomai, s úgy tűnt, hogy megismerkedtem a város lányainak felével. Hát igen, ez egy fodrász! Ez egy mester!

A dolgozószobámban a fotelban, lángoló narancsszínű blúzban Vuzi ült. He gyes orrú

cipőbe bújtatott hosszú lába az asztalon pihent, hosszú ujjai között vékony, hosszú cigarettát tartott, s hátrahajtott fejjel a mennyezet felé eregetett hosszú, sűrű füstcsíkokat.

- Végre! – kiáltott fel, amikor meglátott. – Hol bujkál? Hiszen várom, nem látja?
- Feltartottak – válaszoltam, közben próbáltam visszaemlékezni, valóban megbeszéltünk-e randevút.
- Törölje le a rúzszt – követelte. – Hülye kinézete van. Ez meg mi? Könyvek? Minek az magának?
- Hogyhogy minek?
- Hát csak baj van magával. Elkésik, valami könyveket cipel... Vagy ezek pornók?
- Ez Minz – mondtam én.
- Adja ide. – Felugrott, és kitepte a könyveket a kezemből – Istenem, micsoda butaság! Mind a három egyforma! Ez pedig micsoda? A fasiszmus története... Mi az, maga fasiszta?
- Hogy mondhat ilyet, Vuzi! – mondtam.
- Akkor minek ez magának? Csak nem fogja olvasni?
- Újraolvasom.
- Semmit sem értek – mondta sértődötten. – Maga úgy megtetszett nekem az elején... Mama azt mondja, hogy maga irodalmár, én, mint egy hülye, már minden kinek eldicsekedtem, maga meg majdhogynem intell!
- Hogy lehet az, Vuzi! – mondtam szemrehányóan. Már megértettem: nem szabad meg engedni, hogy az embert intellnek nézzék. – Ezek a könyvecskék csak mint irodalmárnak kelle nek nekem.
- Könyvecskék! – Elnevette magát. – Könyvecskék... Nézze, mit tudok! – Hátrahajtotta a fejét, és az orrából két vastag füstcsíkot engedett ki. – Már másodjára sikerült. Klassz, mi?
- Ritka tehetség – jegyeztem meg.
- Ne nevéssen, próbálja ki saját maga... Egy hölgy a Szalonban tanított meg erre ma. Agyon nyálazott, a tehén... Megpróbálja?
- És miért nyálazta össze magát?
- Ki?
- A tehén.
- Nem normális. De lehet, hogy szomorka... Elfelejtettem, hogy is hívják magát?
- Iván.
- Multságos név. Majd aztán megint emlékeztessen. Maga nem tunguz?
- Azt hiszem, nem.
- Na-a-a... Én pedig mindenkinek azt mondtam, hogy tunguz. Kár... Figyeljen ide, nem innánk valamit?
- Ide vele!
- Ma jól le kell innom magam, hogy elfelejtsem azt a nyáladzó tehenet.

Kiugrott a nappaliba, és egy tálcával jött vissza. Ittunk egy kis brandyt, néztünk egymásra, nem tudtunk semmit sem mondani, s még ittunk egy keveset. Valahogy kényelmetlenül éreztem magam. Nem tudom, miért, de a lány tetszett nekem. Valamit sejtettem benne, magam sem értettem, hogy mit; volt valami, ami megkü lönböztette a divatlapok standardizált, ernyedte olvasónőitől. S véleményem szerint ő is sejtett bennem valamit.

- Kitűnő idő van ma – mondta, és elfordította a tekintetét.
- Kicsit meleg van – jegyeztem meg.
- A lány hörpintett egyet a brandyből, én is. A hallgatás elhúzódott.
- Mit szeret legjobban csinálni? – kérdezte a lány.
- Mikor mit, és maga?
- Én is. Egyébként szeretem a vidámságot, és hogy ne kelljen semmire se gondolni.
- Én is – mondtam. – Legalábbis most.
- A lány valahogy bátrabb lett. Én pedig hirtelen megértettem, miről is van szó: egész nap nem találkoztam egy igazán kellemes emberrel, s meguntam ezt. Nem volt a lányban semmi.
- Menjünk valahova – mondta ő.
- Lehet – válaszoltam. Nem volt kedvem sehova se elmenni, szerettem volna egy kicsit üldögélni a hűvösben.
- Látom, hogy nincs nagy kedve – mondta a lány.
- Őszintén szólva inkább ülnék egy kicsit.
- Akkor csináljon valamit, hogy vidámak legyünk.

Gondolkodtam kicsit, aztán elmondtam a kereskedelmi utazót, aki a felső polcon volt. Neki tetszett, bár a poént, azt hiszem, nem értette meg. Korrigáltam a dolgot, és elmondtam az elnök és a vénlány esetét. A lány sokáig kacagott, kapálózott csodálatos hosszú lábával. Ekkor magamba döntöttem egy adag brandyt, és elmeséltem az özvegyasszony történetét, akinél a falon gomba nőtt. A lány lecsú szott a földre, majdnem felborította a tálcát. A hóna alá nyúlva felemeltem, a fotelba ültettem, és előadtam még egy történetet: a részeg bolygóköziről és a kollégista lányról. Itt beszaladt Vaina néni, és ijedten kérdezte, mi történik Vuzival, nem csiklandozom-e. Vaina néninek is öntöttem brandyt, én elmondtam neki az írről szóló sztorit, aki kertész akart lenni. Vuzi majdnem megfulladt, Vaina néni pedig szomorú mosollyal elmondta, hogy Tuur vezérezredes szerette mesélni ezt a történetet, amikor jó kedvű volt, csak ott, úgy emlékszik, nem írről, hanem négerről volt szó, s nem kertész, hanem a zongorahangoló állására pályázott. “S tudja, Iván, ez a történet nálunk valahogy másképp végződött” – mondta elgon dolkozva. Ebben a pillanatban észrevettem, hogy Lan áll az ajtóban, és bennünket néz. Intettem neki és elmosolyodtam. Mintha észre sem vette volna, ekkor kacsintottam neki, és magamhoz intettem az ujjammal.

- Kinek kacsingat? – kérdezte Vuzi, a hangja kissé megtört a nevetéstől.
- Ez Lan – mondtam én. Mégis élvezet volt a lányra nézni; szeretem nézni, ha nevet valaki, különösen olyan ember, mint Vuzi, aki szép, és még majdnem gyermek.

– Hol van Lan? – csodálkozott.

Lan nem volt az ajtóban.

– Lan nincs itt – mondta Vaina néni, aki helyeslően szagolgatta brandys kupicáját, és semmit sem vett észre. – A fiú ma Zirokékhöz ment születésnapra. Ha tudná, Iván...

– Miért mondja azt, hogy Lan? – kérdezte Vuzi, s újra hátrapillantott, az ajtó felé.

– Lan itt volt – magyaráztam. – Integtettem neki, ő meg elszaladt.

– Ja, nagyon ideges ez a gyerek – mondta Vaina néni. – Nehéz időkben született, a mai iskolákban pedig egyáltalán nem tudják, hogyan kell bánni az ideges gyerekekkel. Ma elengedtem vendégségbe...

– Mi is megyünk mindjárt – mondta Vuzi. – Elkísér engem. Csak kissé kikenceficézem magam, mert maga miatt minden szétkenődött rajtam. Maga meg közben öltözzön fel illedelmesen.

Vaina néninek nem lett volna ellenére, ha még maradhat, elmond nekem valamit, sőt esetleg megmutathatja Lan fényképalbumát, de Vuzi magával cipelte, és hallottam, ahogy az anyját kérdezgette az ajtó mögött: “Hogy is hívják őt? Sehogyan sem tudom megjegyezni... Vidám bácsika, mi?” “Vuzi!” – szólt rá szemrehányóan Vaina néni.

Kitettem az ágyra az egész ruhatáramat, és azt próbáltam kitalálni, hogyan képzelel el Vuzi az illedelmesen öltözött embert. Eddig úgy tűnt, hogy meglehetősen rendesen vagyok öltözve. Vuzi cipősarkai már türelmetlenül szteppeltek a dolgozószobában. Miután semmit sem tudtam kitalálni, behívtam.

– Ez minden, amije van? – mondta, összehúzva az orrát.

– Nem felel meg?

– Hát jól van, elmegy... Vegye le a zakót, s vegye fel ezt a hawaii inget... vagy inkább ezt. Hogyan öltöznek maguknál Tunguziában? Gyorsabban! Nem-nem, az inget is vegye le.

– Hogyan, a meztelen testemre?

– Hát maga mégiscsak tunguz. Hova készül? A sarkvidékre? A Marsra? Mi az, ami a lapockája alatt van?

– Egy méhecske megcsípett – mondtam, s sietősen magamra húztam a hawaii inget.

– Menjünk.

Az utcán már sötét volt. A lumineszkáló lámpák holt fénnel világítottak a fekete lombozaton keresztül.

– Hová megyünk? – kérdeztem.

– A központba persze... Ne fogja meg a karomat, meleg van... Legalább tud verekedni?

– Tudok.

– Ez jó, szeretem nézni.

– Nézni én is szeretem...

Sokkal több ember volt az utcán, mint nappal. A fák alatt, a bokrok közt, a kapukban néhány fős csoportokban álldogáltak a nyugtalan emberek. Vadul szívták a recsegő, szintetikus szivarokat, nyerítettek, hanyagul és gyakran köpködtek, és hangosan,

durva hangon beszéltek. Minden csoport felett zajongtak a rádiók. Az egyik lámpa alatt bendzsó kopogott, és két kamasz, aki vonaglott és hajladozott, vad kiáltásokkal táncolta a divatos flágot, ami egy rendkívül szép tánc, ha valaki tudja táncolni. A kamaszok tudták. Körülöttük állt a társaságuk, melynek DI tagjai szintén vadul kiáltoztak, és ütemesen tapsoltak.

- Táncoljunk talán? – javasoltam Vuzinak.
- Na nem... – sziszegte, megfogta a kezemet, és meggyorsította lépteit.
- Miért nem? Nem tud flágot táncolni?
- Inkább a krokodilokkal fogok járni, mint ezekkel...
- Kár – mondtam én. – Rendes fickók.
- Igen, mindegyikük külön-külön – mondta Vuzi ideges nevetéssel. – És nappal.

A fiúk az útkereszteződéseknél ácsorogtak, a lámpaoszlopok alatt rajzoltak, szögletesek voltak, agyondohányozták magukat; köpések, csikkek és cukorkapa pirok garmadáját hagyták maguk után a járdákon. Idegesek voltak és szándékoltan melankolikusak. Szomjasak, hajlott hátúak, minduntalan körülnéztek. Szörnyen nem akartak hasonlítani a maradék világra, s ugyanakkor nagy igyekezettel utána nozták egymást és két-három népszerű filmhőst. Nem voltak túl sokan, de szem-beötlöttek, s állandóan az volt az érzésem, hogy minden város, az egész világ velük van tele: talán azért, mert joguk volt arra, hogy minden város és az egész világ az övéké legyen. S számomra valami sötét titok volt bennük. Hisz magam is egykor így álldogáltam minden este a társasággal, amíg nem kerültek elő az igaz emberek, akik elvittek bennünket az utcáról; később nagyon sokszor láttam az ilyen társaságokat a földgolyó minden városában, ahol nem volt elég leleményes ember. De sohasem tudtam teljesen megérteni, mi az az erő, amely elszakítja, elfordítja, elviszi ezeket a gyerekeket a jó könyvektől, amelyekből oly sok van; a sportteremtől, amelyekből épp elegendő van ebben a városban; végül a televíziótól, s kiűzi az esti utcákra cigarettával a foguk közt és tranzisztorttal a fülükben, hogy álljanak, köpdössenek (minél messzebbre), nyerítsenek (minél undokabban), és ne csináljanak semmit. Valószínűleg tizenöt éves korban a világ összes javai közül valóban vonzódnak csak az egyik tünik: saját jelentőségünk érzete és az a képesség, hogy általános elragadtatást váltsunk ki, vagy legalábbis felhívjuk magunkra a figyelmet. Minden egyéb kibírhatatlanul unalmasnak tünik, többek közt vagy különösen az óhajok elérésének azok az útjai, amelyeket a felnőttek fáradt és ingerült világa ajánl...

- Itt pedig az öreg Ruen lakik – mondotta Vuzi. – Minden este új nője van. Az öreg szivar úgy rendezte be a dolgokat, hogy a nők maguk mennek őhozá. A zúr idején levágták a lábát... Látja, nincs világosság, hallgatják a lemezjátszót. Pedig olyan csúnya, mint a halálos bűn!
- Jó az élete annak, akinek fél lába van – mondtam szórakozottan. A lány persze elne vette magát, majd folytatta:
- Itt pedig Szusz lakik. Ő halász. Ez aztán a legény!
- Halász? – kérdeztem. – És mivel foglalkozik ez a halász Szusz?
- Halászik. Mit csinálnak a halászok? Halásznak. Vagy azt kérdezi, hogy hol dolgozik?

- Nem, azt kérdezem, hol halászik.
- A metróban... – Hirtelen megakadt. – Figyeljen ide, maga nem halász?
- Én? Miért, észre lehet venni?
- Valami van magában, mindjárt észrevettem. Ismerjük azokat a méhecskéket, amelyek megcsípi az ember hátát.
- Valóban? – kérdeztem.

Karon fogott.

- Meséljen valamit – mondta hízelgően. – Sohasem volt ismerős halászsom. Ugye, mesél valamit?
- Persze... Meséljek a pilótáról és a tehénről?

Megrángatta a könyökömet.

- Nem, igazán...
- Milyen meleg este van – mondtam. – Jó, hogy levette rólam a zakót.
- Úgyis mindenki tudja. Szusz is mesél, mások is...
- Igen? – kérdeztem érdeklődéssel. – És miket mesél Szusz?

Mindjárt elengedte a kezemet.

- Én magam nem hallottam... A lányok mesélték.
- S mit meséltek a lányok?
- Hát... Sok mindent... Lehet, hogy hazudnak. Lehet, hogy Szusznak ehhez semmi köze...
- Hm... – mondtam én.
- Csak semmi rosszat ne gondolj Szuszcól, rendes fiú és nagyon hallgatag.
- Mi közöm Szuszcához? – mondtam, hogy megnyugtassam. – Nem is láttam.

Újból karon fogott, és lelkesen azt mondta, hogy mindjárt iszunk valamit.

- Itt az ideje, hogy együtt igyunk – mondta.

Már tartósan pertuban volt velem. Befordultunk a sarkon, és egy nagy útra értünk ki. Itt világosabb volt, mint nappal. Ragyogtak a lámpák, világítottak a falak, sokszínű fényben úsztak a kirakatok. Nyilván ez volt Amad paradicsomának egyik köre. De én valahogy másképp képzeltem mindezt. Azt vártam, hogy tomboló zenekarokat, vonagló párokat, félmeztelen vagy meztelen embereket látok. Itt pedig viszonylagos nyugalom honolt. Sokan voltak itt, s véleményem szerint mindenki részeg, de kitűnően és változatosan voltak öltözve, s mind vidám volt. S majdnem mindenki dohányzott. Nem lengett egy csöpp szellő sem, s a szürke dohányfüst hullámai, mint egy agyonfüstölt szobában, a lámpák körül imbolyogtak. Vuzi becipelt engem egy helyiségbe, ismerősöket talált magának, és megszökött; megígérte, hogy később megtalál. A nép itt tömör falként állt. Engem a pulthoz szorítottak, s észre sem vettem, már le is nyeltem egy kupica keserűt. Egy idősebb, barna arcú bácsi, akinek csak úgy sárgállott a szeme fehérje, ezt búgta az arcomba:

- ...Kuen megsebezte a lábát, ugye? Bros artiknak ment, s most már semmire sem jó. Ez már három, ugye? Jobbról nincs senkijük, Finni van jobbról, de ez még

rosszabb, mint ha senki sem volna. Ő csak egy pincér, és kész. Ugye?

– Mit iszik? – kérdeztem.

– Én egyáltalán nem iszom – mondta méltósággal a barna, törkölyszagot árasztva. – Sárga ságom van. Hallott ilyesmiről?

Mögöttem valaki legurult egy bárszékről. A zaj hol elült, hol felerősödött. A barna ember erőlködve kiabált valami ipséről, aki a munkahelyén elrontotta a gumicsövet, és majdnem meghalt a friss levegőtől. Nehéz volt bármit is megérteni, mert köröskörül kiabálva mesélték a különböző történeteket.

– Ő, a hülye, megnyugodott és elment, a nő pedig hívott egy tehertaxit, rátetette a vackait, és megrendelte: vigyék ki a városon túlra, és ott dobják ki...

– Én pedig a te televíziódat a vécémbe sem teszem be. Az Omegánál jobbat úgysem lehet kitalálni, van egy mérnök szomszédom, ő ezt egyenesen megmondja. Az Omegánál jobbat, mondja, ki sem lehet találni...

– Így a nászútjuk be is fejeződött. Visszajöttek, az apja – aki pedig bokszoló – elcsalta a fiút a garázsba, ott ájulásig elagyabugyálta, orvost kellett hívni...

– Na jó, vettünk hármunknak... Náluk meg, tudod, mi a szabály: vegyél mindent, amit akarsz, de nyeld le azt, amit elvettél. Ő pedig már belejött. Vegyünk, aszongya, még... Ők pedig már mellettünk járnak és néznek... Na, gondolom, elég volt, ideje ereket oldani...

– Kislány, a te melleddel egy csöpp bánatom se lenne, ilyen mell egy az ezerből, ha akad, ne gondold, hogy bókolok, ezt nem szeretem...

A mellettem megüresedett bárszékre felkapaszkodott egy sovány kislány, frufu-ja az orra hegyéig lógott. Kis ökleivel verni kezdte a pultot, kiabálva: "Mixer! Mixer! Inni!" A zaj megint kissé elült, s meghallottam, hogy mögöttem ketten tragikus hangon sutto gják egymásnak: "S hol szerezted?" "Bubánál. Ismered Bubát? Mérnök..." "És igazi?" "Szörnyűség, meg lehet döglenni!" "Még valami tabletták kelle nek hozzá..." "Csendesebben, te..." "Jól van, hát ki hallgatna ki bennünket... Van nálad?" "Buba egy csomaggal adott, azt mondja, ez minden patikában ömlesztve kapható... Nesze, nézd..." Szünet. "De... Devon... Mi ez?" "Valami gyógyszer, mit tudom én..." Hátranéztem. Az egyik pirosposzsgás volt, az inge derékig nyitva, a melle szőrös. A másik meg elcsigázott, pórusos orrú. Mindketten rám néztek.

– Iszunk egyet? – javasoltam.

– Alkoholista – mondta a pórusos orr.

– Nem kell, nem kell, Pat – mondta a pirosposzsgás. – Ne gurulj be, kérlek.

– Ha kell Devon, adhatok – mondtam hangosan.

Hátrahőköltek. A pórusos orr óvatosan körülnézett. A szemem sarkából észrevettem, hogy néhány arc felénk fordult, és várakozóan megmerevedett.

– Gyere, Pat – mondta félhangon a pirosposzsgás. – Gyere, hagyjuk a csudába.

Valaki a vállamra tette a kezét. Hátrapillantottam: egy le barnult, hatalmas izomzatú szép férfi állt mögöttem.

– Igen? – szóltam.

- Barátom – mondta barátságosan -, hagyd ezt. Hagyd abba, amíg nem késő. Orrszarvú vagy?
- Víziló vagyok – szellemeskedtem.
- Ne csináld, komolyan beszélek. Talán megverték?
- Kékre-zöldre.
- Jól van, ne keseredj el. Ma téged, holnap te. A Devon meg a hozzá hasonlók: ócska vacakok, hidd el nekem. Sok vacak dolog van a világon, de ez a vacakok vacakja, érted?

A frufrus kislány azt tanácsolta nekem:

- Vágd szájon, mit akaszkodik rád... Ronda spicli...
- Leitted magad, te hülye – mondta nyugodtan a lebarnult, és hátat fordított nekünk. A félig átlátszó ingbe burkolt háta óriási volt, az izmok csak úgy domborodtak rajta.
- Semmi közöd hozzá – mondta a kislány a hátának. Majd hozzám fordult. - Figyelj ide, barátom, hívd ide a mixert, én hiába kiabálok neki.

Odaadtam neki a poharamat, és megkérdeztem:

- Mit lehetne itt csinálni?
- Mindjárt megyünk mind – mondta a kislány. Megitta a szeszt, a szeme zavarossá vált. – De hogy sikerül-e csinálni valamit, az a szerencse dolga. Ha nincs szerencséd, sehova sem jutsz be. Vagy pénz kell, ha a mecénásokhoz mész. Valószínűleg nem vagy idevalósi. Nálunk ezt a keserűt senki sem issza. Hogyan éltek ott, mesélhetnél... Nem megyek ma sehova, a Szalonba megyek. Pocsék a hangulatom, semmi sem segít. Anyám azt mondja: szülj egy gyereket. De hát az is unalmas, minek az nekem...

Lehunyta a szemét, az állat összefont ujjaira támasztotta. Valahogy egyszerre nyeglének is, megbántottnak is látszott. Megpróbáltam felélenkíteni, de már rám sem hederített, s hirtelen újból ordítani kezdett: "Mixer! Inni-i! Mixer!" Szememmel Vuzit kerestem. Sehol sem volt látható. A kávéház már kezdett kiürülni. Mindenki sietett valahova. Én is lemásztam a bárszékről, és kimentem. Az utcákon emberáradatok folytak. Mindenki egy irányba ment, s egy perc múlva a tömeg egy térre sodort ki. A tér nagy és rosszul megvilágított volt: egy széles, komor térség, amelyet a lámpák és a kirakatok fénygyűrűje határolt. S tele volt emberekkel.

Az emberek szorosan egymás mellett álltak: férfiak és nők, kamaszok, legények és lányok; mindenki egy helyben topogott, és várt valamire. Alig beszélgettek. Hol itt, hol ott villantak fel a cigaretták fényei, megvilágítva az összeszorított ajkakat és a behúzott arcokat. Majd a beállott csendben óraütés szólalt meg, s a tér fölött óriási fényszórók gyúltak ki. Három volt: piros, kék és zöld; szabálytalan formájúak voltak, lekerekített háromszögekre emlékeztettek. A tömeg hullámozott egyet, majd megmerevedett. Körülöttem csendesen mozgolódtak, eloltották a cigarettákat. A -fényszórók egy pillanatra kialudtak, majd sorba kezdtek kigyulladni és elaludni: piros-kék-zöld, piros-kék-zöld... Forró levegő hullámát éreztem az arcomon, hirtelen elszedültem. Körülöttem mozgolódtak. Lábujjhegyre álltam. A tér közepén az emberek mozdulatlanul álltak; az volt a benyomásom, hogy megdermedtek, és csak

azért nem esnek el, mert a tömeg tartja őket. Piros-kék-zöld, piros-kék-zöld... Megmerevedett, felfelé néző arcok, fekete, kítátott szájak, mozdulatlan, kidülledt szemek. Még nem is pislogtak a fényszórók alatt... Már teljes csend volt, s összerezentem, amikor egy átható női hang tőlem nem messze felkiáltott: "Drozska!" S azonnal a hangok tucatjai válaszoltak: "Drozska! Drozska!" A tér kerületén lévő járdákon álló emberek a fényszórók felvillanásának ütemére tapsolni kezdtek, és monoton hangon skandáltak: "Drozs-ka! Drozs-ka! Drozs-ka!" Valaki éles könyökével megtámasztotta a hátamat. Rám akaszkodtak, előretoltak, a tér közepére, a fényszórók alá. Tettem egy lépést, még egyet, majd elindultam a tömegben keresztül, szétlökve a megdermedt embereket. Két kamasz hirtelen vadul vergődni kezdett, görcsösen megragadták, karmolták és teljes erővel verték egymást, de mozdulatlan arcuk továbbra is a felvillanó ég felé fordult... Piros-kék-zöld, piros-kék-zöld. S ugyanolyan váratlanul a kamaszok újból megdermedtek. És itt végre megértettem, hogy mindez rendkívül vidám dolog. Mindannyian kacagtunk. Tágas lett a tér, megszólalt a zene. Egy kedves kislányt ragadtam meg, s táncolni kezdtünk, mint azelőtt, ahogy illik, mint réges-régen, mint mindig, gondtalanul, hogy szédüljünk, hogy mindenki gyönyörködjön bennünk, mi pedig oldalt leálltunk, és én nem engedtem el a kezét, és nem kellett beszélni semmiről, és a lány egyetértett velem, hogy a sofőr nagyon furcsa ember. Utálok az alkoholistákat, mondta Rimaier, ez a bibircsókos orr pedig egy igazi alkoholista, de mi van a Devonnal, mondtam én, hogyan legyünk meg Devon nélkül, amikor nagyszerű állatkertünk van, a bikák szeretnek az ingoványban feküdni, az ingoványból meg állandóan szállnak a muslincák, Rim, mondtam én, valami hülyék azt mondták, hogy te ötvenéves vagy, micsoda badarság, huszonötnél többet nem adnék neked, ez pedig itt Vuzi, meséltem neked róla, hát akkor én zavarlak titeket, mondta Rimaier. Senki sem zavarhat bennünket, mondta Vuzi, ez pedig Szusz, a legjobb halász, megfogta a lötytyentőt, és pont a szemén találta el a raját, Huger pedig megcsúszott, és beesett a vízbe, még csak az hiányzik, hogy belefulladás, mondta Huger, nézd, már az úszónadrágod is feloldódott, milyen nevetséges maga, mondta Lan, hisz van ilyen játék: a gengszter és a kisfiú, emlékszik, Máriával játszott... Jaj, de jól érzem magam, miért nem éreztem magam ilyen jól még soha az életben, oly kár, hisz mindennap lehetett volna jó, Vuzi, mondtam én, milyen derék emberek vagyunk mindannyian, Vuzi, az embereknek még sohasem volt olyan fontos feladatuk, Vuzi, s mi azt megoldottuk, csupán egyetlenegy probléma volt a világon: visszaadni az embereknek a szellemi tartalmat, a szellemi gondokat, nem, Szusz, mondotta Vuzi nagyon szeretlek, Oscar, olyan kedves vagy, de bocsáss meg, kérlek, azt akarom, hogy ez Iván legyen, átöleltem és rájöttem, hogy meg lehet csókolni, s azt mondtam: szeretlek...

Bah! Bah! Bah! Valami recsegve pukkant az éjjeli égben, éles, csengő szilánkok estek ránk, s mindjárt hideg lett és kényelmetlen. Géppuskasorozatok voltak. Dübörögtek a géppuska sorozatok. "Feküdj, Vuzi!" – ordítottam el magam, bár még nem értettem semmit, a földre dobtam őt, s ráestem, hogy eltakarjam a golyóktól, s akkor pofozni kezdtek engem.

Tra-ta-ta-ta-ta... Körülöttem palánkszerűen álltak a megdermedt emberek. Egyesek kezdtek magukhoz térni, értelmetlenül mozgatták a szemük fehérjét. Félig feküdtem

egy padszerűen kemény ember mellén, pontosan a szemem előtt volt a szélesen tátott szája, az állán fénylett a nyála... Kék-zöld, kék-zöld, kék-zöld... Valami hiányzott. Fűlsiketítő sikolyok és szitkozódások hallatszottak, valaki hisztérikusan dobálta magát és visított. A tér felett egyre hangosabbá vált a sűrű gépzaj. Nagy nehezen felemeltem a fejem. A fényszórók pont felettem voltak, a kék és a zöld egyenletesen fel-fellobbant, a piros pedig kialudt, s róla hullott alá az üveg szemét. Tra-ta-ta-ta-ta! ... – s akkor kipukkadt és elaludt a zöld fényszóró. A kéknek a fényében pedig sietség nélkül átúszott két szétterpesztett szárny, amelyről zuhantak lefelé a lövések pirosas villámai.

Újból megpróbáltam a földre dobni magam, de ez lehetetlen volt, úgy álltak körülöttem, mint az oszlopok. Valami ocsmány reccsenés hallatszott közvetlen közelemben, felrepült egy sárgászöld füstfelhő, undorító bűz terjengett. Pak! Pak! Még két felhő felrepült a tér fölé. A tömeg felüvöltött, és mozgolódni kezdett. A sárga füst erős volt, mint a tormás mustár, kicsordult a könnyem és a nyálam, elsírtam és elköhögtem magam, körülöttem is mindenki sírni, köhögni és kiabálni kezdett: "A gazemberek! Huligánok! Verjük az intelleket!..." Újból felhallatszott egy motor erősödő bugása. A repülőgép jött visszafelé. "Feküdjetek le, ti idióták!" – kiáltottam. Körülöttem mindenki egymásra esett. Tra-ta-ta-ta-ta-ta!... Ezúttal a géppuskás mellélőtt, s a sorozat a szemközti házat érte, viszont a gázbombák újból pontosan a célba estek. A tér körüli fények kialudtak, kialudt a kék fényszóró, s a vaksötétségben kitört a verekedés.

Hetedik fejezet

Nem tudom, hogyan értem el ezt a szökőkutat. Valószínűleg egészséges ösztöne im vannak, és éppen a közönséges hideg víz volt az, amire szükségem volt. Ruhástul bemáztam a vízbe, és lefeküdtem. Mindjárt könnyebb lett. A hátamon feküdtem, az arcomra hullott a vízpermet, s ez rendkívül kellemes volt. Egészen sötét volt itt, az ágakon és a vízen keresztül gyéren világítottak a csillagok, s teljes volt a csend. Nem tudom, miért, néhány percig figyeltem egy fényesebb csillagot, amely lassan haladt az égen, majd megértettem, hogy ez az Európa nevű közvetítő szputnyik; arra gondoltam, mily messze van innen, s milyen bántó és értelmetlen, ha eszembe jut az az undok keveredés a téren, az undorító szitkozódás és visítás, a gázbombák köpetkrárogása és a rothadt bűz, amely kifordítja az ember gyomrát és tüdejét. Eszembe jutott: itt úgy értelmezik a szabadságot, mint a szükségletek fokozását és gyors kielégítését, elferdítik az ember természetét, mert sok értelmetlen és ostoba kívánságot, szokást és legképtelenebb ötletet keltenek fel magukban... Az utánozhatatlan Peck szerette idézni az öreg Zozimát, amikor az kezét dörzsölve körözött a megterített asztal körül. Akkor még taknyos diákok voltunk, és egészen komolyan azt képzeltük, hogy az ilyen kinyilatkoztatások a mi időnkben csupán arra valók, hogy az ember megcsillogtassa a műveltségét és a humorérzékét... Ebben a

pillanatban valaki vagy tizlépésnyire, tölem zajosan belepottyant a vízbe.

Először rekedten köhögött, krárogott, és fújta az orrát, úgyhogy sietve kimásztam a vízből, majd elkezdett fröcskölni, kis időre elcsendesedett, majd hirtelen szitkozódni kezdett.

– Szégyentelen serkék – morogta -, ribancok... disznó kutyák... Az eleven emberekre! Bűdös hiénák, ronda korcsok... Művelt szörnyek, csúszómászók... – Újból bőszen elkrárogta magát. – Fáj nekik, hogy az emberek szórakoznak... Az arcomra léptek a gazemberek... – Fájdalmasan felnyögött. – Legyen átkozott az a drozska, hogy még egyszer elmenjek oda!...

Újból felnyögött, és kiemelkedett a vízből. Hallottam, ahogy folyik róla a víz. Homályosan láttam a sötétben imbolygó alakját. Ő is észrevett engem.

– Hé, barátom, van rágyújtanivalód? – szólt oda.

– Volt – mondtam én.

– Gazemberek! – mondta ő. – Nekem se jutott eszembe, hogy kivegyem. Teljes díszben ugrottam bele. – Odacsoszogott hozzám, leült mellém. – Valami hülye az arcomra lépett – közölte.

– Rám is rám tapostak – mondtam én együttérzően. – Megkergült mind.

– Nem, mondd meg nekem, honnan veszik a könnygázt? – kérdezte. – És a géppuskákat.

– És a repülőgépeket – tettem hozzá.

– Hát a repülőgép az semmi! – mondta. – Nekem is van repülőgépem. Olcsón vettem, csupán hétszáz koronáért... Mit akarnak, azt nem értem!

– Huligánok – mondtam én. – Szét kell verni a pofájukat, és kész...

Epésen elnevette magát.

– Hogyne, láttunk ilyeneket! Úgy kicsinálnak téged... Gondolod, nem verték őket? De még hogyan! Ám úgy látszik, kevés volt... A földre kellett volna őket belevetni, kölykeikkel együtt, mi pedig csak tátottuk a szánkat... Most meg ők vernek minket. A nép ellágyult, én mondom neked. Mindenki köp mindenre. Ledarálja a négy óráját, iszik egyet, és drozskára megy, és akár ágyúval lőhetsz rá. – Kétségbeesve ráütött vizes derekára. – Hisz voltak, azt mondják, olyan idők! -ordította el magát. – Pisszenni sem mertek! Ha valaki közülük csak nyivákolt egyet, éjjel fehér lebernyegekben vagy fekete ingekben jöttek hozzá, kiverték a fogát -és a táborba vele, hogy ne ugasson... A fiam meséli, az iskolában mindenki a fasisztákat szidja: jaj, a négereket bántották, jaj, a tudósokat üldözték, jaj, a táborok, jaj, a diktatúra! Nem üldözni kellett volna, hanem a földre belevetni, hogy írmagjuk sem maradjon! – Hosszan szipogott, tenyerét végig húzta az orra alatt. -Holnap reggel dolgozni kell, nekem meg a pofámat lenyúzták. Gyere, igyunk egyet, nehogy megfázzunk... Átmásztunk a bokrokon, és kijutottunk az utcára.

– Itt a sarkon túl van a Kismenyét – közölte az útitársam.

A Kismenyét tele volt vizes hajú, félmeztelen emberekkel. Úgy tűnt nekem, mindenki nyomott volt, zavart, és komoran dicsekedtek egymás előtt kék foltjaik kal és horzsolásaikkal. Néhány leány – csupán bugyiban – a villanykandalló mellett

tülekedve szárította a szoknyáját. A férfiak platói módon paskolták meztelen testüket. Útitársam mindjárt bemászott a tömegbe, és hadonászva, minduntalan két ujjal fújva az orrát, felhívta a népet: “Verjük be a gazembereket a földbe!” Néhányan ernyedten támogatták.

Orosz vodkát kértem, amikor pedig a lányok elmentek onnan, és felöltöztek, levettem hawaii ingemet, és odaültem a kandallóhoz. A mixer elém tette a poharat, és visszatért a pult mögé egy vaskos folyóirathoz, rejtvényt fejteni. A publikum beszélgetett.

– Kérdem én: minek kell lövöldözni? Nem volt elégük belőle? Mint a kisgyerekek, istenemre... Csak tönkreteszik a javakat.

– Banditák, a gengsztereknél is rosszabbak, de akárhogy is vesszük, ez a drozska is undorító...

– Így van. A minap a lányom azt mondja: láttalak téged, apa, olyan kék voltál, apa, mint egy hulla, nagyon félelmetes; pedig még csak tízéves, hogyan tudok a szemébe nézni, mi?

– Hé, valaki! – mondta a mixer, de a fejét nem emelte fel. – Mi az: szórakozás, négy betű?

– Na jó. De ki találta ki ezt? A drozskát is, az aromás vegyületeket is... Na? Hát ez az...

– Ha átázol, legjobb a brandy.

– Vártuk őt a hídon. Látjuk, jön, szemüveges, és hoz egy olyan csövet, üvegeset. Megragadtuk – és le a hídról. Együtt a szemüvegével és a csővel, csak a lába kalimpált... Aztán odaszalad az Orrlyuk, magához térítették, megnézte a hídról, ahogyan amaz bugyborékol. Aszongya, gyerekek, csak nem vagytok részegekhez egyáltalán nem az a hapsi, én ezt most látom először...

– Szerintem pedig olyan törvényt kell hozni, hogy ha családos ember vagy, ne mászkálj a drozskára...

– Hé, valaki! – mondta a mixer. – Mi az: irodalmi mű, öt betű? Könyv talán?...

– Az én szakaszomban is volt négy intell, géppuskások, fgy is van, úgy verekedtek, mint az ördögök. Emlékszem, amikor a raktárházból szöktünk, tudjátok, ahol most azt az üzemet építik, s ketten maradtak, hogy fedezzenek. Mellesleg szólva, senki sem kérte őket erre, kizárólag maguk vállalkoztak rá. Aztán visszatértünk, ők pedig egymás mellett lógnak egy darun, meztelenek, s mindenüket forró vassal kitépték. így volt, érted? Most pedig arra gondolok: a másik kettő hol volt ma például? Talán ők voltak, akik könnygázzal vendégeltek meg engem, az ilyenek képesek...

– Hát sok mindenkit fellógattak. Bennünket is akasztottak különböző részünknel fogva.

– Bele kell verni őket a földbe az orrukig, s kész!

– Megyek. Mit üljek itt?... Már gyomorégésem van. Ott meg biztos már mindent rendbe hoztak...

– Hé, mixer, lányok! Egy utolsót!

Az ingem megszáradt. Felöltöztem, és amikor a kávéház kiürült, áttelepedtem egy

asztalhoz, s nézni kezdtem, ahogy a sarokban két választékosán öltözött, éltes ember szalmaszálon keresztül koktélt iszogat. Mindjárt feltűntek: a nagyon meleg éjszaka ellenére fekete öltönyben és fekete nyakkendőben voltak. Nem beszélgettek, egyikük meg állandóan az óráját nézte. Aztán megfeledkeztem róluk. Na, Opir doktor, milyennek találta ezt a drozskát? Ott volt a téren? Nem, ön persze nem volt ott. Pedig kár. Érdekes lenne tudni, mit gondol erről. Egyébként az ördög vigye el magát. Mi közöm ahhoz, mit gondol Opir doktor? Mit gondolok erről én magam? Mit gondolsz erről, jó minőségű fodrásznyersanyag? Jó lenne gyorsabban akklimatizálódni. Ne tömjék tele a fejemet indukcióval, dedukcióval és műszaki fogásokkal. A legfontosabb: gyorsabban akklimatizálódni. Idetartozónak érezni magam közöttük... Most mindannyian újból kimentek a térre. Annak ellenére, ami történt, mégis újból kimentek a térre. Én meg a legkevésbé sem kívántam, hogy kimenjek a térre. Szívesen hazamennék, és kipróbálnám az új ágyamat. S mikor megyek a halászokhoz? Intellek, Devon és halászok. Intellek – talán ez az itteni aranyifjúság? Devon... A Devonra gondolni kell. Oscarral együtt. Most a halászok...

– Halászok: ez kissé vulgáris – halkán, de egyáltalán nem suttogva mondta az egyik fekete öltöny.

– Minden a temperamentumtól függ – mondotta a másik. – Személyesen én egyáltalán nem ítélem el Karagant.

– Tudja-e, én sem ítélem el. Kissé kellemetlenül érint, hogy visszavette a befizetett részét. Egy gentleman nem viselkedik így.

– Elnézést, de Karagan nem gentleman. Csupán ügyvezető igazgató. Innen van a kicsinyessége, az anyagiassága s bizonyos, úgy mondanám, bárdolatlansága...

– Ne legyünk oly szigorúak. A halászok – érdekes dolog. S őszintén szólva, nem látok alapot arra, hogy ne foglalkozzunk ezzel. A Régi Metró: egészen tiszteletreméltó. Wilde elegánsabb, mint Nivel, de ezen az alapon nem mondunk le Nivelről...

– S komolyan kész lenne?...

– Akár azonnal... Apropó, már öt perc múlva kettő. Menjünk?

Felálltak, udvarias-barátságosan elköszöntek a mixertől, s a kijárat felé mentek.

Elegánsak, nyugodtak, lekezelően dölyfösek. Ez csodálatra méltóan sikeres volt. Hangosan ásítottam egyet, megjegyeztem: "Hát, kimegyek a térre..." – és utánuk osontam, félresöpörve az utamból a bárszékeket. Az utca alig volt megvilágítva, de mindjárt megláttam őket. Nem siettek. Az, aki jobbról ment, alacsonyabb volt, s amikor az utcai lámpák alatt elhaladtak, látható volt, hogy a haja puha és ritka. Úgy tűnt, hogy már nem beszélgetnek.

Megkerülték a kis parkot, befordultak egy egészen sötét sikátorba, visszahőköltek egy részeg től, aki megpróbált beszélgetésbe elegyedni velük, s hirtelen, anélkül hogy legalább egyszer is hátranéztek volna, eltűntek egy kertben, amely egy nagy, komor ház előtt terült el. Hallotam, ahogyan döngőn becsapódott egy nehéz ajtó. Két perc múlva két óra.

Félretaszítottam a részegét, beléptem a kertbe, és leültem egy ezüsfestéssel befestett padra az orgonabokrok közt. A pad fából volt, a kerten keresztülvezető ösvényt

felszórták homokkal. A ház bejáratát kék lámpa világította meg, melynek fényében az ajtó feletti balkont tartó két kariatidát pillantottam meg. Nem valószínű, hogy ez metróbejárat lett volna, de ez még nem jelentett semmit, s elhatároztam, hogy várok.

Nem kellett sokáig várnom. Lépések hallatszottak, s az ösvényen egy köpenyes alak jelent meg. Egy nő volt. Nem mindjárt értettem meg, miért tűnt ismerősnek büszkén felvetett feje, melynek henger alakú frizurájában nagy kövek ragyogtak a csillagfényben. Közeledtére felálltam és megszólaltam, miközben megpróbáltam gúnyosan-tiszteletteljes hangzást adni a hangomnak:

– Késik, nagyságos asszonyom, kettő már elmúlt.

Egyáltalán nem ijedt meg.

– Ne mondja! – kiáltott fel. – Csak nem késik az órám?

Ugyanaz a nő volt, aki összeveszett a furgon vezetőjével, de persze nem ismert meg. Az ilyen megvetően lebiggyesztett alsó ajkú nők sohasem emlékeznek véletlen találkozásokra. Karon fogtam, és felmentünk a széles kőlépcsőn. Az ajtó nehéznek bizonyult, mint egy reaktorakna teteje. A hallban nem volt senki. A nő, hátra sem nézve, a kezembe dobta a köpenyét, és előrement, én pedig egy pillanatra hátramaradtam, megnéztem magam egy óriás tükörben. Gaoej mester nagyszerű munkát végzett, de mégis jobb lesz árnyékban maradnom. Beléptünk a terembe.

Nem, ez bármi lehetett, csak nem metró. A terem nagy volt, és hihetetlenül régimódi. A falakat fekete fa borította, öt méter magasan egy korláttal ellátott galéria húzódott. A széles mennyezetről szomorúan, csak ajkukkal mosolyogtak a rózsaszín/szőke angyalok. A terem majd egész területét puha fotelsorok foglalták el; a fotelokat préselt mintás bőrrel vonták be, igen masszívnak látszottak. A fotelokban hanyagul elterpeszkedve elegánsan öltözött emberek, többnyire idősebb férfiak foglaltak helyet. A terem mélyébe néztek, ahol korom fekete bársonnyal a háttérben egy fényesen megvilágított kép ragyogott.

Senki sem nézett ránk. A hölgy az első sorok felé úszott, én pedig beültem egy fotelba az ajtó közelében. Már majdnem biztos voltam abban, hogy hiába jöttem ide. A teremben hallgattak és köhécseltek, a vastag szivarokból békésen szálltak a kékes füstcsíkok, a sok kopasz fej nyugalmasan fénylett a csillár alatt. A kép felé fordultam. Nem sokat értek a festészethez, de szerintem ez Raffaello volt, s ha nem is valódi, de igen tökéletes másolata.

Öblös gongütés hangzott fel, s abban a pillanatban a kép mellett megjelent egy magas, sovány ember, fekete álarcban, nyakától a körméig fekete trikóba burkolva. Mögötte piros lebernyegben egy púpos törpe lépdelt bicegve. A törpe rövid, kinyújtott mancsaiban óriási, félelmetes kinézetű, matt fényű kardot tartott. A képtől jobbra megmerevedett, az álarcos ember pedig előrelépett, és tompa hangon megszólalt:

– A mecénások nemes közössége törvényeinek és rendelkezéseinek megfelelően, a szent és megismételhetetlen művészet nevében, az önök által nekem adományozott hatalmammal élve megvizsgáltam ezen kép történetét és erényeit, és most...

– Kérem, álljon meg! – hangzott fel élesen mögöttem.

Mindenki hátrafordult. Én is hátranéztem, és megláttam, hogy három fiatal, láthatóan

nagyon erős, választékos ódivatú sötét öltönybe öltözött ember merőn néz engem. Az egyik a jobb szemén monoklit viselt. Néhány másodpercig tanulmányoztuk egymást, majd a monoklis embernek megrándult az arca, a monokli kiesett. Azonnal felálltam. Egyszerre felém indultak, puhán és hangtalanul léptek, mint a macskák. Megragadtam a fotelt: túlságosan masszív volt. Rám vetették magukat. Ahogyan tudtam, fogadtam őket, és az elején minden jól ment, de nagyon gyorsan megértettem, hogy bokszerjeik vannak, s alig tudtam kitérni. Háttammal megtámasztottam a falat, és néztem rájuk, ők meg lihegve engem néztek. Még ketten maradtak. A teremben kövecseitek. A galériáról falépcsőn sietősen jöttek lefelé még négyen, a lépcső nyikorgott és vinnyogott. Rosszul áll az ügy, gondoltam, és előreugrottam, hogy áttörjek.

Nehéz munka volt, akárcsak Manilában, de ott ketten voltunk. Jobb lett volna, ha lőnek, akkor elvettem volna valamelyiktől a pisztolyt. De mind a hatan bokszerokkal és gumibotokkal fogadtak. Még szerencse, hogy nagyon kevés volt a hely. A bal kezem használhatatlanná vált, amikor négyen hirtelen hátraugrottak, az ötödik pedig egy lapos, fénylő palackból leöntött engem valami hideg vacakkal. A teremben most kialudt a villany.

Ezt a trükköt ismertem: most ők láttak engem, én pedig őket nem. S valószínűleg végem lett volna, de ekkor valami hülye kitárta az ajtót, és vastag basszus hangon bejelentette: “Bocsánatot kérek, szörnyen elkéstem, és úgy sajnálom...” A fény felé vettem magam a padlóra eső testeken keresztül, ledöntöttem az elkésőt, átrepültem a halion, kivettem a bejárati ajtót, és jobb kezemmel tartva a balt, elkezdtem rohanni a homokúton. Senki sem üldözött, de kétutcányit szaladtam, amíg eszembe jutott megállni.

Rázuhantam a gyepre, és sokáig feküdtem a kemény fűvön, nyitott szájon át kapkodva a meleg, párás levegőt. Mindjárt körém gyűltek a kíváncsiskodók. Félkörben álltak, és mohón bámultak, még csak nem is beszélgettek. “Menjetek a fenébe...” – mondtam végül, s felkeltem. Sietősen szétszéledtek. Álltam egy kicsit, próbáltam megérteni, hol vagyok, majd hazafelé kezdtem csoszogni. Mára elegendő volt. Bár semmit sem értettem, mégis elegendő volt. Akárhik legyenek is ezek a nemes mecénások – a művészet titkos rajongói vagy ki nem irtott arisztokrata összeesküvők vagy másvalakik -, fájdalmasan és kegyetlenül verekedtek, s a legnagyobb hülye a termükben, úgy látszik, mégis én voltam.

Elhagytam a teret, ahol újból egyenletesen kigyulladtak a fényszórók, és torkok százai hisztérikusan ordították: “Drozs-ka! Drozs-ka!” Ebből is elegendő van. A kellemes álmok persze mindig jobbak a kellemetlen valóságnál, de nem álomban élünk... Abban a kávéházban, ahol Vuzival voltam, megittam egy üveg jeges ásványvizet; amíg pihentem, néztem a rendőrségi őrzőjáratot, amely békésen álldo gált a pultnál, majd kimentem, és befordultam a Városmelléki utcámba. A bal fülem mögött teniszlabda nagyságú dudor nőtt ki. Imbolyogtam, és menet közben igyekeztem közelebb lenni a kerítéshez. Majd a hátam mögött cipősarkak kopogását és hangokat hallottam.

– ...a te helyed a múzeumban volt, nem pedig a kocsmában!

– Dehogyan... nem vagyok részeg. Hogyan-n n-nem érti, csupán egy üveg m-

moseli...

- Micsoda förtelem! Leitta magát, egy ringyót szedett fel...
- Miféle ringyót? Ez egy modell...
- Összeverekedett a ringyó miatt, bennünket is erre kényszerített...
- M-miért hisznek nekik, és nem hisznek nekem?
- Mert részeg vagy! Aljas vagy, mint ők, sőt rosszabb...
- N-nem baj! N-nagyon jól megjegyeztem azt a karpereces gazembert... Ne fogjanak engem! Magam megyek!
- Semmit sem jegyeztél meg, testvér. A szemüvedet abban a pillanatban leverték rólad, szemüveg nélkül pedig nem vagy ember, vakondok vagy... Ne rugdoss, mert bedoblak a szökőkútba!
- Figyelmeztetek, még egy ilyen csíny, és kirúgunk. Egy részeg kultúrtróger: micsoda disznóság!
- Ne tarts neki prédikációt, aludja ki magát...
- Fiúk! Itt van a gazember!

Az utca üres volt, s a gazember nyilvánvalóan én voltam. Már tudtam hajlítani a bal karomat, bár még nagyon fájt, s megálltam, hogy átengedjem őket. Hárman voltak. Fialat fiúk, egyforma, a szemükbe húzott ellenzős sapkában. Az egyik, aki zömök és alacsony volt, vidáman és nagyon erősen karon fogva tartotta a másikat, egy magas, széles képű legényt, aki imbolygóit, és időnként váratlan mozdulatokat tett. A harmadik, sovány és hosszú, keskeny, sötét arcú fiú, kissé távolabb lépdelt, a kezét a háta mögött tartotta. Amikor hozzám ért, az imbolygó langaléta határozottan fékezett. Az alacsony fiú megpróbálta elmozdítani, de hiába. A hosszú tett néhány lépést, és szintén megállt, a válla fölött türelmetlenül nézett hátra.

– Megfogtalak, te mar-ha! – ordított fel a részeg, és szabad kezével megpróbált mellen ragadni.

A kerítéshez hátráltam, és az alacsonyhoz szóltam:

- Nem bántottam magukat.
- Hagyd abba a disznólkodást! – mondta durván messziről a hosszú.
- N-nagyon jól megjegyeztelek! – ordította a részeg. – Nem szöksz meg tőlem! Leszámolok veled!

Szökdécselve közeledett felém, maga után húzva az alacsony, aki belekapaszkodott, mint egy rendőrségi bulldog.

- De hát ez nem az! – beszélt a lelkére az alacsony, aki nagyon jól szórakozott. – Hisz az a drozskára ment, ez pedig józan...
- En-ngem nem tudsz becsapni...
- Utoljára figyelmeztetek, kirúgunk!
- Megijedt a gazember! Levette a karperecet!
- Hisz nem látod őt! Hisz nincs rajtad a szemüveg, te balga!
- Én-n min-ndent nagyszerűen látok! És ha nem is az...

– Hagyd abba végre!

A hosszú mégis odajött, és megragadta a részeget a másik oldalról.

– Hát menjen már! – mondta nekem ingerülten. – Mit álldogál itt? Nem látott még részeget?

– Ne-em, tőlem nem menekülsz!

Mentem az utamra. Már közel voltam a házhoz. A kompánia zajosan jött mögöttem.

– Ha úgy tetszik, keresztüllátok rajta! A t-t-természet koronája... Leitta magát hányásig, p- pofán vágott valakit, m-maga is kapott, s n-nem kell neki semmi más... Engedjétek, m- móresre tanítom...

– Hova jutottál, úgy vezetünk téged, mint egy gengsztert...

– N-ne vezess! Gyűlölöm őket!... Drozskák... Vodka... Nők... Értelmetlen kocsonya...

– Igen, persze, nyugodj meg... Csak el ne ess!

– Elég a szer-szem-rehányásból! Meguntam a farizeuskodástokat... a pur-puritanáságokat... Tépni kell! Lőni! Mindenkit letörölni a föld színéről!

– De leszopta magát! Én meg azt hittem, hogy már kijózanodott...

– Jó-zan vagyok! Mindenre emlékszem. Huszonnyolcadikán... Na, nem így van?

– Pofa be, te hülye!

– Cs-cs-s-s... I-igaz! Az ellenség résen van... Gyerekek, itt volt valahol egy spicli... Hisz beszéltem vele... Levette a karperecet, a gazember... De én ezt a spiclit még huszonnyolcadika előtt...

– Elhallgatsz már!

– Cs-cs-s-s! Kész! Egy szót se többet... És ne féljétek, az aknavetőkről gondoskodom...

– Mindjárt megölöm ezt az alávalót...

– A szci-civilizáció ellenségeire... Másfél ezer méter könnygázt, személyesen... Hat szektor... Jaj!

Már a házam kapujánál voltam. Amikor hátranéztem, a magas arccal lefelé feküdt, az alacsony guggolt felette, a hosszú pedig kissé oldalt állt, és bal kezével jobb tenyerének élét dörzsölte.

– Minek titted ezt? – kérdezte az alacsony. – Hisz rokkanttá titted.

– Elég volt a fecsegésből! – mondta a hosszú szenvedélyesen. – Sohasem szokunk le a fecsegésről. Sehogyan sem szokunk le az ivásról. Elég!

Legyünk olyanok, mint a gyerekek, Opir doktor, gondoltam én, igyekezve hangtalanul becsúszni az udvarra. Kissé megfogtam a kapu szárnyait, hogy ne kattanjanak, ha becsukódnak.

– S hol van az? – kérdezte a hosszú, lehalkítva a hangját.

– Kicsoda?

– Az az ipse, aki előttünk ment...

– Letért valahova...

- Nem láttad, hova?
- Törődtem is én azzal!
- Kár... Na jó, fogd meg ezt a részegét, és menjünk.

Az almafák árnyékából néztem, ahogyan elvonszolták a részegét a kapu előtt. A részeg szörnyen hörgött.

A házban csend volt. Bementem hozzám, levetkőztem, és forró vízzel lezuhanoyztam. A hawaii ingem és a sortom könnygázszaot árasztott, tele voltak a világító folyadék zsíros foltjaival. A szemétkbe dobtam őket. Majd megnéztem magam a tükörben, és újból elcsodálkoztam, milyen könnyen megúsztam: egy dudor a fülem mögött, egy jókora kék folt a bal vállamon és néhány horzsolás a bordáimon. Meg a lenyúzott ökleim.

Az éjjeliasztalkán egy értesítést találtam, amelyben tisztelettudóan ajánlották, hogy fizessem be a lakbért az első harminc napra. Az összeg tekintélyes volt, de tűrhető. Leszámoltam néhány bankót, és beledugtam az előrelátóan odakészített borítékba, majd az ágyra feküdtem; az egészséges karomat a fejem fölé raktam. Az ágynemű hűvös és ropogós volt, a nyitott ablakon sós tengeri levegő áramlott. A fülem fölött otthonosan sistergett a fonor. Szerettem volna kicsit gondolkodni alvás előtt, de túlságosan elcsigázott voltam, és gyorsan elszunnyadtam.

Valami felébresztett. Kinyitottam a szemem, és feszülten hallgatóztkam. Valahol a közelben vagy sírtak, vagy vékony gyermekhangon énekeltek. Óvatosan felemelkedtem, és kihajoltam az ablakon. Egy vékony, szaggatott hang azt mormolta: "...kis időt eltöltene a koporsóban, kijönnek és élnek, mint élők az élők közt...". Szípigás hallatszott. Messziről, mint a szúnyogzümögés, hallatszott: "Drozs-ka! Drozs-ka!" A panaszos hang folytatta: "...a vért a földdel elkeverve, nem eszik...". Az jutott az eszembe, hogy Vuzi részegen sír és mormol emeleti szobájában, s halkán odaszóltkam: "Vuzi!" Senki sem felelt. A vékony hang most felkiáltott: "Távozz a hajamtól, távozz a húsomtól, távozz a csontjaimtól!" – s akkor megérttem, ki az. Átmásztam az ablakpárkányon, leugrottam a fűbe, és beléptem a kertbe, a szípigásra figyelve. A fák között fényt látkam, s hamarosan egy garázsra bukkantam. Kapuja félig nyitva volt, s én benéztem oda. Egy óriási fénylő Opel állt ott. A szerelőasztalkán két gyertya égett. Illatos benzín és forró viasz szagát éreztem.

A gyertyák alatt egy svéd padon, hosszú, fehér ingben és mezítláb Lan ült, a térdén megtépázott, vastag könyvet tartott. Szélesre tárt szemekkel nézett rám, az arca teljesen fehér és a rémülettől dermedt volt.

- Mit csinálsz itt? – kérdeztem és beléptem.

Szótklanul nézett rám, majd remegni kezdett. Hallottam, ahogy vacog a foga.

- Lan, barátom – mondtam én. – Úgy látszik, nem ismertél meg. Én vagyok, Iván.

Leejtette a könyvet, kezét a hóna alá dugta. Mint ma reggel, most is verejtékes lett az arca. Mellé ültem, átöleltem a vállát. Erőtlenül hozzám dőlt. Remegett. Ránéztem a könyvre. Egy bizonyos Naf doktor boldogította az emberiséget egy művel, melynek címe: *Bevezetés a nekrotikus jelenségekről szóló tudományba*. A kis asztal alá rúgtam a könyvet.

- Kié ez a kocsi? – kérdeztem hangosan.

- A... anyué...
- Egy kitűnő Ford.
- Ez nem Ford. Ez Opel.
- Igazad van, Opel... Vagy kétszáz mérföld, mi?
- Igen...
- S hol szereztél gyertyát?
- Vettem.
- Ne mondd! Nem is gondoltam, hogy a mi időnkben gyertyát is árulnak. Miért, nálatok itt kiégett a körte? Tudod, lementem a kertbe, hogy egy almát szakítsak, és látom, a garázsban fény van...

Szorosan mellém csúszott, és suttogva mondta:

- Maga... maga még egy kicsit maradjon.
- Jó. Vagy oltsuk el a fényt, és menjünk hozzám?
- Nem, oda nem szabad.
- Hova nem szabad?

Magához. És a házba sem szabad. – Nagy meggyőződéssel beszélt. – Még sokáig nem szabad. Amíg el nem alszanak.

- Kik?
- Ők.
- Kik azok az “ők”?
- Ők. Hallja?

Odafigyeltem. Csak azt lehetett hallani, ahogyan susognak a szélben az ágak, meg valahol messze ordítják: “Drozs-ka! Drozs-ka!”.

- Nem hallok semmi különöset – mondtam.
- Ez azért van, mert nem tudja. Maga itt újonc, azokat pedig ők nem bántják.
- De mégis, kik azok az ők?
- Ők mind. Látta azt a pasast a gombokkal? -Petit? Láttam. De miért pasas? Szerintem egészen rendes ember... Lan felugrott.
- Jöjjön – mondta suttogva. – Megmutatom. Csak csendesen. Kiléptünk a garászból, a házhoz lopódtunk, és megkerültük a sarkát. Lan állandóan fogta a kezemet. Tenyere hideg volt és nedves.
- Nézze – mondta.

Valóban, a látvány elborzasztó volt. A háziasszony verandáján ott feküdt a vámosom, természetellenesen elfordított fejét a korlátok közt dugta ki. Az utcáról beszűrődő higanyfény az arcára esett, amely kék volt, puffedt, a lecsurgott folya dék sötét nyomai látszottak rajta. A félig nyitott szemhéján keresztül látható volt az orra felé elferdült zavaros szeme. “Járnak az élők között, mint élők a nap fényénél – mormogta Lan, két kézzel belém kapaszkodva. – Bólintanak és mosolyognak, de az éjszakában az arcuk fehér, s vér serken ki rajta...” A verandához léptem. A vámos éjszakai pizsamában volt. Szuszogva lélegzett, konyakszagot árasztott. Az arca véres volt, úgy

nézett ki, mintha pofával törött üvegre esett volna.

– Hisz egyszerűen részeg – mondtam hangosan. – Egy részeg ember. Horkol. Undorító!

Lan megrázta a fejét.

– Maga újonc – suttogta. – Semmit sem lát. Én pedig láttam... – Újból remegni kezdett. – Sokan jöttek... Ő vezette be őket ide... Őt is hozták... A hold világított... Lefürészelték a feje búbját... Ő kiabált, úgy kiabált... Aztán kanállal enni kezdtek... Ő is evett, és mindenki nevetett, hogy ő annyira kiabál és dobálja magát...

– Ki? Kit?

– Aztán fát raktak rá és elégették... és táncoltak a máglyánál... Aztán mindent elástak a kertben... Ő elment kocsival ásóért... Mindent láttam... Akarja, hogy megmutassam, hol ásták el?

– Figyelj ide, barátom! – mondtam én. – Gyerünk hozzám!

– Minek?

– Aludni. Mindenki régen alszik, csak mi fecsegünk itt.

– Senki sem alszik. Maga teljesen új ember. Most senki sem alszik. Most nem szabad aludni...

– Gyere csak, gyere – mondtam. – Hozzám.

– Nem megyek – mondta a gyerek. – Ne nyúljon hozzám! Nem szólítottam a nevén.

– Én meg mindjárt veszem a derékszíjat – mondtam fenyegetően –, s kiporolom a hátsódat!

Úgy tűnt, ez kissé megnyugtatta. Újból belekapaszkodott a kezembe, és elhallgatott.

– Gyere, barátom, gyere – mondtam. – Te aludni fogsz, én meg melletted ülök. S ha valami történik, azonnal felébresztlek.

Az ablakon keresztül másztunk be a szobámba (kerekén megtagadta, hogy az ajtón menjünk be a házba), s lefektettem az ágyba. Szándékomban volt elmondani neki egy mesét, de azonnal elaludt. Az arca elkínzott volt, időnként meg-megremegett. Odahúztam a fotelt az ablakhoz, egy plédbe burkolóztam, és elszívtam egy cigarettát, hogy megnyugodjak. Próbáltam Rimaierre gondolni, a halászokra, akikhez nem sikerült eljutnom; arra, hogy minek kell történnie huszonnyolcadikán, a mecénásokra, de nem ment a dolog, és ez bosszantott. Bosszantott, hogy sehogyan sem tudtam arra kényszeríteni magam, hogy a saját dolgomra mint valami fontosra gondoljak. A gondolataim szétszéledtek, kifelé bújtak az érzelmek, nem annyira gondolkodtam, mint inkább éreztem. Éreztem, hogy nemhiába jöttem ide, de ugyanakkor azt is éreztem, hogy egyáltalán nem azért jöttem, amiért kellett volna.

Lan pedig aludt. Még akkor sem ébredt fel, amikor a kapunál felbúgott egy motor, kocsiajtók csattogása hallatszott, valaki elkiáltotta magát, majd nyerítés hallatszott és vonítás, s már azt gondoltam, hogy a ház előtt bűntény történik, de kiderült, hogy csupán Vuzi jött meg. Vidáman énekelgetve, már a kertben vetkőzni kezdett, hanyagul az almafákra akasztva a szoknyáját, a blúzát és a többit. Engem nem vett észre, bejött a házba, kicsit motoszkált fent, leejtett valami súlyos tárgyat, s végre elcsendesedett. Közel öt óra volt. A tenger felett hajnal pirkadt.

Nyolcadik fejezet

Amikor felébredtem, Lan már nem volt ott. A vállam úgy sajgott, hogy a fájdalmat a fejem búbján is éreztem, s megfogadtam, hogy egész nap "veszélyesen" fogok járni. Nyögtem, betegnek és szájalmasnak éreztem magam, csináltam valami reggelitorna-félét, úgy-ahogy megmosakodtam, aztán elővettem a pénzes boríté kot, és elindultam Vaina nénihez: az ajtókon oldalazva mentem ki. Határozatlanul megálltam a hallban: a házban teljes csend honolt, s nem voltam benne biztos, hogy a háziasszony felkelt. Ám akkor kinyílt a háziak ajtaja, s a haliba kilépett Peti, a vámos. Hát ilyet, gondoltam. Éjjel Peti úgy nézett ki, mint egy vízbefűlt, aki agyonitta magát. Most, nappali fényben, egy huligántámadás áldozatának lát szott. Arcának alsó fele véres volt. A friss vér lakkszerűen fénylett az állán, s az állkapcsa alá zsebkendőt tartott, hogy be ne piszkolja a hófehér, paszományos uniformisát. Az arca feszült volt, a szeme ferdén állt, de úgy általában csodálatos nyugalom áradt belőle, mintha teljesen megszokott dolog lenne számára, hogy pofára esik az üvegcserepekbe. Egy kis kellemetlenség, mindenkivel megeshet, kérem, oda se figyeljenek, mindjárt minden rendbe jön...

– Jó reggelt – mormoltam.

– Jó reggelt – udvariasan, kissé orrhangon válaszolt, s óvatosan felitatta a vért az álláról.

– Mi van magával? Segíthetek?

– Semmiség – mondta ő. – Leesett a szék...

Udvariasan meghajolt, és mellettem sietség nélkül kilépett a házból. Nagyon kellemetlen érzéssel követtem őt a tekintetemmel, s amikor újból az ajtó felé fordultam, Vaina néni állt előttem. Az ajtóban állt, kecsesen az ajtófélfának támaszkodva; tiszta volt, rózsaszín, illatos, s úgy nézett rám, mintha én lettem volna Tuur vezérezredes vagy legalábbis Paul törzsőrnagy.

– Jó reggelt, korai madárka – turbékolta. – Én meg csak hallgatom, ki beszélget a házban ebben az órában...

– Sehogyan sem tudtam rászánni magam, hogy zavarjam – mondtam, nagyvilági módon meghajolva, miközben gondolatban felvissítottam a váltamban érzett fájdalomtól. – Jó reg gelt, és engedje meg, hogy átadjam...

– Milyen kedves! Mindjárt látni, hogy igazi úriember. Tuur vezérezredes azt szokta mondogatni, hogy egy valódi úriember soha senkit sem várakoztat meg. Soha. Senkit...

Ekkor észrevettem, hogy az asszony lassan, de igen határozottan eltol az ajtajától. A nappali jában sötét volt, a redőnyöket, úgy látszik, leengedte, s a hallban valami édes illat terjengett.

– De hát igazán nem kellett volna ennyire sietnie... – Végre talált egy megfelelő pózt, és könnyed, hanyag mozdulattal becsukta az ajtót. – Azonban biztos lehet benne, hogy értékelni tudom az előzékenységét... Vuzi még alszik, nekem meg már iskolába kell készítenem Lant, úgyhogy bocsásson meg... Apropó, a friss újságok a

verandáján vannak.

– Köszönöm – mondtam hátralepve.

– Ha lesz elég türelme, egy óra múlva várom egy bögre tejszínre.

– Sajnos, el kell mennem – mondtam meghajolva.

– Hat újság volt. Két helyi, képes, vastag, mint valami almanach, egy fővárosi, két pompás kiadású hetilap és – nem tudni, miért – egy arab *El Hunia*. Az *El Huniát* félretettem, a többit meg átnéztem, a hírek mellé szendvicseket ettem, és forró kakaót ittam.

Bolíviában a kormánycsapatok kimerítő harcok után elfoglalták Reyes városát, a lázadókat a Béni folyó mögé szorították vissza. Moszkvában az Atommagkutatók Nemzetközi Kongresszusán Huggerton és Szolovjev közölték az antianyag előállításhoz szükséges ipari berendezés tervezetét. A Tretyakov képtár anyaga Leopoldville-be érkezett, holnap lesz a hivatalos megnyitás. A Régi Vosztok bázisról (Plútó) az abszolút szabad repülések zónájába egy újabb sorozat pilóta nélküli szerkezetet bocsátottak fel; a négy közül két szerkezettel ideiglenesen megszűnt az összeköttetés. Az ENSZ főtitkára hivatalos üzenetet küldött Orelanos generalisszimuszának, amelyben figyelmeztette, hogy ha a szélsőségesek újból atomgrá nátot fognak használni, ENSZ rendőri erőket küldenek Eldorádóba. A Quando folyó forrásánál (Közép-Angola) az EAK Tudományos Akadémiájának régészeti expedíciója ciklopikus építmények maradványait fedezte fel, amelyek – véleményük szerint – jóval a jégkorszak előtt épültek. A Szubelektronikus (ritrinitív) Struktúrák Egyesített Kutató Központjának szakértői csoportja az emberiség rendelkezésére álló energiatartalékokat úgy ítéli meg, hogy azok hárommilliárd évre elegendők. Az UNESCO kozmikus osztálya közli, hogy a Földön kívüli bázisok és kilövőhelyek tiszta, relatív lakosságzsaporulata közeledik a Föld lakosságzsaporulatához. Az angol küldöttség vezetője az ENSZ-ben a nagyhatalmak nevében azzal a tervvel lépett fel, mely szerint akár erőszakkal is teljesen demilitarizálni kell a bolygó még militarizált körzeteit...

Azokat a híreket, hogy ki milyen súlyt emelt fel és ki hány gólt rúgott ilyen vagy olyan kapuba, nem olvastam el. A helyi hírekből pedig három keltette fel a figyelmemet.

Az *Életöröm* című városi lap azt írta: “Ezen az éjszakán egy gonosztevőcsoport magán repülőgépen újból támadást intézett a Csillag tér ellen, amely tele volt pihenő állampolgárok kal. A huligánok néhány géppuskasorozatot eresztettek a tömegbe, és tizenegy gáz bombát dobtak le. A kirobbant pánik következtében néhány férfi és nő súlyos sérülést szenvedett. A rendes emberek százainak normális pihenését tönkretette egy elenyészően kicsi, bandita tevékenységet folytató – tisztesség ne essék szólván – értelmiségi csoport, még hozzá a rendőrség nyilvánvaló elnézése mellett. A Régi Jó Hazáért, Az Ártalmas Hatások Ellen nevű társaság elnöke tudósítónk előtt kijelentette, hogy a társaságnak szándékában áll, hogy kézbe vegye a polgárok megérdemelt pihenőjének ügyét. Az elnök egyértelműen értésünkre adta, pontosan kiket tart a nép a káros mótely, a banditizmus és a militarizált huligánság forrásának...”

A lap teljes tizenkilencedik oldalát “Opir doktor, a legújabb filozófia kimagasló, irodalmi díjas képviselője” cikkének szentelte. A cikk címe: *Világ gondok nélkül*. Opir doktor szép szavakkal és nagyon meggyőzően ecsetelte a tudomány mindenhatóságát, optimizmusra buzdított, megbélyegezte a komor szkeptikusokat, akik mindent befeketítenek, s felszólított mindenkit: “Legyenek olyanok, mint a gyerekek.” A modern (tehát gondtalan) ember pszichológiájának formálásában különös szerepet szánt a hullám-pszichotechnika módszereinek. “Jusson eszükbe, milyen frissességet és jó hangulatot ad önöknek egy napsugaras, boldog, örömteli álom! – kiáltott fel a legújabb filozófia képviselője. – Nem véletlen, hogy már több mint száz éve az álmodást úgy ismerik, mint sok lelki betegség gyógyításának eszközét. De hisz mindannyian kissé betegek vagyunk: meg betegítenek gondjaink, felülkerekednek rajtunk mindennapjaink apróságai, ingerelnek a még mindig, bár egyre ritkábban előforduló rendellenességek, a személyek közötti elkerülhetetlen súrlódások, a normális, egészséges szexuális kielégítetlenség és az önmagunkkal való elégedetlenség, amely minden állampolgárra jellemző... Ahogy az illatos fürdőhab lemossa az út porát a fáradt testről, úgy mossa le és tisztítja meg az örömteli álom az elcsigázott lelket. S most már nem félünk semmiféle gondtól és rendezetlenségtől. Tudjuk: eljön az óra, és az álomgenerátor láthatatlan sugárzása, amelyet a tömeggel együtt hajlamos vagyok a kedves *drozska* névvel illetni, meggyógyít bennünket, optimizmust önt belénk, visszaadja a lét örömteli érzését.” A továbbiakban Opir doktor azt fejtegette, hogy a drozska fizikailag és pszichikailag teljesen ártalmatlan, s hogy a rossz indulatúak kirohanásai, akik kábítószerhez hasonlítják a drozskát, demagóg módon a “szunnyadó emberiségről” fecsegnek, csakis súlyos értetlenséget válthatnak ki belőlünk, bár lehet, hogy még magasztosabb és a rosszindulatúak számára még veszélyesebb állampolgári érzéseket. Befejezésül Opir doktor a boldog álmodást a pihenés legjobb fajtájának kiáltotta ki, és homályosan arra is célzott, hogy a drozska a legjobb szer az alkoholizmus és a narkómánia ellen; végül arról igyekezett meggyőzni az olvasókat, hogy ne tévesszék össze a drozskát a hullám befolyásolás más, az orvostudomány által ki nem próbált eszközeivel.

Az *Arany Napok* című hetilap közölte, hogy az Állami Képtárból egy értékes vásznat loptak el, amely a szakértők szerint Raffaello műve. A hetilap felhívta az illetékesek figyelmét arra, hogy ez a tett az utóbbi négy hónap alatt a harmadik, s hogy a korábban elrabolt műalkotók sok közül egyik sem került elő.

Egyébként a hetilapokban nem volt semmi érdekes. Futólag átnéztem őket, de a legnyomasztóbb benyomást tették rám. Tele voltak lehangoló viccekkel, tehetős karika túrákkal, amelyek között a *Szóveg nélkül* sorozatból valók különösen kitűntek butaságukkal; érdektelen emberek életrajzaival, a lakosság különböző rétegeinek életéből vett nyálas leírásokkal, lidérces álmokat idéző fényképsorozatokkal “Férje a hivatalban és otthon” címmel, vég nélküli hasznos tanácsokkal arra vonatkozóan, hogyan foglalja le az ember a kezét anélkül, hogy a fejét meg ne zavarja, szenvedélyes, hülye kirohanásokkal a részegség, a huliganizmus és fajtalankodás ellen, számomra már ismert felhívásokkal, hogy lépjenek be különböző körökbe és kórusokba. Ott voltak a “zűr” és a gengszterizmus elleni harc résztvevőinek visszaemlékezései, amelyeket valami lelkiismeret és irodalmi ízlés nélküli

szamarak irodalmi feldolgozásában találunk, nyilvánvaló grafománok szépirodalmi gyakorlatai könnyekkel és szenvedésekkel, hőstettekkel, nagy múlttal és dicső jövővel, vég nélküli kereszt- és képrejtvények, rébuszok és kitalálós rajzok...

A sarokba hajítottam ezt a ponyvahalmot. De unalmas itt náluk!... Az ostobát ajnározzák, az ostobát gondosan nevelik, az ostobát táplálják... Az ostoba normává vált, még egy kis idő, és eszményé válik, a filozófia doktorai elragadtatottan táncolni fognak körülötte. Az újságok meg már most táncolnak. Jaj, de kedves vagy, te ostoba! Mily friss és egészséges vagy, ó, ostoba! Mily optimista vagy, te ostoba, s mily okos vagy, te ostoba, mily finom humorérzéked van, mily ügyesen oldod meg a rejtvényeket!... De a legfontosabb, hogy ne izgasd magad, hülye, minden olyan jó, olyan nagyszerű, a tudomány is a rendelkezésedre áll, te hülye, az irodalom is, hogy vidám legyen az életed, hülye, és semmire se kelljen gondolnod... S a károsan ható huligánokat meg szkeptikusokat széttiporjuk veled, te hülye (veled ne tipornánk szét!). Mit akarnak, he? Több kell nekik, mint másnak?... Bánat, bánat... Valami átok van ezeken az embereken, a fenyegetések és veszélyek valami rémisztő folytonossága. Imperializmus, fasizmus... tönkretett életek, kifecamított sorsok tízmilliói... többek között elpusztult – gonosz és jóságos, bűnös és ártatlan – hülyék milliói... Utolsó összecsapások, utolsó puccok, különösen kegyetlenek, mert utolsó. Köztörvényesek, a henyéléstől elállatiasodott tisztek, mindenféle alja nép a volt felderítő és elhárító szolgálatokból, amely megunta a gazdasági kémkedés egyhangúságát, és a hatalomra áhítozott... Vissza kellett jönni a kozmoszból, kijönni a gyárakból és laboratóriumokból, újból megszervezni a katonaságot. Jó, megbirkóztunk vele. A szél a lábam alatt *A fasizmus történetét* lapozza... Alig volt időnk élvezni a felhőtlen horizontokat, s máris a történelemnek ugyanazokból a kapualjaiból kezdtek előjönni a végig nem vert szemetek rövid csövű géppisztolyokkal és saját gyártmányú kvantumpistoalyokkal, gengszterbirodalmak... "Apró, itt-ott még fellelhető rendezetlenségek" – nyugtattak bennünket Opir doktorok, az egyetemek ablakain meg csattantak a napalm palackok, a városokat huligánbandák kerítették hatalmukba, gyertyaként lángoltak a múzeumok...

Jól van. Félretaszítva az Opir doktorokat, újból visszajöttünk a kozmoszból, újból kiléptünk a gyárakból és a laboratóriumokból, újból megszerveztük a katonaságot – mindennel meg birkóztunk. Újból felhőtlen a láthatár. Újra előmászta az Opirok, újfent dörömbölni kezdtek a hetilapok, s megint ugyanazokból a kapualjából megindult a gennyáradat. A heroin tonnái, az ópium ciszternái, a szesz tengerei... és még valami, aminek egyelőre neve sincs... S újból minden egy hajszálon függ náluk, az ostobák meg fejtik a rejtvényeket, táncolják a flágot, s csak egyet akarnak: hogy vidámság legyen. De valahol valaki megőrül, valaki hülye gyerekeket szül, valaki furcsa módon meghal a kádban, valaki nem kevésbé furcsán meghal valamiféle halásznál, a mecénások pedig a művészet iránti rajongásukat bokszerekkel védik... A hetilapok pedig igyekeznek ezt a büzlő mocsarat bevonni a fecsegés habcsók törékeny hártájával, ez a diplomás ostoba pedig dicsőíti az édes álmokat, s a diploma nélküli ostobák ezrei (hogy vidámság legyen, és ne kelljen semmire sem gondolni) oly szívesen adják át magukat az álmoknak, mint a részegségnek... S újból győzködik az ostobákat, hogy minden jól van, hogy a kozmoszt soha nem látott

ütemben hódítják meg (s ez igaz), hogy évmilliárdokra elég lesz az energia (ez is igaz), hogy az élet egyre érdekesebb és változatosabb lesz (ez is kétségtelenül igaz, csak nem a hülyék számára), a mindent befeketítő demagógokat pedig (értsd: azokat az embereket, akik azt gondolják, hogy a mi időnkben a genny egy cseppje képes megfertőzni az egész emberiséget, mint ahogy egykor a sörpuccsok világveszedelemmé váltak), akik távol állnak a nép érdekeitől, mindenképpen el kell ítélni... Hülyék és bűnözők... Bűnöző hülyék...

– Dolgozni kell – mondtam fennhangon. – A fenébe a melankóliával... Majd megmutatjuk nektek, kik azok a szkeptikusok!

Ideje volt Rimaierhez menni. Igaz, a halászok... Na jól van, őhózzájuk később is el lehet menni. Meguntam, hogy vaktában próbálkozzak. Kimentem az udvarra. Hallottam, hogy a verandán Vaina néni reggelizteti Lant.

– Ne, anyu, nem akarom!

– Egyél, fiacskám, enni kell... Olyan sápadtka vagy...

– Én meg nem akarok! Olyan utálatosak a csomók...

– Hol vannak itta csomók? Na nézd meg, magam eszem meg... M-m-m! Milyen finom! Kóstold csak meg, és meglátod, milyen finom...

– De ha én nem akarok! Beteg vagyok, nem megyek iskolába.

– Lan, hát mit beszélsz! Így is sokat mulasztasz...

– Nem baj...

– Dehogynem baj! Engem az igazgató már kétszer behívott. Megbírságnak!

– Hát bírságnak...

– Egyél, egyél, fiacskám... Talán nem aludtad ki magad?

– Nem aludtam ki! És a hasam is fáj! A fejem is... a fogam... Látod, ez itt...

Lan hangja nyafogó volt, és mindjárt magam elé képzeltem duzzogó ajkát, himbálódzó, zoknis lábát. Kimentem a kapun. Az idő megint derűs, napos volt, csicseregtek a madarak. Túl korán volt még, és az Olympichoz vezető úton csupán két emberrel találkoztam. Egymás mellett mentek a járda szélén, szörnyen vadul festettek a friss zöld és a derült ég vidám világában. Az egyiket lángoló piros festékekkel kenték be, a másikat égszínkékekkel. A festéken izzadság ütött át. Nehezen lélegeztek, a szájuk nyitva volt, szemük vérvörös. Önkéntelenül kigomboltam az ingem minden gombját, és megkönnyebbülve fellélegeztem, amikor a furcsa pár elhaladt mellettem.

A hotelban mindjárt felmentem a kilencedik emeletre. Igen elszánt hangulatban voltam. Akarja ezt Rimaier, vagy sem, de el kell majd mondanom neked, ami engem érdekel. Egyébként most már nemcsak ezért volt szükségem Rimaierre. Hallgató ságra volt szükségem, s ebben a napsugaras örültekházában őszintén beszélni egyelőre csak Rimaierrel tudtam. Igaz, nem az a Rimaier volt, akire számítottam, de végeredményben erről is beszélnem kellett...

Rimaier ajtajánál a múltkori, vörös hajú Oscar állt; amikor megláttam, lelassítottam lépteimet. Oscar elgondolkozva igazított a nyakkendőjén, hátravetett fejjel a plafont nézte. Gondterheltnek látszott.

– Üdv – mondtam. Hisz valamivel el kellett kezdeni.

A szemöldöke megmozdult, az ember rám nézett, s megértettem, hogy emlékszik rám. Lassan azt mondta:

– Jó napot kívánok.

– Szintén Rimaierhez? – kérdeztem.

– Rimaier rosszul érzi magát – mondta. Közvetlenül az ajtónál állt, és láthatóan nem volt szándékában, hogy utat adjon nekem.

– Milyen kár – mondtam, kicsit közelebb lépve. – Mi baja?

– Nagyon rosszul érzi magát.

– Ejnye, ejnye – mondtam. – Meg kéne nézni...

Egészen közel léptem Oscarhoz. Nyilvánvalóan nem akart beengedni a szobába. Mindjárt megfájdult a vállam.

– Nem vagyok benne biztos, hogy erre oly nagy szükség van – mondta epésen.

– Mit beszél? Annyira rosszul van?

– Éppen ez az. Nagyon rosszul. S nem kell őt zavarnia.

Azt hiszem, idejében jöttem, gondoltam. S remélem, nem késtem el.

– Maga a rokona? – kérdeztem. Nagyon béketűrő voltam.

Elvigyorodott.

– Barátja vagyok. A legközelebbi ebben a városban. Úgy mondhatnám, gyerekkori barátja.

– Nagyon megható – mondtam. – Én pedig a rokona vagyok. Olyan, mintha testvére lennék. Menjünk be együtt, és nézzük meg, mit tehetnek szegény Rimaier érdekében a barátja és a testvére.

– Talán a testvér már eleget tett Rimaier érdekében?

– Dehogysis... Csak tegnap érkeztem...

– S véletlenül nincs itt más testvérük?

– Gondolom, az ön barátai között nincsenek. Rimaier kivételt képez...

Amíg mondtuk egymásnak ezt a zagyvaságot, figyelmesen nézegettem. Nem nézett ki nagyon ügyes embernek, még ha figyelembe vesszük is a fájó vállamat. De zsebben tartotta a kezét, s bár majdnem biztos voltam, hogy nem fog a hotelban lövöldözni, nem akartam kockáztatni. Annál is kevésbé, mert hallottam már a korlátozott hatású kvantumtöltényekről.

Sokszor a szememre hányták, hogy a szándékaim világosan láthatók fizimiskámon. Oscar meg, úgy látszik, eléggé gyors felfogású ember volt. Másrészt zsebeiben láthatóan nem volt semmi megfelelő, s feleslegesen tartotta ott a kezét. Félrelépett az ajtóból, és így szólt:

– Jöjjön...

Bementünk. Rimaier valóban rosszul volt. A kanapén feküdt, egy letépett fűg gönybe burkoltan, és érthetetlenül félrebeszél. Az asztal felborult, a szoba köze pén egy italtócsában törött üveg hevert, mindenütt gyűrött, vizes ruhák szétdobál va.

Odamentem Rimaierhez, és úgy ültem le, hogy közben ne tévesszem szem elől Oscart, aki megállt az ablaknál, fenekét a párkánynak támasztotta. Rimaier szeme nyitva volt. Föléje hajoltam.

– Rimaier – szólítottam meg. – Én vagyok, Iván. Megismer?

Tompán az arcomba nézett. Az állán a borosta alatt egy friss horzsolás látszott.

– Már ott vagy... – mormolta. – Halászok... hogy sokáig... nincs... Ne sértődj meg... Nagyon zavart... Nem tűröm...

Lázálom volt. Oscarra néztem. Az mohón hallgatta, a nyakát kinyújtva.

– Nem jó, amikor felébredsz... – mormolta Rimaier. – Senkinek sem... ébredezni... Elkezdik... akkor nem felébredni...

Oscar egyre kevésbé tetszett nekem. Nem tetszett, hogy hallgatja Rimaier lázál má. Nem tetszett, hogy nálam előbb ért ide. S nem tetszett a horzsolás Rimaier állán, amely egészen friss volt. “Te vörös ördög – gondoltam Oscarra nézve -, hogyan szabaduljak meg tőled?”

– Orvost kell hívni – mondtam. – Miért nem hívott orvost, Oscar? Szerintem ez delírium tremens...

Azonnal megbántam a kimondott szavakat. Legnagyobb csodálkozásomra Rimaiernek egyáltalán nem volt szeszszaga, s Oscar nyilvánvalóan jól tudta ezt. Ferdén elmosolyodott és megkérdezte:

– Delírium tremens? Biztos ebben?

– Azonnal orvost kell hívni – ismételt meg. – És ápolónőket. A telefonkagylóra tettem a kezem. Oscar abban a pillanatban mellém ugrott, és tenyerét a kezemre rakta.

– Miért maga? – mondta. – Inkább én hívok orvost. Maga itt új ember, én pedig ismerek egy kiváló orvost.

– Miféle orvosa lehet magának... – mondtam ellent, miközben néztem a horzsolást az ujjpercein. Ez a horzsolás is friss volt.

– Kitűnő orvos. Méghozzá delíriumspecialista.

– Na látja – mondtam én. – De Rimaiernek talán nincs is delíriuma.

Rimaier hirtelen megszólalt:

– Én intézkedtem így... Also sprach Rimaier... Négy szemközt a világgal...

Hátranéztünk. Gögösen beszélt, de a szeme zárva volt, ványadt, gyűrött, szürke bőrű arca szájalmasnak tűnt. A gazember, gondoltam Oscarról, még van pofája itt lézengeni! Egy vad gondolat cikázott át a fejemen, amely abban a pillanatban nagyon ötletesnek tűnt: gyomorszájon vágni Oscart összekötözni és arra kényszeríteni, hogy pakoljon ki mindent, amit tud. Bizonyára sokat tud. Talán mindent, ő pedig engem nézett, s színtelen szemében félelem volt és gyűlölet.

– Jó – mondtam én. – A portás hívjon orvost.

Oscar elvette a kezét, én pedig felhívtam a portást. Az orvosra várva ültem Rimaier mellett, Oscar pedig egyik saroktól a másikig járkált, átlépve a szesztócsán. A szemem sarkából figyeltem. Hirtelen lehajolt, és felvett valamit a padlóról. Valami

kicsit és tarkát.

– Mi van ott? – kérdeztem közönyösen.

Kicsit ingadozott, majd a térdemre dobott egy lapos, tarka címkéjű kis dobozt.

– Ja – mondtam én és ránéztem. – Devon.

– Devon – visszhangozta ő. – Furcsa, hogy itt, és nem a fürdőszobában, ugye?

Az ördögbe is, gondoltam. Azt hiszem, túlságosan zöldfülű voltam, hogy nyíltan megverekedjek vele. Még túlságosan keveset tudtam.

– Nincs benne semmi furcsa – mondtam ki, ami az eszembe jutott. – Úgy tudom, ön terjeszti ezt a rovarirtót. Talán ez egy minta, ami az ön zsebéből esett ki.

– Az én zsebemből? – csodálkozása határtalan volt. – Ja, arra gondol, hogy én... De én már rég teljesítettem az összes megbízást, és most egyszerűen pihenek. De ha önt érdekli, segíthetek.

– Ez nagyon érdekes – mondtam. – Majd megtanácskozom a dolgot... Sajnos, épp ekkor kitarult az ajtó, és megjelent egy orvos két ápolónő kíséretében.

Az orvos határozott embernek bizonyult. Egy mozdulattal felállított engem a kanapéról, és félredobta a függönnyt, amellyel Rimaier be volt takarva. Rimaier teljesen meztelenül feküdt.

– Na persze... – mondta az orvos. – Megint... – Felemelte Rimaier szemhéját, lehúzta az alsó ajkát, kitapogatta a pulzust. – Nővér, Cordeint... És hívjon szobalányokat, nyalják fényesre ezt az istállót... – Kiegyenesedett, és ránk nézett. – Rokonok?

– Igen – mondtam én. Oscar hallgatott.

– Már eszméletlenül találták?

– Itt feküdt és félrebeszél – mondta Oscar.

– Maga tette őt ide?

Oscar kissé késlekedett a válasszal.

– Én csak betakartam őt a függönnyel – mondta. – Amikor jöttem, úgy feküdt, mint most. Félttem, hogy megfázik.

Az orvos kis ideig nézte, majd azt mondta:

– Egyébként ez mindegy. Elmehetnek. Mind a ketten. Az ápolónő marad velem. Este telefonálhatnak. Minden jól.

– Mi van vele, doktor? – kérdeztem.

Az orvos megvonta a vállát.

– Semmi különös. Fáradtság, idegkimerülés... Ezenkívül láthatóan sokat dohányzik. Holnap már szállítható lesz, és akkor vigyék haza. Nálunk káros maradnia. Itt túl vidám az élet. Vizontlátásra!

Kimentünk a folyosóra.

– Menjünk, igyunk egyet! – javasoltam.

– Elfelejtette, hogy nem iszom – jegyezte meg Oscar.

– Kár. Ez az egész annyira elkésérített, hogy ihatnékomban van. Rimaier mindig olyan

vasgyúró volt...

– De az utóbbi időben erősen tönkrement – mondta óvatosan Oscar.

– Igen, alig ismertem rá, amikor tegnap megláttam...

– Én is – mondta Oscar.

Egy szavam se hitte. De én se hittem neki.

– Hol szállt meg? – kérdeztem.

– Ugyanitt – mondta Oscar. – Egy emelettel lejjebb, a nyolcszázötvenben.

– Kár, hogy nem iszik. Elüldögélhetnénk magánál, és jól elbeszélgetnénk.

– Igen, jó lenne. Ám sajnos nagyon sietek. – Hallgatott egy keveset. – Tudja mit, adja ide a címét, holnap reggel visszajövök, és benézek magához. Tíz óra tájban megfelel? Vagy hívjon fel...

– Miért ne... – mondtam, és megadtam a címemet. – őszintén szólva, nagyon érdekel a Devon.

– Gondolom, meg tudunk állapodni – mondta Oscar. – A holnapi viszontlátásra!

Leszaladt a lépcsőn. Ügy látszott, valóban siet. Én pedig lifttel lementem a haliba, és feladtam egy táviratot Marianak: “A testvérem nagyon rosszul van igen magányos vagyok tartom magam Iván.” Valóban magányosnak éreztem magam, Rimaier újból kiszállt a játékból, legalább huszonnégy órára. Az egyetlen célzás, amelyet tett, a halászokra vonatkozó tanács volt. Nem volt semmi bizonyosságom. Voltak halászok, akik valahol a Régi Metróban tanyáznak; volt Devon, amely talán valahogy kapcsolatban volt az én ügyemmel, de ugyanúgy kiderülhetett, hogy semmi köze hozzá; volt Oscar, akinek nyilvánvalóan köze van a Devonhoz és Rimaierhez, de eléggé kellemetlen és baljós figura, bár kétségtelen, csupán egy a sok kellemetlen és baljós figura között a helyi felhőtlen horizonton; volt még valami Buba, aki a bibircsókos orrot látta el Devonnal... Utóvégre csak huszonnégy órája vagyok itt... Van még idő. Végeredményben Rimaierre is lehet még számítani, talán Pecket is meg lehet majd találni... Hirtelen eszembe jutott a tegnapi éjszaka, és Siegmundnak táviratoztam: “A műkedvelő hangverseny huszonnyolcadikán lesz részleteket nem tudok Iván.” Majd odahívtam a portást, és megkérdeztem, hogyan lehet a legrövidebb úton megközelíteni a Régi Metrót.

Kilencedik fejezet

– Jöjjön inkább este, most túl korán van.

– Én meg most akarok.

– Sürgős tehát... Talán eltévesztette a címet?

– Nem, nem tévesztettem el.

– És pont most kellene magának?

– Pont most. És nem később.

Cuppantott a nyelvével és elhúzta a száját. Tömzsi volt, köpcös, a feje kerek, simára borotvált. Úgy beszélt, hogy alig mozgatta a nyelvét, s fáradtan égne emelte a szemét. Úgy tűnt, nem aludta ki magát. Barátja, aki a korlát mögött a fotelban ült, szintén úgy nézett ki, mint aki nem aludta ki magát. De ő egyáltalán nem szólalt meg, és nem is nézett felém. A helyiség komor és áporodott levegőjű volt, a falak faborítása meggörbült, és itt-ott lejött. A plafonról egy piszkos zsinó ron bura nélküli, a portól fénytelen lámpa lógott.

– Miért ne jönne mégis később? – mormolta a kerekfejű. – Amikor mindenki jön...

– Hát így akartam – mondtam szerényen.

– Akartam... – Valamit keresgéltem az asztalban. – Blankettám sem maradt... El, van blanket tád?

El szótlánul lehajolt, és valahonnan a korlát alól egy gyűrött papírlapot húzott ki. A kerekfejű ásítva mondta:

– Jönnek hajnalok hajnalán... Senki sincs még, a lányok sem... alszanak még... Semmi vidámság... – Felém nyújtotta a blankettát. – Töltse ki és írja alá -mondta. – Mi Ellel tanúként aláírjuk. A pénzt adja le... ne izguljon, itt becsületesen dolgoznak. Van valami irata?

– Nincs.

– Így is jó.

Átnéztem a blankettát. “Én, alulírott, két tanú, jelen létében kérem, vessenek alá felvételi vizsgának abból a célból, hogy elnyerjem a DOC társaság tagjának címét. A vizsgázó aláírása. A tanúk aláírásai.”

– Mi az a DOC? – kérdeztem.

– Így vagyunk bejegyezve – válaszolta a kerekfejű. Számolta a pénzt.

– De valami értelme csak van ezeknek a betűknek?

– Ki tudja?... Ez még előttem volt. DOC és kész... Te nem tudod, El? – El lustán megcsóválta a fejét. – De valóban, nem mindegy magának?...

– Abszolúte mindegy- mondtam, kitöltöttem a nevemet, és aláírtam a blankettát.

A kerekfejű megnézte, szintén kitöltötte a nevét, majd aláírta a papírt, s átadta Élnak a blankettát.

– Úgy tűnik, maga külföldi – mondta.

– Igen.

– Akkor írja hozzá a lakáscímét. Vannak rokonai?

– Nincsenek.

– Akkor nem is kell. Kész vagy, El? Tedd be a mappába... Na, menjünk?

Felemelte a korlátot, és egy masszív kockaajtóhoz vezetett, amely valószínűleg még abból az időből maradt fenn, amikor a metrót atomóvóhelynek rendezték be.

– Semmi választék nincs – mondta mintegy mentegetőzve. Kihúzta a reteszeket, és erőlködve megfordított egy rozsdás fogantyút. – Menjen egyenesen a folyosón - mondta -, s ott majd meglátja.

Úgy tűnt, hogy El felnevetett a hátam mögött. Hátrafordultam. El előtt a korlátba egy

kis képernyő volt beépítve. A képernyőn valami mozgott, de nem tudtam kivenni, hogy mi. A kerekfejű, egész testével a fogantyúra dőlve, eltolta az ajtót. Az ajtó mögött egy poros átjáró tárult fel. A kerekfejű néhány másodpercig hallga-tózott, majd megismételte:

- Egyenesen ezen a folyosón.
- S mi lesz ott? – kérdeztem.
- Amit akart, azt kapja meg... Vagy talán meggondolta magát?

Mindez nyilvánvalóan nem az volt, ami nekem kellett, de mint ismeretes, senki sem ismer semmit, amíg maga ki nem próbálja. Átléptem a magas küszöböt, s az ajtó kattánva becsu kódott mögöttem. Hallottam, ahogy megnyikordultak a reteszek.

Néhány épen maradt lámpa világította meg a folyosót. Nedvességet éreztem, a cement falakon virágzott a penész. Megálltam hallgatózni, de semmit sem hallot tam, csak ritka időközökben vízcseppek estek. Óvatosan elindultam előre. A lábam alatt a cementtörmelék nyikorgott. A folyosónak nemsokára vége lett, s egy árkados betonlagútban találtam magam, amely már egészen pocsékul volt megvilágítva. Amikor a szemem megszokta a homályt, egy sínpart láttam meg. A sínek rozsdásak voltak, közöttük mozdulatlan víztócsák sötétlettek. A mennyezet alatt drótok húzódtak. A nedvesség a csontomig hatolt, s valami utálatos szagot éreztem: vagy dög-, vagy romlottcsatorna-szagot. Nem, ez egyáltalán nem az volt, ami nekem kellett. Nem akartam hiába tölteni az időt, s arra gondoltam, hogy most visszamegyek és megmondom, hogy eljövök máskor. De elhatároztam, hogy kíváncsiságból először kicsit előremegyek az alagútban. Jobbra fordultam, s a távoli lámpák fénye felé mentem. Átugrot tam a tócsákat, néhányszor belebotlottam az elrothadt talpfákba, belegabalyodtam elszakadt kábelekre. Amikor elértem a lámpát, újból megálltam.

A vágány szét volt szedve. A talpfák a falak mentén heverték, az üres pályán pedig vízzel teli lyukak tátongtak. Majd megláttam a síneket. Még sohasem láttam síneket ilyen állapotban. Egyesek dugóhúzó-szerűen össze voltak tekerve. Fé nyesre csiszolták őket, és óriási fűrőfejekre emlékeztettek. Másokat óriási erővel beleverték a pályába és az alagút falába. Megint másokat összecsomóztak. Meg borzongtam, amikor ezt megláttam. Egyszerű csomók voltak, masnis csomók, kétmasnisak, mint a cipőpertli... Szürkék voltak a salaktól.

Előrenéztem az alagút mélyére. Rothadó dög-szag jött onnan, a ritka lámpák sápadt sárga fénye ütemesen pislogott, mintha valami himbálózott volna a huzatban, s hol eltakarta, hol megint láthatóvá tette őket. Az idegeim felmondták a szolgálatot. Éreztem, hogy ez nem más, mint egy hülye vicc, de nem tudtam uralkodni magamon. Leguggoltam és körülnéztem. Nemsokára megtaláltam, amit kerestem: egy vasrúd méteres darabját. A hónom alá vettem, és továbbindultam. A vas hideg volt, nedves és rücskös a rozsdától.

A távoli lámpák ferde, pislogó fénye megvilágította a csúszós, nedvességtől csillogó falakat. Már régen észrevettem rajtuk a furcsa, kerek foltokat, de eleinte nem figyeltem erre, majd érdeklődve közelebb léptem, hogy megnézzem. Amerre a szem ellátott, a falon két sorban kerek nyomok húzódtak, egyméteres távolságra egymástól. Ez úgy nézett ki, mintha a falon egy elefánt szaladt volna, méghozzá nemrég: az

egyik ilyen nyom szélén gyengén mozgott egy széttaposott, fehér százlábú. Na, elég volt, gondoltam, ideje visszatérni. Az alagútba néztem. Most előttem, a lámpák alatt jól látszottak valamiféle fekete, himbálódzó fűtők. Kényel mesebben fogtam meg a vasrudamat, és előrementem a fal mentén.

A látvány hatásos volt. Az alagút árkádja alatt meghajlott kábelek húzódtak, rajtuk pedig, a farkuknál nehéz, sörteszerű fűtőkbe összekötve, a döglött patkányok száza és száza himbálóztak a huzatban. A félhomályban félelmetesen fény lettek apró, vicsorító fogaik, mindenfelé kiálltak megmerevedett lábaik, s ezek a fűtők hosszú, undorító girlandokként a sötétségbe vesztek. Sűrű, hánytató bűz terjengett az árkád alól végig az alagútban, szinte mozgott, s olyan tömör volt, akár a zselé.

Átható visítás hallatszott, s hirtelen egy óriási patkány ugrott a lábam elé. Majd még egy. És még. Megtántorodtam. Onnan, a sötétségből rohantak, ahol egyetlen lámpa sem világított. S hirtelen lökésszerűen meleg levegő kezdett áramlani onnan. A könyökömmel egy üreget tapogattam ki a falban, és belegyömöszöltem magam. A sarkaim alatt felvisított és rángatózni kezdett valami élő, nem néztem oda, csak eltaszítottam magamtól a vasrúddal. Nem törődtem a patkányokkal, mert hallottam, ahogyan valaki, a tócsákba le-letottyanva, nehezen és puhán szalad az alagútban. Kár volt ebbe az ügybe belekeverednem, gondoltam. Oly könnyűnek és jelentéktelennek tűnt a vasrúd a csomóra kötött sínekhez képest. Ez nem repülő pióca... S nem kongói dinoszaurusz... Csak ne legyen gigantikus pithecanthropus, minden lehet, amit akarnak, csak ne gigantikus pithecanthropusok. Ezeknek a szamaraknak van elég eszük, hogy gigantikus pithecanthropusokat fogjanak, és beengedjék az alagútba... Rosszul működött az agyam ezekben a másodpercek ben. S hirtelen minden ok nélkül Rimaier jutott az eszembe. Minek küldött engem ide? Megőrült vagy mi?... Csak nehogy gigantikus pithecanthropusok legyenek... Oly gyorsan húzott el mellettem, hogy nem volt időm kivenni, mi is ez. Az alagút csak úgy zúgott a galoppjától. Majd valahol egészen közel kétségbeesetten felsikoltott egy megfogott patkány, s csend lett. Óvatosan kinéztem. A lámpa alatt állt, vagy tízlépésnyire tőlem, s a lábam hirtelen elgyengült az óriási megkönnyebbüléstől.

– Okosak-ügyesek – mondtam hangosan, majdnem sírva. – Autodidakta humoristák... Ilyet kitalálni! Östehetségek...

Meghallotta a hangomat, és mellső lábát felhúzza, megszólalt:

– A hőmérséklet két méter tizenhárom hüvelyk, páratartalom zéró, ami nincs, az nincs...

– Ismételd meg a feladatod – mondtam hozzá lépve.

Hangos sziszegéssel kiengedte a szívókákból a sűrített levegőt, értelmetlenül kapálózott a lábával, majd felszaladt a plafonra.

– Gyere le – mondtam szigorúan -, és válaszolj a kérdésre.

A fejem felett lógott a penészes huzalok között; már rég elavult robot volt, amelyeneket az aszteroidákon használtak. Szánalmas volt és értelmetlen, a karbonkorrózió maradványai és fekete, földi szenny rétegei borították.

– Mássz le! – mordultam rá.

Egy döglött patkányt vágott hozzám, és elrohant a sötétbe.

– Bazaltok! – ordított változó hangokon. – Pszeudometaforikus közetek! Berlin felett vagyok! Hogyan hallanak engem? Ideje aludni!

Eldobtam a rudat, és utána mentem. Elérte a következő lámpát, lejött a mennye zetről, és gyorsan, kutya módra elkezdte ásni a betont a manipulátoraival. Sze gényke, az agya a régi szép időkben is csak a földi nehézkedés egy százaléka mellett tudott normálisan dolgozni, most pedig teljesen beszámíthatatlan volt. Föléje hajoltam, és a páncélja alatt a szabályozó csatlakozót kezdtem keresni. “Ó, a gazemberek!” – mondtam hangosan. A csatlakozó szét volt lapítva, mintha egy kalapáccsal ütöttek volna rá. Abbahagyta az ásást, és megfogta a lábamat.

– Stop! – ordítottam fel. – Abbahagyni!

Abbahagyta, az oldalára feküdt, és basszus hangon közölte:

– Halálosan meguntam őt, El. Jó lenne most egy kis brandy...

A belsejében kattant valami, megszólalt a zene. Füttyörészve és sziszegve előadta a *Vadászinduló*-t. Néztem, és azt gondoltam: milyen buta és undorító, milyen nevetséges és borzalmas ez egyszerre. Ha nem lettem volna bolygóközi pilóta, ha megijedek, és szaladni kezdek, majdnem biztos, hogy megöl... De itt senki sem tudta, hogy bolygóközi pilóta vagyok. Rimaier sem tudta...

– Állj fel – mondtam.

Felzummögött és a falat kezdte kapirgálni, ekkor megfordultam és visszamentem. Amíg elmentem a folyosóra vezető kanyarig, állandóan hallottam, ahogy a tönkretett sínek halmában zörög és csörömpöl, sistereg a hegesztővel, és ostobaságokat kiabál két szólamban.

Az atombiztos ajtó már nyitva volt. Átléptem a küszöböt, és becsaptam magam mögött.

– Na, mi volt? – kérdezte a kerekfejű.

– Butaság – mondtam én.

– Hisz nem tudtam, hogy maga bolygóközi utazó. Dolgozott az űrben?

– Dolgoztam. Akkor is ostobaság. Hülyékre számítanak. írni-olvasni nem tudó, egzaltált hülyékre.

– Milyenekre?

– Egzaltáltakra.

– Ja-a... Nem, ez nem így van. Sokaknak tetszik. Egyébként mondtam, hogy jöjjön inkább este. Általában kevés a szórakozásunk az egyedülállók számára... – Whiskyt töltött a pohárba, szódat öntött hozzá egy szifonból – Kér?

Elvettem a poharat, és rákönyököltem a korlátra. El a szájához ragadt cigarettával komo ran nézte a képernyőt. Azon cikáztak az alagút csúszós falai, meggörbített sínek, fekete tócsák, repültek a villanyhegesztés szikrái.

– Ez nem nekem való – jelentettem ki. – Foglalkozzanak ezzel a könyvelők meg a borbélyok. Persze nincs ellenük kifogásom, de nekem valami olyasmi kellene, amit még soha életemben nem láttam.

– Tehát maga sem tudja, mit akar – mondta a kerek fejű. – Nehéz eset. Már elnézést,

maga nem intell?

-Miért?

- Nem, ne gondoljon semmi olyanra, a kaszás számára mindenki egyenlő, maga is tudja. Mit akarok mondani? Hogy az intellek a legszeszélyesebb kuncsaftok, ennyi az egész. Igaz, El? Ha jön, mondjuk, az a bizonyos könyvelő vagy borbély, az jól tudja, mi kell neki. A vérét fel kell pezsdíteni, hogy megmutassa önmagát, büszke lehessen magára, hogy a lányok visítsanak, hogy mutogathassa a lyukakat a bőrén... Ezek egyszerű gyerekek, mindegyik férfinak akarja hinni magát. Hisz ki ő, a mi kuncsaftunk? Különösebb képességei nincsenek, nincs is rájuk szüksége... Egy könyvben olvastam, hogy azelőtt például legalább irigykedtek egymásra, a szomszédoknak megvan mindene, én meg nem tudok összegyűjteni egy hűtőszekrényre-valót, hát ki lehet ezt bírni? S persze foggal-körömmel kapaszkodtak a holmikba, a pénzbe, a kedvező munkahelybe... Az életüket tették fel erre! Akinek erősebb az ökle, vagy ravaszabb a feje, az fent van... Most meg az élet zsíros, csendes lett, minden van. Mire lennék alkalmas? Nem vagyok kárász, ember vagyok, unatkozom, magam meg semmit sem tudok kitalálni. Hisz ehhez különleges képesség kell: kitalálni! Egy halom könyvet el kell olvasni, de próbálj meg úgy olvasni, hogy közben hányingered van tőlük... Világhírt szerezni vagy valami gépfélét kitalálni: ez nem is jut azonnal az eszembe, s ha eszembe jut is, mi értelme? Ha jól meggondoljuk, senkinek nincs rád szüksége, még a saját feleségednek és 'gyermekeidnek sem, Igaz, El? De neked sem kell senki... S most az okos emberek kitalálnak számodra valami újat, hol az illatkákat, hol a drozskát, hol egy új táncot... Most egy új italt találtak ki, "görény" a neve... Keverjek egyet? Ezt a "görényt" az illető kiissza, a szeme kigúvad, ő meg meg van elégedve. De amíg a szeme normális, az élet olyan számára, mint az esővíz. Jár hozzánk egy intell, az állandóan panaszkodik: íztelen az élet, gyerekek... Innen meg kimegyek: hős vagyok! Egy preference-parti vagy az "egy tizenkettő ellen" után egész másképp nézek magamra. Igaz; El? Újból minden jólesik: a nők, a kaja, a pia...

– Igen – mondtam együttérzéssel. – Megértem önt. De számomra ez unalmas.

– Szleg kell neki – mondta hirtelen El, basszus hangon.

– Micsoda? – kérdeztem.

– Szleg, mondom.

A kerekfejű grimaszt vágott.

– Hagyd abba, El. Miért vagy ma ilyen?

– Köpök rá – mondta El. – Nem szeretem ezeket... Nekik semmi sem jó, minden unalmas...

– Ne hallgasson rá – mondta a kerekfejű. – Nem aludt egész éjjel, kimerült...

– Nem, miért? – kérdeztem. – Nagyon érdekes. Mi az a szleg?

A kerekfejű megint grimaszt vágott.

– Ez illetlen dolog, érti? – mondta. – Ne figyeljen Elre, ő rendes, egyszerű gyerek, de semmibe se kerül neki, hogy elkáromkodja magát. Ez egy csúnya szó. Most egyesek rákaptak arra, hogy mindenütt a falra firkálják. Huligánok, mi? A taknyosok, maguk

sem tudják igazából, mit jelent, de csak írják... Látja, a korlátot lecsiszoltuk... Valami gazember belevéste ezt a szót, ha megfognám, kifordítanám... Hisz ide nők is járnak.

– Mondd meg neki – mondta El a kerekfejűnek –, szerezz magának szelet, és nyugodjon meg. Keresse meg Bubát...

– Pofa be. El! – mondta haragosan a kerekfejű. – Ne figyeljen rá...

Ahogy meghallottam Buba nevét, újból teletöltöttem a poharam, és kényelmesebben elhelyezkedtem.

– Mi ez – mondtam -, valami titkos szenvedély? Betegség?

– Titkos! – mondta El basszus hangon, és csúnyán felnyerített.

A kerekfejű is elnevette magát.

– Nálunk nem lehet semmiféle titkos dolog – mondta. – Milyen titkok lehetnek, amikor a nép tizenöt éves kora óta felönt a garatra? Csak ezek a hülyék, az intellek csinálnak titkokat... A huszonnyolcadik zúrt akarják megcsinálni, sugdolóznak, ma az aknavetőket vitték a városon túlra, hogy elrejtsek, mint a gyerekek, bizony isten!

– Így van, El?

– Mondd meg neki! – El, ez a rendes, egyszerű gyerek csak mondta a magáét. - Mondd meg neki: menjen a fészkes fenébe. Te csak ne véd őt. Mondd meg neki: menjen Bubához az Oázisba, és kész.

Kidobta a korlátra a tárcámat és a blankettát. Kiittam a whiskymet. A kerekfejű azt mondta komolyan:

– Persze a maga dolga, azt tesz, amit akar, de azt tanácsolom, hogy maradjon távol ezektől a dolgoktól. Talán mindannyian odajutunk, de minél később, annál jobb. Ezt megmagyarázni sem tudom, csak érzem, hogy ez olyan, mint a sírba jutás: sohasem késő és mindig korai.

– Köszönöm – mondtam.

– Még meg is köszöni! – El újból felnyerített. – Láttál ilyet? Még megköszöni!

– A három rubelt megtartottuk – mondta a kerekfejű. – A blankettát meg tépje szét. Nem, adja ide, magam tépem el. Mert ha ne adj' isten, történik valami magával, a rendőrség bennünket vesz elő.

– Őszintén szólva – kezdtem, és eltettem a briftnit – nem értem, hogy miért nem csukják be a maguk buliját.

– Hiszen itt minden rendes, becsületes – mondta a kerekfejű. – Ha nem akarsz bejönni, senki sem kényszeríti rá. De ha történik valami, magad tehetsz róla.

– A narkósokat sem kényszeríti senki – ellenkeztem.

– Micsoda összehasonlítás! A kábítószer: pénzes, kapzsi dolog...

– Na jó, viszontlátásra – mondtam. – Köszönöm, gyerekek. Mit mondtak, hol keressem Bubát?

- Oázis nevű kávéház – mondta El. – Pusztulj innen!
- Olyan udvarias vagy, kis barátom – mondtam –, elszorul a szívem.
- Pusztulj, pusztulj! – ismételte meg El. – Bűdös intell.
- Ne izgasd magad, kedves – mondtam –, még fekélyt kapsz. Vigyázz a gyomrodra, annál kedvesebb testrészed úgyszincs. Jól mondom?

El lassan kezdett kijönni a korlát mögül, s én elmentem. Újból megfájdult a vállam.

Az utcán nagy szemű, meleg eső esett. A falevelek nedvesen és vidáman csillogtak, friss, ózondús, zivatarszagú volt a levegő.

Megállítottam egy taxit, és megneveztem az Oázist. Az utcán végig friss patakok csörgedeztek, és a város olyan szépnek és lakályosnak tűnt, hogy gondolni sem akartam a penészes, elhagyott metróra.

Az eső csak úgy záporozott, amikor kiugrottam a kocsiból, és a járdát átugorva, bevihar zottam az Oázisba. Elég sokan voltak ott, majdnem mindenki evett, még a mixer is levest szürcsölt a pult mögött, tányérja a pálinkáspoharak között állt. Akik már megebédeltek, azok dohányoztak, szórakozottan figyelték az utcát a vizes kirakatokon keresztül. Odamentem a pulthoz, és halkán megkérdeztem, itt van-e Buba. A mixer letette a kanalat, és végignézett a termen.

- Nincs – mondta. – Ebédeljen meg nyugodtan, nemsokára itt lesz.
- Mikor?
- Olyan húsz perc, félóra múlva.
- Ahá – mondtam. – Akkor előbb megebédelek, majd visszajövök, és megmutatja nekem.
- Ühüm – mondta a mixer, s visszatért leveséhez.

Elvettem egy tálcát, rátettem valami ebédet, és leültem az ablakhoz, távol a többi vendégtől. Szerettem volna gondolkodni. Éreztem, elég anyagot gyűjtöttem már ahhoz, hogy az ügyön gondolkodjam. Úgy tűnt, kirajzolódott a lánc. Devondobozkák a fürdőszobában. A Bibircsókos Orr beszélt Bubáról és a Devonról (suttogva beszélt). El, az egyszerű, rendes fiú Bubáról és a szlegről beszélt... Egy jól látható lánc: fürdőszoba – Devon – Buba – szleg. Sőt. Az izmos, leburnult fiú figyelmeztetett, hogy a Devon és a többi: a szemetek szemete, a társadalmi mazochizmus kerek fejű ügynöke pedig nem látott különbséget a szleg és a sír között. Azt hiszem, minden stimmel. Mintha ez lenne az, amit keresünk... S ha ez így van, akkor Rimaiernek igaza volt, hogy a halászokhoz küldött... Rimaier – mondtam magamban. – Minek küldtél a halászokhoz, Rimaier? És még azt is a lelkekre kötötted, hogy ne szeszélyeskedjek, hanem tegyem azt, amit mondanak... Pedig te nem tudtad, Rimaier, hogy bolygóközi utazó vagyok. Ha pedig tudtad, akkor ott nemcsak az örült robot van, hanem preference-parti és “egy tizenkettő ellen” is. Valami nagyon nem tetszett neked bennem, Rimaier... Valamiben megzavartalak. De nem – mondtam magamban -, ez lehetetlen. Csak egyszerűen nem bíztál bennem, Rimaier. Egyszerűen valamit még nem tudok. Például nem tudom, ki is az az Oscar, aki Devont árul az üdülővárosban, és kapcsolatban van veled, Rimaier. Valószínűleg már találkoztál Oscarral a liftbeli beszélgetésünk előtt is... Nem akarok erre gondolni. Ott

fekszik, mint egy hulla, én pedig ilyesmiket gondolok róla, s ő nem tud védekezni. Hirtelen valami kellemetlen hideget éreztem belül. Na jó, összefogdossuk ezt a bandát. Mi változik meg? A drozska megmarad, a kiálló fülű Lan továbbra sem fog aludni éjszakánként, Vuzi undorító részegen fog hazatérni, a vámos Peti pedig – nem tudni, miért – pofára esik az eltört üvegen... S mindenki "a nép javárol" fog gondoskodni. Egyeseket könnygázzal fognak öntözni, másokat fülükig a földbe vernek, megint másokat majomból ember formájúra változtatnak... Majd a drozska kimegy a divatból, s a népnek szuperdrozskát ajándékoznak, a forgalomból kivont szleg helyett pedig odadobják a szuperszleget. Minden a nép javára lesz. Vigadj, Ostobák Ország, s ne gondold semmire!... A szomszéd asztalhoz két körgalléros ült le, tálcával. Az egyikük valahogy ismerősnek tűnt. Arisztokratikus, gögös arca volt, s ha nem lett volna fehér ragtapasszal leragasztva a bal pofacsontja, feltétlenül megismertem volna; mindenesetre ez volt az érzésem. A másik egy pirospozsgás ember volt, nagy, kopasz fejjel és kapkodó mozdulatokkal. Halkan beszéltek, de nem azért, mintha valamit is titkolni akartak volna, s ezért onnan, ahol ültem, jól lehetett hallani őket.

Felálltam, és az asztalukhoz léptem.

– Megengedik? – kérdeztem.

Csodálkozva rám bámultak. Leültem.

– Bocsássanak meg, kérem – mondtam. – Tulajdonképpen turista vagyok, s nemrég érkeztem ide, önök pedig szerintem idevalósiak, sőt talán valami közük is van a városi tanácshoz... Ezért bátorkodtam zavarni önöket. Állandóan hallom magam körül: mecénások, mecénások... De hogy mi ez, senki sem tudja pontosan...

A ragtapaszos embernek újból megrendült az arca. A szeme kitágult: ő is megismert.

– Mecénások? – mondta barátságosan a pirospozsgás tanácsos. – Van, van nálunk egy barbár szervezet. Nagyon szomorú, de van. – Én bólintottam, és néztem a ragtapaszt. Az ismerősöm már magához tért, és a régi göggel ette a zselét. – Tulajdonképpen ezek modern vandálok. Egyszerűen nehéz más kifejezést találni. Összeadják a pénzt, és lopott képeket, szobrokat, még meg nem jelent könyvek kéziratát veszik meg, majd megsemmisítik. El tudja képzelni, mily visszataszító ez? Bizonyos patológikus élvezetet találnak a világkultúra elemeinek megsemmisítésében. Összejön egy nagy, jól öltözött tömeg, és átgondoltan, kéjjel rombol...

– Ejnye, ejnye! – mondtam, közben le nem vettem a szememet a ragtapaszról. – Az ilyeneket a lábuknál fogva kell felakasztani.

– Üldözzük őket! – kiáltott fel a pirospozsgás tanácsos. – A törvény nevében. Sajnos, nem tudjuk üldözni az artikokat és a perseket, ők tulajdonképpen semmiféle írott törvényt nem sértenek meg, de ha a mecénásokról van szó...

– Már befejezte, tanácsos? – érdeklődött a ragtapaszos. Rólam tudomást sem vett.

A pirospozsgás észbe kapott.

– Igen, igen, ideje mennünk. Elnézést kérünk – fordult hozzám –, értekezletünk van a városházán...

– Mixer! – szólt acélhangon a ragtapaszos. – Hívjon egy taxit, kérem.

- Régen van a városban? – kérdezte a pirospozsgás.
- Második napja – feleltem.
- És... tetszik?
- Szép város.
- Há-át igen – mormolta a pirospozsgás.

Kicsit hallgattunk. A ragtapaszos szemtelenül monoklit dugott a szemébe, és elővett egy szivart.

- Fáj? – kérdeztem részvétellel.
- Mire gondol? – kérdezte gőgösen.
- A pofacsontja – mondtam. – A májának is fájnia kell.
- Nekem soha semmim se fáj – mondta, és a monoklija megcsillant.
- Ismerik egymást? – csodálkozott a pirospozsgás.
- Egy kicsit – mondtam. – Vitánk volt a művészetről.

A mixer odakiáltott, hogy megjött a taxi. A ragtapaszos ember rögtön felállt:

- Jöjjön, tanácsos – mondta.

A pirospozsgás zavartan rám mosolygott, és szintén felállt. A kijárat felé indultak. Követtem őket a szememmel, majd a pulthoz léptem.

- Brandy? – kérdezte a mixer.
- Pontosan – mondtam. Remegtem a méregtől. – Kik ezek az emberek, akikkel most beszéltem?
- A kopasz a városháza tanácsosa, kultúrával foglalkozik. A monoklis a városi kincstárnok.
- Kincstárnok – ismételt meg. – Gazember ő, nem pedig kincstárnok.
- Valóban? – kérdezte érdeklődéssel a mixer.
- Bizony. Megjött Buba?
- Még nem. És a kincstárnok... ő mit csinált?
- Gazember – mondtam. – Tolvaj.

A mixer gondolkodott.

- Nagyon is lehetséges – mondta. -Tulajdonképpen egy báró. Persze volt báró. Igaz, gazember módjára viselkedik. Kár, hogy nem mentem el szavazni, mert ellene szavaztam volna... Mit csinált magának?
- Maguknak csinált – mondtam. – Én meg neki. És még csinállok valamit. Hát ez a helyzet. A mixer nem értett semmit, de bólintott, és azt mondta:
- Megismételjük?
- Jöhet – mondtam.

Brandyt töltött nekem, és közölte:

- Itt jön Buba.

Hátranéztem, és majdnem elejtettem a poharam. Felismertem Bubát.

Tizedik fejezet

Az ajtónál állt, és olyan arckifejezéssel nézett körül, mintha azt próbálta volna felidézni emlékezetében, hova jött és minek. Nagyon nem hasonlított önmagára, de mégis mindjárt felismertem, mert négy éven keresztül egymás mellett ültünk az Iskola tantermeiben, s utána is volt néhány év, amikor majd mindennap találkoztunk.

– Figyeljen ide – mondtam a mixernek. – Bubának hívják?

– Ühüm.

– Mi ez: gúnynév?

– Honnan tudjam? Buba és kész. Mindenki így hívja.

– Peck! – kiáltottam el magam.

Mindenki rám nézett. Ő is lassan félrefordította a fejét, és a szemével kereste, ki szólítja. De rám nem is hederített. Mintha valami eszébe jutott volna, görcsös mozdulatokkal elkezdte lerázni a vizet a köpenyéről, majd csoszogva a pulthoz jött, és felkapaszkodott egy mellettem álló, magas székre.

– A szokásost – mondta a mixernek. A hangja tompa volt és fojtott, mintha valaki a nyakát fogta volna.

-Várják magát – mondta a mixer, miközben egy pohár tiszta szeszt és kristálycukorral teli mélytányért tett elé.

A fejét lassan felém fordította, rám nézett, és megkérdezte:

– Na? Mi kell?

A szemhéja gyulladt volt és félig csukott, a szeme sarka csipás. A száján keresztül lélegzett, mintha garatmandula-túltengésben szenvedett volna.

– Peck Zenaj – szóltam csendesen –, Peck Zenaj hallgató, kérem, térjen vissza a Földről az égre.

Ugyanolyan vaksin nézett rám. Majd megnyalta a szája szélét, és azt mondta:

– Évfolyamtárs vagy mi?

Elborzadtam. Elfordult, felvette a poharat, kiitta a szeszt, és fuldokolva az undortól, egy nagy leveseskanállal kezdte enni a cukrot. A mixer egy másik poharat töltött tele.

– Peck, barátom – mondtam –, nem emlékszel rám?

Újból megnézett.

– Nem... Valószínűleg láttalak valahol...

– Láttalak valahol! – mondtam kétségbeesve. – Iván Zsilin vagyok, csak nem felejtet tél el teljesen? Poharat tartó keze kissé megremegett, és ez volt minden.

– Nem, pajtás mondta. – Elnézését kérem persze, de nem emlékszem magára.

– S a Tachmaszibre sem emlékszel? Iova Smithre sem emlékszel?

– Gyomorégés kínoz ma – közölte a mixerrel. – Adjon nekem szódavizet, Kohn.

A mixer, aki kíváncsian hallgatott minket, odaadta a szódat.

– Vacak nap van ma – mondta Buba. – Két automata felmondta a szolgálatot, el tudja képzelni, Kohn?

A mixer megcsóválta a fejét, és sóhajtott.

– Az igazgató szitkozódik – folytatta Buba. – Behívott és lehordott. Elmegyek onnan. Elküldtem a fenébe, ő meg elbocsátott.

– Jelentse fel a szakszervezetben – tanácsolta a mixer.

– Ördög vigye őket – mondta Buba. Megitta a szódat, és tenyerével megtörölte a száját. Nem nézett rám.

Úgy ültem ott, mint akit leköptek. Teljesen elfelejtettem, minek is kellett nekem Buba. Buba kellett nekem, s nem Peck... Vagyis Peckre is szükségem volt, de nem erre... Ez nem volt Peck, ez valami ismeretlen és számomra kellemetlen Buba volt, s én elborzadva néztem, ahogy a foga közt becsurgatta a második pohár szeszt, s újból elkezdte magába gyömöszölni a cukorral teli kanalakat. Az arca vörös foltos lett, fuldokolt és hallgatta, ahogy a mixer a labdarúgásról mesél neki élénken... Kiáltani szerettem volna: Peck, mi történt veled, Peck, hisz te gyűlölted mindezt!... Vállára tettem a kezem, és könnyörögve mondtam:

– Peck, kedvesem, kérlek, hallgass meg...

Elhúzódott.

– Mi van, pajtás? – A szeme már nem is nézett. – Nem vagyok Peck, Buba a nevem, érted? Valakivel összetéveszt engem... Nincs itt semmiféle Peck... S akkor mit tettek az Orrszarvúak, Kohn?...

Eszembe jutott, hol vagyok, megértettem, hogy Peck valójában többé nincs, s van Buba, egy bünszervezet ügynöke, s ez az egyetlen realitás, Peck Zenaj pedig délibáb, egy kedves emlék, s minél előbb el kell őt felejtenem, ha dolgozni szándékozom... Jó, gondoltam, összeszorítva a fogamat, legyen úgy, ahogy akarjátok.

– Halló, Buba – mondtam. – Dolgom van veled.

Már részeg volt.

– A pult mellett nem beszélek ügyekről – jelentette ki. – S egyébként is befejeztem a munkát. Kész. Semmi dolgom nincs többé. Fordulj, pajtás, a városi tanácshoz. Ott majd segítenek.

– Hozzád fordulok, nem pedig a városi tanácshoz – mondtam. – Meghallgatsz?

– Mást se csinállok, mint téged hallgatlak. Csak rongálom az egészségemet.

– Kis ügyem van – mondtam. – Szlegre van szükségem.

Erősen összerezcent.

– Mi van, pajtás, meghülyültél?

– Legalább az emberek előtt türtőztetné magát – mondta a mixer. – Teljesen elvesztette a szégyenérzetét.

– Pofa be! – mondtam neki.

– Csend! – mondta fenyegetően a mixer. – Régen nem cipeltek a rendőrségre? Mert észre se veszed, máris száműznek...

- Köpök a számúzetésre – mondtam nyeglén. – Ne dugd az orrodát mások ügyébe...
- Bűdös szlegélvező – mondta a mixer. Érezhetően vad düh dolgozott benne, de halkán beszélt. – Szleg kellene neki! Majd hívom az őrmestert, az megmutatja neked a szleget...

Buba lemászott a székről, és a kijárat felé csoszogott. Otthagytam a mixert, és utána siettem. Kiugrott az esőre, és kapucniját fel se húzva, taxi után nézett. Utolértem, és megfogtam a kabátujját.

- Na, mit akarsz tőlem? – mondta mély szomorúsággal. – Hívom a rendőrséget.
- Peck – mondtam. – Térj magadhoz, Peck, Iván Zsilin vagyok, hisz emlékszel rám...

Ijedten körbe-körbe pillantott, s tenyerével az arcán lefolyó vizet törölgette. Szánalmas, űzött ember benyomását keltette, s én, igyekezve legyűrni ingerültségemet, egyre győzködtem magam, hogy ez az én Peckem, a drága Peck, a pótolhatatlan Peck, a jóságos, az okos, a vidám Peck: egyre azt próbáltam felidézni, milyen volt a Gladiátor vezérlőpultjánál, s nem tudtam, mert lehetetlen volt elképzelni őt máshol, mint egy bárban, egy pohár szesz fölött.

- Taxi! – visította el magát, de a kocsit elszárgult mellettnk, tele volt emberekkel.
- Peck – mondtam, – Menjünk hozzám. Mindent elmondok neked.
- Szálljon le rólam – mondta, a foga vacogott. – Sehova se megyek magával. Hagyj békén! Nem bántottalak téged, nem csináltam neked semmit, hagyj békén, az istenre kérélek!
- Na jó – mondtam. – Békén hagyjak. De adjál szleget, és add ide a címedet.
- Nem tudok semmiféle szlegről – nyögött fel. – Micsoda nap van ma, istenem!

A bal lábára bicegve elindult, s hirtelen beugrott egy szép, szerény cégtáblájú pincébe. Utána mentem. Egy asztalhoz ültünk, s azonnal forró húst és sört hoztak nekünk, bár semmit sem rendeltünk. Buba remegett, nedves arca megkékült. Undorral eltolta magától a tányért, s nekiesett a sörnek, mind a két tenyerével fogva a korsót. A pince csendes volt és üres, a csillogó büfé fölött aranyfeliratú, fehér deszka függött: “Nálunk fizetnek!” Buba felemelte a fejét a korsótól, és szomorúan azt mondta:

- Engedd meg, hogy elmenjek, Iván... Nem bírom... Minek ezek a beszélgetések? Engedj el, kérélek...

Megfogtam a kezét.

- Peck, mi történik veled? Hisz kerestelek, itt sehol sincs meg a címed... Teljesen véletlenül találkoztam veled, és semmit sem értek. Hogyan kerültél bele ebbe a dologba?... Talán segíthetek valamit? Talán mi...

Hirtelen felbőszülve kirántotta kezét az enyémből.

- Hóhér vagy! – sziszegte. – Gestapo-ügynök... Az ördög vitt be engem ebbe az Oázisba... Hülye fecsegés, takony... Nincs szlegem, érted? Van egy, de nem adom neked oda! Mit csinállok aztán: mint Arkhimédész?... Van lelked? Akkor engedj el engem, ne kínozz...
- Nem engedhetlek el – mondtam -, amíg nem kapom meg a szleget. S a címedet.

Hisz beszélünk kell...

– Nem akarok veled beszélni, hát nem érted? Senkivel semmiről sem óhajtok beszélni. Haza akarok menni... S a szlegemet nem adom neked oda... Mi vagyok én nektek, gyár? Odaadom neked, aztán meg tegyek egy vargabetűt az egész városon keresztül?

Hallgattam. Világos volt, hogy most gyűlöl engem. Ha ereje lenne, megölne és elmenne. De tudta, hogy nincs hozzá ereje.

– Gazember – mondta bőszen. – Miért nem veszed meg magad? Nincs pénzed? Nesze! Nesze! – Görcsösen benyúlt a zsebeibe, réz aprópénzt és gyűrött papírpénzt dobált ki az asztalra. – Vidd, itt elég van!

– Mit vegyek? Kinél?

– Ó, az átkozott számár! Na, ezt a... Hogyis... m-m-m... hogyan is..., az ördög! – kiáltotta. – Pukkadj meg! – Az ujjait a felső zsebébe csúsztatta, és kihúzott egy lapos, műanyag tokot. Belül egy csillogó fémcső volt, olyan, mint a zsebrádiókban használt invariáns-heterodin. – Itt van! Zabáld meg! – Felém nyújtotta a csövet. Kicsi volt, a hossza egy hüvelyknél nem több, vastagsága egy milliméter.

– Köszönöm – mondtam. – S hogy kell használni?

Peck kinyitotta a szemét. Úgy tűnt, még el is mosolyodott.

– Istenem – mondta majdnem gyengéden –, hát te semmit sem tudsz?"

– Semmit sem tudok – mondtam.

– Ezzel kellett volna kezdened. Én meg gondolom: mit kínoz ez engem, mint egy hóhér? Van rádiód? Tedd be ezt a heterodin helyett, lógasd fel valahol a fürdőszobában, vagy állítsd le és kezd.

– Fürdőszobában?

– Igen.

– Feltétlenül a fürdőszobában?

– Hát persze! A testnek feltétlenül vízben kell lennie. Forró vízben, ó, te kis borjú...

– És a Devon?

– A Devont pedig szórd be a vízbe. Vagy öt tablettát a vízbe, egyet a szájba. Undorító íze van, de aztán nem bánod meg... És feltétlenül tegyél a vízbe illatos sókat. Mielőtt elkezded, néhány pohárka erőset igyál. Ez azért kell, hogy... hogy is mondjam... hogy elengedd magad...

– Úgy – mondtam. – Értem. Most már mindent értek. – Egy papírszalvétába csavartam a szleget, zsebre tettem. – Tehát hullám-pszichotechnika?

– Istenem, de hát minek kell neked ezt tudnod? – Már állt, a fejére húzta a kapucnit.

– Semminek – mondtam. – Mivel tartozom neked?

– Semmiség, hülyeség! Gyere gyorsan... Mi az ördögnek vesztegetjük az időt?

Kimentünk az utcára.

– Helyesen határoztál – mondta Peck. – Hát világ ez? Hát emberek vagyunk mi ebben a világban? Ez ganéj, nem világ. Taxi! – ordította el magát. – Hé, taxi! – Remegett az izgalomtól. – Mi az ördögnek mentem az Oázisba? Ne-em, most már

többé sehova, sehova...

– Add meg nekem a címedet – mondtam.

– Minek neked a címem?

Odagurult egy taxi, Buba felrántotta az ajtaját.

– A cím! – mondtam, és megfogtam a vállát.

– Hülye vagy – mondta Buba. – Napsugár utca tizenegy... Hülye vagy – ismételte meg s beült.

– Holnap meglátogatlak – mondtam.

Már nem figyelt rám. “Napsugár utca! – kiáltott oda a gépkocsivezetőnek. – A belvároson keresztül! És gyorsan, az istenért!”

Milyen egyszerű, gondoltam, kocsija után nézve. Milyen egyszerűnek bizonyult minden! És minden egyezik. Fürdő és Devon. És az ordító rádiók, amelyek oly idegesítőek voltak, és amelyekre sohase figyeltünk. Egyszerűen kikapcsoltuk...

Taxit fogtam, és hazamentem.

És ha becsapott? – jutott eszembe. Egyszerűen meg akart szabadulni tőlem... Ámbár ezt nemsokára megtudom. Egyáltalán nem hasonlít egy házaló ügynökre. Hisz ez Peck... Nem, ő már nem Peck. Szegény Peck. Nem vagy te ügynök, egyszerűen áldozat vagy. Tudod, hol lehet megvenni ezt a vacakot, de csupán áldozat vagy. Figyeljenek ide, nincs kedvem vallasni Pecket, nem akarom rázni őt, mint valami csövest... Igaz, hogy ő már nem Peck. Hülyeség, mit jelent az, hogy nem Peck? Ő Peck... és mégis... muszáj lesz... Hullám-pszichotechnika... De a drozska is hullám-pszichotechnika. Valahogy túlságosan egyszerű minden, gondoltam. Még két napja sem vagyok itt... Rimaier pedig a lázadás óta él itt. Ahogy bedobták őt akkor, rögtön akklimatizálódott, és mindenki meg volt vele elégedve, bár az utolsó jelentéseiben azt írta, hogy itt nincs semmi ahhoz hasonló, amit keresünk. Igaz, idegkimerültsége van... és Devon a padlón. És Oscar. S ő nem könyörgött nekem, hogy engedjem el, egyszerűen a halászokhoz küldött...

Nem találkoztam senkivel, sem az udvaron, sem a hallban. Majdnem öt óra volt már. Bementem a dolgozószobámba, és felhívtam Rimáiéért. Csendes női hang válaszolt.

– Hogy van a beteg? – kérdeztem.

– Alszik. Nem kell zavarni.

– Nem fogom. Jobban van?

– Hát mondtam már, hogy elaludt. És ne telefonáljon olyan gyakran, kérem. A csengetései zavarják.

– Egész idő alatt nála lesz?

– Mindenesetre reggelig. Ha még egyszer telefonál, kikapcsolom a telefont.

– Köszönöm – mondtam. – Csak ne menjen el tőle reggelig. Többé nem fogom zavarni.

Letettem a kagylót, és egy ideig egy kényelmes, puha karosszékből ültem, töprengve a nagy és teljesen üres asztal előtt. Majd kivettem a zsebemből a szleget, és magam elé tettem. Kicsi, csillogó cső, észrevétlen és látszólag teljesen ártalmatlan, egy

közönséges rádióalkatrész. Ilyenekből milliókat lehet gyártani. Csupán fillérekbe kerülnek, s nagyon kényelmesen szállíthatók.

– Mi ez? – kérdezte Lan közvetlenül a fejem fölött.

Mellettem állt, és a szleget nézte.

– Hát te nem tudod? – kérdeztem.

– A rádióvevőből van – mondta. – Nekem is van ilyen a rádióban. Állandóan tönkremegy.

Elővettem a zsebemből a rádiómat, kiszedtem belőle a heterodint, és a szleg mellé tettem. A heterodin hasonlított a szlegre, de nem volt szleg.

– Nem egyformák – ismerte be Lan. – De egy ilyen hogyishívjákot szintén láttam.

– Milyet?

– Olyat, mint ez itt.

Hirtelen elkomorodott, az arca mérges lett.

– Eszedbe jutott? – kérdeztem.

– Egyáltalán nem – mondta komoran. – Semmi sem jutott az eszembe.

– Rendben van – mondtam. Fogtam a szleget, és betettem a heterodin helyett a rádióba. Lan megfogta a kezemet.

– Nem kell – mondta.

– Miért?

Nem válaszolt, ijedt szemmel nézte a rádiót.

– Mitől félsz? – kérdeztem.

– Semmitől sem félek, honnan veszi?...

– Nézd meg magad a tükörben – válaszoltam, és zsebre tettem a rádiót. – Úgy nézel ki, mintha miattam megijedtél volna.

– Maga miatt? – csodálkozott ő.

– Hát világos, hogy miattam. Nem is magad miatt... Bár... hisz félsz azoktól a... nekrotikus jelenségektől.

Félrefordította a fejét.

– Honnan veszi? – kérdezte. – Egyszerűen így játszunk.

Megvetően felhúztam az orromat.

– Ismerem ezeket a játékokat! Csak egyet nem tudok: honnan vannak a mi időnkben nekrotikus jelenségek?

Jobbra-balra nézett, majd hátrálni kezdett.

– Elmegyek – mondta.

– No nem – szóltam határozottan. – Beszéljünk, ha már elkezdtünk. Mint férfi a férfival. Ne félj, valamit én is értek ezekhez a nekrotikus jelenségekhez.

– Mit értett meg maga? – Már az ajtónál volt, és nagyon halkán beszélt.

– Többet, mint te- mondtam szigorúan. – De nincs szándékomban telekiabálni ezzel a házat. Ha beszélni akarsz, gyere ide... Hisz én nem vagyok nekrotikus jelenség...

Mássz fel ide az asztalra, és ülj le.

Egy teljes percig ingadozott, lehajtott fejjel nézett rám, és minden, amitől tartott, minden, amiben reménykedett, megjelent az arcán, majd eltűnt. Végre azt mondta:

– Csak becsukom az ajtót.

Kiszaladt a nappaliba, becsukta a haliba vezető ajtót, visszajött, majd szorosan becsukta a nappali ajtaját, és hozzám lépett.

– Először is hülye vagy – jelentettem ki, majd magamhoz húztam, és a térdem közé állítottam. – Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisfiú, akit annyira megijesztettek, hogy a nadrágja még a strandon sem száradt ki, a füle pedig a félelemtől olyan hideg volt, mintha éjszakára a hűtőszekrénybe rakta volna. Ez a kisfiú mindig remegett, s úgy remegett, hogy mire felnőtt, a lába girbegurba lett, a bőre pedig mint a megkopasztott lúdé.

Azt reméltem, hogy legalább egyszer elmosolyodik, de ő nagyon komolyan hallgatott, és nagyon komolyan megkérdezte:

– És mitől félt?

– Volt egy bátyja, rendes ember, csak nagyon szeretett inni. És ahogy ez gyakran megesik, a beszszelt báty egyáltalán nem hasonlított a józan bátyra. Nagyon vadul nézett ki akkor. Amikor pedig különösen sokat ivott, úgy nézett ki, akár egy hulla. És ez a kisfiú...

Lan arcára megvető mosoly ült ki.

– Ettől félt?... Amikor részegek, éppen ellenkezőleg: jószágosak.

– Kik azok, az ők? – kérdeztem rá mindjárt. – Anya? Vuzi?

– Igen. A mama reggel, ha felkel, mindig mérges, aztán egyszer iszik vermutot, kétszer iszik vermutot, és kész. Este már egészen jó, mert közel az éj...

– És éjjel?

– Éjjel jön az a pasas – mondta kedvetlenül Lan.

– A pasashoz nincs közünk – mondtam tárgyilagosan. – Hisz nem a pasastól szöksz a garázsba.

– Én nem szököm – mondta makacsul. – Ez egy olyan játék.

Nem tudom, nem tudom – mondtam. – Persze vannak a világon dolgok, amelyektől még én is félek. Például amikor egy kisfiú sír és remeg. Nem bírom nézni az ilyesmit, itt belül szinte minden kifordul. Vagy amikor az embernek fáj a foga, viszont a dolgok menete szerint mosolyognia kell, ez félelmetes, erre nincs jobb kifejezés. De vannak egyszerűen ostobaságok. Amikor a hülyék például unalmukban megeszik egy eleven kismajom agyvelejét. Ez már nem is félelmetes, ez egyszerűen undorító. Annál is inkább, mert nem ők maguk találták ki. Ezt még ezer évvel ezelőtt – és szintén unalmukban – a kövér tirannusok találták ki a Távols- Keleten. A mai kis hülyék pedig meghallották ezt, és megörültek. De hát őket sajnálni kell, nem pedig félni tőlük... I

– Sajnálni – mondta Lan. – De ők nem sajnálnak senkit. Azt csinálnak, amit akarnak. Nekik minden mindegy, hogyhoggy nem érti... Ha unatkoznak, nekik mindegy, kinek a fejét fűrészelik... Kis hülyék... Nappal talán kis hülyék, maga ezt sehoggyan sem

érti, de éjjel már nem kis hülyék, mind átkozottak...

– Hogyan?

– Az egész világ elátkozta őket. Nincs és nem lesz nyugtuk. Maga nem tud semmit... Magának mindegy, ahogyan jött, úgy el is megy... Ők pedig éjjel elevenek, nappal meg halottak... hullák...

Kimentem a nappaliba, és vizet hoztam neki. Kiitta az egész pohárral, és azt mondta:

– Már nemsokára elutazik?

– Nem, dehogy – feleltem, s megpaskoltam a hátát. – Hisz csak most jöttem.

– Alhatok itt önnél?

– Persze.

– Először volt záram, de most a mama valamiért levette, nem tudom, miért. Nem mondja meg, miért vette le...

– Jó – mondtam. – Itt fogsz aludni nálam a nappaliban. Akarod?

– Igen.

– Zárkózz be és aludj jól. A hálóba az ablakon keresztül fogok bemászni.

A gyerek felemelte a fejét, és figyelmesen az arcomba nézett.

– Gondolja, hogy magánál be lehet zárni az ajtókat? Én itt mindent ismerek. Ezeket sem lehet bezárni.

– Nálatok nem záródnak – mondtam, amennyire csak tudtam, hanyagul. -Nálam be fognak záródni. Félórai munka.

Kellemetlenül elnevette magát, mint egy felnőtt.

– Maga is fél. Jól van, tréfáltam. Záródnak itt az ajtók, ne féljen.

Kis buta vagy – szóltam. – Hisz mondtam neked, hogy semmi ilyesmitől nem félek. – Fürkészően nézett rám. – A zárat pedig azért akartam megcsinálni a nappaliban, hogy te nyugodtan aludjál, ha már ilyen félős vagy. Én mindig nyitott ablaknál alszom.

– Hisz mondtam, hogy tréfáltam – mondta.

Hallgattunk.

– Lan – kérdeztem –, mi lesz, ha nagy lesz?

– Miért? – Nagyon csodálkozott. – Hát nem mindegy?

– Hogyhogy mindegy? Neked mindegy, hogy vegyész lesz-e vagy mixer?

– Hiszen mondtam magának: mind elátkozottak vagyunk. Az átok elől nem lehet megszökni, hogyhogy nem érti meg, hisz ezt mindenki tudja!

– Nos – mondtam –, azelőtt is voltak elátkozott népek. Később meg gyermekek születtek, akik megnőttek, és megszüntették az átkot.

– Hogyan?

– Ezt hosszú lenne elmagyarázni, barátom. – Felálltam. – De feltétlenül el fogom neked még mondani. Most pedig szaladj játszani. Nappal legalább játszol? Akkor szaladj. Amikor pedig leszáll a nap, gyere, megágyazok neked.

Zsebre tette a kezét, és az ajtó felé indult. Ott megállt, és a válla fölött azt mondta:

- Ezt a valamit pedig inkább vegye ki a rádióból. Mi a véleménye, mi ez?
- Heterodin – mondtam.
- Egyáltalán nem. Vegye ki, mert rosszul lesz.
- Miért lennék rosszul? – kérdeztem.
- Vegye ki – mondta. – Mindenkit gyűlölni fog. Maga most nem elátkozott, de azzá lesz. Ki adta magának? Vuzi?
- Nem.

Könyörögve nézett rám.

- Iván, vegye ki!

Na, jól van – mondtam. – Kiveszem. Szaladj játszani. S soha ne félj tőlem, hallod?

Nem válaszolt, kiment, én pedig a kezemet az asztalra téve, ülve maradtam a fotelban. Nemsokára meghallottam, ahogy a gyerek az orgonabokrokban motoz az ablak alatt. Susogott, topogott, valamit mormolt, és halkán felkiáltott, saját magával beszélgetett: Hozzanak zászlókat, és állítsák fel itt és itt és itt., így... így... így... S akkor beültem egy repülőgépbe, és elrepültem a hegyekbe..." Kíváncsi vagyok, mikor fekszik le? – gondoltam. Jó, ha nyolckor vagy legalább kilenckor, lehet, hogy kár volt ezt az egészet kitalálnom, most bezárkóznék a fürdőszobába, és két óra múlva már mindent tudnék, de nem, nem tudtam megtagadni tőle a dolgot, próbálják a helyembe képzelni magukat, de ez nem jó módszer, támogatom a félelmeit, valami okosabbat kellett volna kitalálni, de nem olyan egyszerű, ez nem az anudini internátus, de mennyire nem az, mennyire más itt minden. S mi áll most előttem, vajon milyen a mennybéli kör, csak ha csiklandós lesz, azt nem bírom ki; érdekes, a halászok is mennyországi kör? Nyilván a mecénásság van a szellemi arisztokraták számára, a Régi Metró pedig azoknak, akik egyszerűbbek, bár az intellek is a szellem arisztokratái, de disznó módra leisszák magukat, és már semmire sem alkalmasak, sőt egyáltalán semmire sem alkalmasak, túlságosan sok a gyűlölet, túlságosan kevés a szeretet, a gyűlöletre könnyű megtanítani, a szere tetre pedig nehéz, s azonkívül a szeretetet túlságosan elcsépezték és benyálazták, s passzív is, valahogy úgy jött ki, hogy a szeretet mindig passzív, a gyűlölet meg mindig aktív, azért is nagyon vonzó; és azt is mondják, hogy a gyűlölet a termé szettől van, a szeretet pedig az észből jön, de mégis jó lenne beszélni az intellekkel, nem valószínű, hogy mind hülye és hisztérikus; hátha sikerül megtalálni az Embert; tulajdonképpen mi is az, ami a természetétől fogva jó az emberben? Egy font szürke anyag, de az se mindig jó, úgyhogy az embernek mindig a nulláról kell kezdeni, pedig jó lenne, ha a társadalmi jelek öröklődnének; igaz, akkor Lan most kis vezérezredes lenne; nem, inkább nem kell, inkább a nulláról, ő persze nem félne senkitől, viszont másokat ijesztgetne, nem vezérezredeseket...

Összereztem, mert megláttam: Lan az ablakkal szembeni almafán ül, és figyelmesen néz engem. A következő pillanatban eltűnt, csak az ágak recsegték, és az almák potyogtak. Nem hisz, az istenért sem, gondoltam. Senkinek sem hisz. És én kinek hiszek ebben a városban? Felsoroltam mindenkit, aki eszembe jutott. Nem, senkinek sem hiszek. Felvettem a kagylót, telefonáltam az Olympiába, és kértem a nyolcszáztizenhetes számot.

– Halló! – hallatszott Oscar hangja.

Hallgattam, a membránt az ujjaimmal letakartam.

– Hallgatom! – ismételte ingerülten Oscar. – Már másodszor – mondta valakinek. – Halló! De nem, miféle nőim lehetnek itt nekem?... – Lecsapta a kagylót.

Fogtam az egyik Minz-kötetet, lefeküdtem a nappaliban a díványra, és sötétedésig olvastam. Nagyon szeretem Minzet, de egyáltalán nem emlékszem, miről olvastam. Nagy zajjal elment a ház mellett az esti műszak. Vaina néni vacsoráztatta Lant, forró tejjel felöntött zablisztet tömött beléje. Lan nyafogott, az anyja meg türelmesen és gyengéden a lelkére beszélt. A vámos Peti parancsnoki hangon, de egészen joviálisán magyarázta: “Enni kell, enni kell, ha a mama mondja: enni kell, teljesítse...”

Két fiatalember is bejött, a hangjukból ítélve elég nyeglék lehettek; Vuzit keresték, és udva roltak Vaina néninek. Szerintem részegek voltak. Gyorsan sötétedett. Nyolckor a dolgozó szobában megszólalt a telefon. Mezítláb odaszaladtam, felvettem a kagylót, de senki sem szólt bele. Amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten. Nyolc óra tízkor kopogtak az ajtón. Megörültem, hogy Lan, de Vuzi volt.

– Miért nem jön be? – mondta felháborodottan mindjárt a küszöbről. Egy kacsintó arccal díszített sortban, szűk, ujjatlan, a köldököt szabadon hagyó dzsekiben és egy óriási átlátszó sálban volt, friss és feszes, mint egy éretlen alma.

Belesajdult a fogam.

– Ülök és várom egész nap, ő meg itt döglök. Fáj valamije?

Felkeltem, és cipőbe bújtattam a lábam.

– Üljön le, Vuzi. – Megpaskoltam a díványt magam mellett.

– Nem ülök le magával – válaszolta. – Ő meg itt olvas... Legalább itallal megkínálhatna.

– A bársekreényben van – mondtam. – Hogy van a nyáladzó tehén?

– Hál' istennek, ma nem volt – mondta Vuzi, s benyúlt a bársekreénybe. – Ma a polgármesternőt fogtam ki... Micsoda hülye! Vajon miért nem szereti őt senki? Miért szeressék?... Magának vízzel?... A szeme fehér, a pofája vörös, a fenéke, mint egy dívány: mint egy béka, isten bizony... Tudja mit, csináljunk “görényt”! Most mindenki “görényt” csinál...

– Én nem szeretem azt csinálni, amit mindenki.

– Ezt magam is látom. Mindenki sétálni megy, ő meg hever. Méghozzá olvas.

– Elfáradtam – mondtam.

– Ja úgy? Akkor el is mehetek!

– Én pedig nem engedem – mondtam, megfogtam a lányt sáljánál fogva, és magam mellé ültettem. – Vuzi, kislányom, maga csak a női jó hangulatban szakember vagy általában? Nem tudna jó hangulatba hozni egy egyedülálló férfit, akit senki sem szeret?

– Hát miért szeressék magát? – Tetőtől talpig végigmért. – A szeme vörös, az orra krumpli...

– Mint egy krokodilnak.

- Mint egy ebnek... Ne ölelgessen, nem engedem meg. Miért nem jött be?
 - S miért hagyott ott tegnap?
 - No de ilyet, én hagytam ott!
 - Egyedül, egy idegen városban...
 - Én hagytam ott! Hát én aztán mindenhol kerestem! Mindenkinek meséltem, hogy maga tunguz, és elveszett, nagyon csúnya volt magától... Nem, nem engedem meg! Hol volt tegnap? Halászott, mi? S ma megint nem mond el semmit...
 - Miért ne? – mondtam.
- És meséltem a Régi Metróról. Mindjárt rájöttem, hogy az igazság nem lesz elég: vas álarcos emberekről, egy szörnyűséges esküről, a vértől csöpögő falról, zokogó csontvázról, különböző dolgokról meséltem neki, s hagytam, hogy megtapogassa a dudort a fülem mögött.
- Menjünk azonnal – mondta.
 - Semmi pénzért – válaszoltam és lefeküdtem.
 - Micsoda modor ez? Azonnal keljen fel, és menjünk! Hisz nekem senki sem hiszi el, maga meg megmutatja a dudort, és mindjárt minden rendben lesz.
-
- És utána a drozskára megyünk? – érdeklődtem.
 - Persze! Tudja, kiderült, hogy egészségi szempontból még hasznos is.
 - És brandyt fogunk inni?
 - Brandyt, vermutot, “görényt”, whiskyt...
 - Elég, elég!... És összebújunk a kocsi székében százötven mérföldes sebesség mellett?... Figyeljen ide, Vuzi, minek kell magának odamenni?
- Végre megértette, és zavartan elmosolyodott.
- Hát mi a rossz ebben? A halászok is járnak...
 - Nem, nincs benne semmi rossz – mondtam. – De mi a jó ebben?
 - Nem tudom. Mindenki ezt csinálja. Néha nagyon vidám... A drozska is. A drozskában mindig minden teljesül...
 - Mi az a minden?
 - Hát nem minden, persze... De amire gondolsz, amit szeretnél, az gyakran teljesül. Mint egy álomban.
 - Hát akkor talán jobb lefeküdni aludni?
 - Hogyne! – mondta mérgesen. – Az igazi álomban olyasmik fordulnak elő... Mintha nem tudná! Drozskában pedig csak az, amit az ember szeretne!...
 - És mit szeretne?
 - Há-át... Sok mindent...
 - Na, mégis? Mondjuk, én varázsló vagyok. S azt mondom magának: találjon ki három kívánságot. Amilyet csak akar. A legmesésebbet. És teljesítem. Na?
- A lány mélyen elgondolkodott, még a vállát is leengedte. Aztán felderült az arca.

- Hogy ne öregedjek meg soha! – jelentette ki.
- Kitűnő! – mondtam. – Ez egy.
- Hogy... – kezdte ihletetlen Vuzi, de elhallgatott.

Nagyon szerettem feltenni ezt a kérdést az ismerőseimnek, és minden adandó alkalommal feltettem. Néhányszor a tanítványaimnak ilyen dolgozattémát is feladtam: “A három kíván ság”. Mindig nagyon érdekes volt, hogy ezernyi férfi és nő, öreg és gyerek közül csak két- három tucat jött rá, hogy nemcsak maguk és a hozzájuk legközelebb állók számára kívánhatnak valamit, hanem a nagyvilág, az egész emberiség számára is. Nem, ez nem az emberi önzés kiirthatatlanságának tanúbizonysága volt, a kívánságok nem mindig voltak önzők, s a megkérdezettek többsége később, amikor emlékeztettem őket az elmulasztott lehetőségekre és a nagy, összemeri problémákra, észbe kapott, teljesen őszintén haragudott, és szemrehányást tett nekem, hogy nem mindjárt mondtam ezt. Így vagy úgy, de mindenki valami ilyesmivel kezdte a választ: “Hogy én...” Itt valami örökös tudat alatti meggyőződés nyilvánult meg, hogy a te személyes kívánságaid semmit sem változtathatnak meg a nagyvilágban, akár van varázslópálcád, akár nem...

– Hogy nekem... – kezdte újból Vuzi, és újból elhallgatott. Titokban figyeltem. Észrevette, szélesen elmosolyodott, és legyintve azt mondta: – Menjen a csudába... Micsoda fecsegő maga!

– Nem, nem, nem – mondtam. – Mindig készen kell lenni erre a kérdésre. Volt nekem egy ismerősöm, aki mindenkinek feltette ezt a kérdést, aztán pedig sopánkodott: “Hah, én meg erre nem is gondoltam, egy ilyen lehetőséget elmulasztottam!” Úgyhogy ez teljesen komoly. Az első kívánsága: nem öregedni. És tovább?

– Mit tovább? Hát jó lenne, ha lenne egy szép fiúm, aki csak velem lenne.

– Nagyszerű! – mondtam. – Ez kettő. És végül?

Az arcán látszott, hogy már meguntta ezt a játékot, és mindjárt tesz valami rendkívülit. S nem tévedtem. Csak pislogtam. Ugyanis a fotelba pisilt. -Igen – mondtam. – Persze, igen... Csak ez varázslat nélkül is megtörténik...

– Ki tudja! – mondta, és a kuncaftjai bajaira hivatkozva elkezdte kifejtetni az ötletét. Jól mulatott, én pedig, gyalázatos zavaromban, csak ittam a brandyt citromlével, és szégyenkezve nevetgéltem. Peches leányzónak éreztem magam. Nem, ha ez egy kocsmában történik, tudtam volna, hogyan viselkedjem... Jaj... Ez igen... I-igen!... Jó kis bulikat csinálnak a Jóhangulat-szalonokban... Ezek az idősek.

Uf-f... — mondtam végre. – Vuzi, maga zavarba hoz... s aztán már mindent megértettem. Látom, hogy varázslat nélkül valóban nem boldogulunk. Milyen jó, hogy nem vagyok varázsló!

– Jól megfogtam! – mondta örömmel Vuzi. – És maga mit kívánna most? Elhatároztam, hogy én is megréfálok.

– Nekem nem kell semmi ilyesmi – mondtam. – Nem is tudok semmi olyat. Egy jó szlegre lenne szükségem...

Vidáman mosolygott.

– Nekem nem kell három kívánság – magyaráztam. – Egy is elég.

Még mosolygott, majd mosolya zavarttá, aztán ferdévé vált, s végül már nem mosolygott.

– Mit? – mondta szánalmas hangon.

– Vuzi!... – mondtam felemelkedve. – Vuzi!...

Mintha nem tudta volna, mit csináljon. Felugrott, majd leült, majd újra felugrott. A palackokkal teli asztalka felborult. A szeme könnyes volt, az arca meg szánalmas, mint egy gyereké, akit szentelenül, durván, kegyetlenül, gonoszul becsaptak. Hirtelen az ajkába harapott, és teljes erőből arcul ütött, egyszer és még egyszer. Amíg pislogtam, már hangosan sírva félrelökte a lábával a felborult asztalkát, és kiszaladt. Tátott szájjal ültem. A sötét kertben felbúgott egy motor, kigyúltak a fényszórók, majd a motor hangja végigszaladt az udvaron, az utcán, és lassan elhalt.

Megtapogattam az arcomat. Jó kis tréfa! Még életemben nem tréfáltam ennyire hatásosan. Vén hülye... Nesze neked szleg!

– Szabad? – kérdezte Lan. Az ajtóban állt, de nem volt egyedül. Egy komor, kopaszra nyírt szeplős fiú volt vele. – Ez itt Rüg – mondta Lan. – Szabad neki is itt aludnia?

– Rüg – mondtam elgondolkozva, az arcomat simogatva. – Tehát Rüg... Persze, akár két Rüg is... Figyelj ide, Lan, miért nem jöttél tíz perccel korábban?

– De hiszen itt volt ő – mondta Lan. – Mi az ablakon át néztük, vártuk, amíg elmegy.

– Igen? – szóltam. – Nagyon érdekes. Rüg, kedves, és mit fognak szólni a szüleid?

Rüg nem válaszolt. Lan szólalt meg:

– Neki nem szoktak szülei lenni.

– Na jó – mondtam, és egy kis fáradságot éreztem. – S nem fogtok párnákkal verekedni?

– Nem – mondta mosoly nélkül Lan. – Aludni fogunk.

– Jól van. Mindjárt megágyazok nektek, ti meg gyorsan hozzátok rendbe ezt az egészséget...

A rekamién és a fotelokban ágyaztam meg nekik, mindjárt levetkőztek és lefe küdtek. Bezártam a haliba vezető ajtót, leoltottam náluk a villanyt, és átmentem a hálósobámba. Egy ideig az ablaknál ültem, hallgattam, ahogyan suttoznak, forgolódnak, és a bútort tologatják. Majd elcsendesedtek. Tizenegy körül a házban törött üveg csengése hallatszott. Vaina néni hangja valami indulófélébe kezdett, s újból törött üveg csörömpölt. Úgy látszik, a fáradhatatlan Peti újból pofára esett. A városból idáig hallatszott: "Drozs-ka! Drozs-ka!" Valaki hangosan hányt az utcán.

Bezártam az ablakot, és leeresztettem a redőnyt. A dolgozószoba és a háló közötti ajtót szintén bezártam. Majd bementem a fürdőszobába, és megengedtem a forró vizet. Mindent utasítás szerint csináltam: feltettem a rádiót a szappanpolcra, bedobtam a vízbe néhány Devon-tablettát és az illatos sókristályokat; már le akartam nyelni a tablettát, amikor eszembe jutott, hogy még "lazítani" kell. Nem akartam zavarni a gyerekeket, de nem is kellett: a faliszekrényben találtam egy megkezdett üveg brandyt. Ittam néhány kortyot a palackból, lenyeltem a tablettát, majd

meztelenre vetkőztem, bemásztam a kádba, és bekapcsoltam a rádiót.

Tizenegyedik fejezet

Direkt nem kapcsoltam be a hőszabályozót, és amikor a víz kihűlt, magamhoz tértem. A rádió ordított, a vakító fény csillogása a fehér falakon bántotta a szememet. Alaposan átfáztam, libabőrös voltam. Kikapcsoltam a rádiót, de a kádban maradtam, megengedtem a forró vizet, és élveztem a fokozódó meleget és a nagyon furcsa, nagyon új érzést: a teljes, valami kozmikusán óriási ürességet. "Másnapos" kábultságot vártam, de semmi ilyesmit nem éreztem. Egyszerűen jó volt. S nagyon sok emlékem jutott eszembe. Remekül lehetett gondolkodni, mint hosszú, hegyi pihenés után...

A múlt század közepén Olds és Millner kísérleteztek az agyi stimulációval. Fehér patkányok agyába elektródokat ültettek. Barbár technikájuk és barbár módszereik voltak, de miután megtalálták a patkányok agyában az élvezet központját, elérték, hogy az állatok órákon keresztül nyomták az elektródok között az áramkört záró kart, s így óránként közel nyolcezer öningerlést végeztek. Ezeknek a patkányoknak nem volt szükségük semmi reális dologra. Semmi sem érdekelte őket a karon kívül, Nem vettek tudomást az ételről, a vízről, a veszélyről, a nőstényekről, semmi a világon nem érdekelte őket, csak a stimulátor karja. Később a majmokkal ismételték meg a kísérleteket, s ugyanolyan eredményt kaptak. Voltak olyan híresztelések, hogy valaki a halálra ítélt bűnözőkön kísérletezett...

Ez nehéz időszak volt az emberiség számára: az atomhalál elleni harc ideje, a szüntelen kis háborúk ideje az egész bolygón, olyan idő, amikor az emberek többsége éhezett, de még akkor is ezt írta Kingsley Amis angol író és kritikus a patkányokkal végzett kísérletek hírére: "Nem állíthatom, hogy ez jobban megijesztett, mint a berlini vagy a tajvani válság, de úgy hiszem, jobban meg kellene ijednem." Sok mindent féltett a jövőben ez az ember, a Pokol új térképeinek okos és gúnyos szerzője; többek közt látta előre annak a lehetőségét, hogy az agyi stimulációt az olyan illuzórikus lét kiváltására fogják használni, amely ugyanolyan eleven vagy még elevenebb, mint a valóságos lét.

A század végén, amikor kirajzolódtak a hullám-pszichotechnika első diadalai, és üresedni kezdtek az idegklinikák, a tudományos kommentátorok elragadtatott visításainak kórusában ingerlő disszonanciaként hatott Krinyickij és Milovanovics kis brosrúrája. Annak befejező fejezetében a két szovjet pedagógus körülbelül a következőket írta: A világ országainak túlnyomó többségében a fiatal nemzedék nevelése a tizennyolcadik-tizenkilencedik század szintjén van. A nevelésnek ez a régi rendszere elsősorban és legfőképpen azt a célt tűzte és tűzi maga elé, hogy a társadalom számára a termelési rendszer kvalifikált, de fajankóvá tett résztvevőjét nevelje. Ezt a rendszert nem érdekli az emberi agy összes többi képessége, s ezért a termelési folyamaton kívül az ember mint tömeg pszichológiailag barlangember, Neveletlen Ember marad. Ezen képességek fel nem használása arra vezet, hogy az

egyén nem képes felfogni bonyolult világunkat az összes ellentmondásával, nem képes összekapcsolni a pszichológiailag összeegyeztethetetlen fogalmakat és jeleket, nem képes örömet lelni az összefüggések és törvényszerűségek vizsgálatában, ha azok nem érintik a legkezdetlegesebb társadalmi ösztönök közvetlen kielégítését. Más szóval, a nevelésnek ez a rendszere gyakorlatilag nem fejleszti az emberben a tiszta képzeletet, a fantáziát és – mint annak azonnali következményét – a humorérzékét. A Neveletlen Ember úgy fogja fel a világot, mint valami lényegében triviális, megszokott, hagyományosan egyszerű folyamatot, amelyből csupán nagy erőfeszítések árán sikerül az örömeiket kipróbálni, amelyek végeredményben szintén eléggé megszokottak és hagyományosak. De úgy látszik, a ki nem használt képességek is megmaradnak az emberi agy rejtett realitásaként. A tudományos pedagógiának éppen az a feladata, hogy mozgásba hozza ezeket a képességeket, megtanítsa az embert a fantáziálásra, az emberi pszichika potenciális összefüggéseinek sokaságát és sokféleségét minőségi és mennyiségi harmóniába hozza a reális világ összefüggéseinek sokaságával és sokféleségével. Mint ismeretes, ennek a feladatnak az emberiség alapvető feladatává kell válnia a legközelebbi korszakban. De amíg ez a feladat nincs megoldva, addig nem alaptalan az a feltételezés és aggály, hogy a pszichotechnika sikerei az agy hullámstimulációjának olyan módszereihez vezetnek, amelyek az illuzórikus létet ajándékozzák meg az emberiségnek, s ez az illuzórikus lét elevevenségével és váratlanságával jelentősen meghaladja a reális létet. És ha eszünkbe jut, hogy a fantázia lehetővé teszi, hogy az ember értelmes lény is, élvező állat is legyen, ha hozzáteszük ehhez, hogy a pszichikai anyagot a szemképrázoló illuzórikus lét számára a Neveletlen Embernél a legsötétebb, legősibb reflexek szolgáltatják, akkor nem nehéz elképzelni azt a szörnyűséges csábítást, amely az ilyen lehetőségekben rejlik... És itt van a szlogen. Érthető, miért írják ezt a szót a kerítésekre...

Most már minden érthető. Rossz, hogy ez számomra érthető... Jobb lett volna, ha semmit sem értek, ha magamhoz térve megvonom a vállam, és kimászok a kádból. Vajon Sztrogov számára is érthető lett volna, és Einstein és Petrarca számára is?... A fantázia febecsülhetetlen valami, de nem szabad megnyitni előtte az utat befelé. Csak kívül, csak kívül... Milyen finom kukacot dobott be valami gazember ebbe az öbölbe! S milyen pontosan választották ki az időt... Igen, ha én lettem volna a wellsi Mars-lakók parancsnoka, nem bajlódtam volna a háromlábú harci állványokkal, a hősugarakkal és más hülyeségekkel... Illuzórikus lét... Nem, ez nem narkotikum, az nem képes erre... Ez pontosan az, aminek lennie kell. Itt. Most. Minden időnek megvan a maga kábítószere. Mákszemek és kender, az édes, homályos árnyak és a nyugalom birodalma, a koldusok, az elcsigázottak, az elesettek számára... Itt meg senkinek sem kell a nyugalom, hisz itt senki sem hal éhen, itt egyszerűen unatkoznak. Jóllakottság, meleg, részegség és unalom. A világ nem rossz, csak unalmas. Perspektívák nélküli, ígéretek nélküli világ... De hát az ember nem kárász, az ember mégiscsak ember... Igen, ez nem az árnyékvilág, ez igazi lét, álmözörzavar nélkül... A szlogen a világ felé közeleg, és ennek a világnak nem lesz ellenére, hogy megadja magát a szlogennek.

Hirtelen, egy pillanat töredékére azt éreztem, hogy végem. És a pusztulás jól esett.

Szerencsére dühbe jöttem. Kifröccsentve a vizet, kimásztam a kádból, ká romkodtam, hogy felszítsam magamban a mérget, felhúztam vizes testemre az alsónadrágot, az inget, és felkaptam az órámat. Három óra volt, de ez lehetett nappali három óra és a következő éjjel három óra, és három óra száz év múlva. Hülye vagyok, gondoltam, amíg a nadrágot húztam. Megsajnáltam, elengedtem Bubát, pedig már hajlandó volt megadni nekem a lebuji címét... Az operatív egység tagjai már itt lettek volna, s lecsaptunk volna erre az egész átkozott fészekre. Aljas fészekre. Poloskafészekre. Undorító fertőre... Ebben a pillanatban a tudatom legmélyén felvillant valami nagyon nyugodt gondolat. De nem tudtam megfogni.

A házipatikában megtaláltam a "potomakot": az ott található legerősebb izgatószer. Benyitottam a nappaliba, de ott a gyerekek szuszogtak, úgyhogy kimásztam az ablakon. A város természetesen pihent. A Városmelléki utcában a lámpák alatt vihogó kamaszok ácsorogtak, a fényben úszó utakon kiabáló tömegek bolyongtak. Valahol dalokat ordítottak, valahol azt visították: "Drozs-ka!", valahol üveget törtek. Kiválasztottam egy vezető nélküli taxit, megtaláltam a Napsugár utca irányítószámát, és feltárcsáztam azt az irányítópulton. A kocs elindult keresztül-kasul a városon. Az utastérben savanyú szag terjengett, a lábam alatt üvegek gurultak. Az egyik útkereszteződésben csaknem belerohantam a körtáncot járó és vonyító emberekbe, a másikon ütemesen kigyúltak és elaludtak a színes fények: úgy látszik, drozskát nemcsak a téren lehetett tartani. Mindannyian teljes erejükből pihentek, pihentek a jólelkű lelkipásztorok a Jóhangulat-szalonokból, az udvarias vámosok, az ügyes fodrászok, a gyengéd anyák és a férfias apák, az ártatlan fiúk és leányok: mindannyian felcserélték nappali külsejüket éjszakaira; arra törekedtek, hogy vidámság legyen, és ne kelljen semmire se gondolni...

Fékeztem. Ugyanazon a helyen. Úgy tűnt, hogy még az égésszagot is érzem.

...Peck meglötte a "dörgőből" a páncélost. A páncélos egyik láncalván megfordult, a törött téglákon meg-megbillent, belülről azonnal kiugrott két, nyitott álcázóingbe öltözött fasiszta, felénk hajítottak egy-egy gránátot, és eltűntek a sötétben. Hozzáértően és serényen tevékenykedtek, világos volt, hogy nem a Királyi Gimnázium taknyosai és nem az Aranybrigád bűnözői, hanem valódi, érett tankos tiszték. Róbert közvetlen közletről beléjük eresztett egy géppisztolysorozatot. A páncélos tömve volt konzervsörrel teli dobozokkal. Egyszerre eszünkbe jutott, hogy már két napja egyfolytában szomjasak vagyunk, lowa Smith bemászott a páncélosba, és kezdte kiadogatni a söröket. Peck késsel nyitotta fel a konzerveket. Róbert a párkányhoz szorította a géppisztolyt, és a páncélos éles kiszögellésén ütötte át a dobozokat. A Tanító pedig, cvikkerét igazgatva, belegabalyodott a "dörgő" szíjaiba, és így mormogott: "Várjon egy percet, Smith, hiszen látja, hogy tele van a kezem..." Az utca végén lángolva égett egy négyemeletes ház, sűrű égés- és forrófém-szag terjengett, mohón nyeltük a meleg sört, nedvesek voltunk, nagyon meleg volt, a halott tiszték pedig a tört és széttört téglákon feküdtek, egyformán széttárták rövid, fekete nadrágba bújtatott lábukat, az álcázóingek a tarkójukig csúsztak, és hátukon a bőr még mindig fénylett az izzadságtól. "Hál' isten – mondta a Tanító-, ezek tiszték. Nem tudnám többet nézni a halott kisfiúkat. Átkozott politika, az emberek elfelejtik miatta az istent!" "Miféle istent? – kérdezte lowa Smith a páncélos belsejéből. – Először

hallom.” “Nem kell ezzel viccelni, Smith – mondta a Tanító. – Mindez hamarosan véget ér, és a jövőben soha senkinek nem engedjük meg, hogy hiábavalósággal mérgezze az emberek lelkét.” “És hogyan fognak sokasodni?” – kérdezte Iowa Smith. Ismét lehajolt sörért, és megláttuk nadrágján az égett lyukakat. “A politikáról beszélek – mondta a Tanító szelíden. – A fasisztákat meg kell semmisíteni, ezek vadállatok, de ez kevés. Még sok politikai párt van, és propagandájukkal egyetemben semmi helyük országunkban. – A Tanító ebből a városból való volt, és két sarokra lakott őrhelyünktől. – A szociálanarchisták, a technokraták és természetesen a kommunisták...” “Én kommunista vagyok – jelentette ki Iowa Smith. – Legalábbis meggyőződéseim szerint. A kommuna mellett vagyok.” A Tanító zavartan nézett rá. “És hitetlen vagyok – tette hozzá Iowa Smith. – Nincs isten, Tanító, és semmit sem tehetsz ez ügyben.” És ekkor mindannyian mondani kezdtük, hogy mind hitetlenek vagyunk, Peck pedig azt mondta, hogy ezenkívül még a technokrácia híve, Róbert pedig kijelentette, hogy az apja szociálanarchista, a nagyapja is szociálanarchista volt, és ő, Róbert sem kerülheti el, hogy szociálanarchista ne legyen, bár nem tudja, mi ez. “Ha például a sör jegessé válna – mondta Peck elgondolkozva –, akkor szívesen hinnék istenben.” A Tanító zavartan mosolygott, és a cvikkerét törölgette. Derék ember volt, mindig gúnyolódtunk vele, és sohasem sértődött meg. Az első éjszakán észrevettem, hogy nem sok bátorság szorult beléje, de parancs nélkül sohasem vonult vissza. Még mind viccelődtünk és fecsegtünk, amikor zuhanás és ropogás hallatszott, az égő ház falai leomlottak, és egyenesen a kavargó tűzből, a szikrák és füst ködéből kiúszott az utcánkra az úttest fölött egy méterrel lebegve egy Mammut rohamtank. Ilyen szörnyet még nem láttunk. Kiúszott az utca közepére, körbeforgatta a vetőcsövét, mintha körülnézne, azután eltüntette a légpárnáját, mennydörögve és csikorogva elindult felénk. Csak a kapu alatti nyílásban tértem magamhoz. A tank már sokkal közelebb volt, és először nem láttam senkit, de azután a páncélos karosszériájában felállt Iowa Smith, maga elé tartotta a “dörgőt”, a hasának támasztotta a csőfart, és célozni kezdett. Láttam, ahogyan a visszalökés összegörnyesztette, láttam, ahogyan a tank fekete homlokán lángcsík futott végig, utána az utca tele lett bögéssel és lángokkal, s amikor nagy nehezen felemeltem a megperzselt szemhéjamat, az utca üres volt és füstölgött, s csak a tank volt rajta. Nem volt ott a páncélos, nem voltak törött téglahalmok, nem volt elhajolt bódé a szomszéd ház mellett, csak a tank volt ott. Mintha felébredt volna, okádta a láng áradatait, és az utca szemem láttára megszűnt utca lenni, és térré változott. Peck erősen nyakon csapott, és közvetlenül az arcom előtt megláttam üveges szemét, de már nem volt időm, hogy az árokhoz szaladjak, és megfordítsam a teknőt. Ketten fogtuk meg az aknát, és elkezdtünk szaladni a tank felé, s csak arra emlékszem, hogy szüntelenül Peck tarkóját néztem, fuldokoltam, és számoltam a lépéseket, hirtelen leesett a sisak Peck fejéről, ő maga is elesett, én pedig majdnem kiejtettem a nehéz aknát, és ráestem. A tankot Róbert és a Tanító robbantották fel. Nem tudom, hogyan és mikor tették, valószínűleg mögöttünk szaladtak egy másik aknával. Reggelig ültem az utca közepén, a térdemen tartottam Peck bekötözött fejét, és néztem a tank szörnyű hernyótalpát, amely az aszfalttóból meredezett kifelé. Azon a reggelen valahogy mindennek vége is lett. Zun Padana megadta magát az egész törzsével együtt, s már fogolyként lőtte le őt az utcán egy örült nő...

Ez pont az a hely volt. Még az is rémlett nekem, hogy érzem a füst és a felhevített fém szagát. Még a bódé is a sarkon állt, kissé ferde volt, az új építészet stílusában. Az utcának az a része pedig, amelyet a tank térré változtatott, tér is maradt, az aszfalttá helyén egy kis park volt, s ott vertek valakit, Iowa Smith talajjavító mérnök volt Iowa államból, USA. Róbert Swenticzki filmrendező volt Krakkóból, Lengyelország. A Tanító, iskolai tanító volt ebből a városból. Soha senki sem látta őket többé, még holtan sem. Peck pedig Peck volt, aki most Buba lett. Bekapcsoltam a motort.

Buba ugyanolyan villában lakott, mint én, s a bejárati ajtó tárva-nyitva volt. Kopogtam, de senki sem válaszolt, senki sem jött ki elé. Beléptem a sötét haliba. A fény nem gyulladt ki. A ház jobb oldali részébe vezető ajtó zárva volt, úgyhogy benéztem a bal oldali részbe. A nappaliban egy szétmarcangolt díványon egy szakállas férfi aludt, zakóban és nadrág nélkül. Valakinek kilógott a lába a felfordított asztal alól. Konyakot, dohányfüstöt és még valami édeskés szagot éreztem, mint ma Vaina néni nappalijából. A dolgozószobába vezető ajtónál egy szép, gömbölyű nővel találkoztam, aki egyáltalán nem csodálkozott, amikor meglátott.

- Jó estét – mondtam. – Bocsásson meg, Buba itt lakik?
- Itt – mondta, s figyelmesen nézett rám fényes, olajosnak tűnő szemével.
- Láthatnám?
- Miért ne? Amennyit csak akarja.
- Hol van?
- Micsoda csodabogár! – nevette el magát a nő. – Hát hol lehet Buba?

Sejtettem, hol van, de azért megkérdeztem:

- Nem tudom. Talán a hálósobában? I
- Meleg – mondta.
- Mi az, hogy meleg?
- Hülye vagy. Pedig józan. Akarsz inni?
- Nem – mondtam mérgesen. – Hol van Buba? Sürgősen szükségem van rá!
- Rosszul áll a szénád – mondta vidáman. – Na jó, csak keresd, én meg megyek.

Megpaskolta az arcomat, és kiment.

A dolgozószoba üres volt. Az asztalon egy nagy kristályváza magasodott, valami pirosas vacakkal. Édeskés, hánytató szaga volt. A hálósobában sem volt senki, a lepedők és a párnák gyűröttek voltak, és szanaszét heverték. A fürdőszoba ajtajához mentem. Az ajtóra nyilván pisztolyból lőttek rá, a lyukak formájából ítélve: belülről. Vártam egy kicsit, majd megfogtam a kilincset. Az ajtó zárva volt.

Nagy nehezen kinyitottam. Buba nyakig feküdt a kád zöldes vizében, a víz gőzölgött. A kád szélén rekedten visítózott a rádió. Álltam és néztem Bubát. Peck Zenajt, a volt berepülő úrhajóst. A volt karcsú, izmos legényt, aki tizennyolc éves korában otthagya meleg városát a meleg tenger partján, és elindult a kozmoszba az emberiség dicsőségére, harmincévesen pedig visszatért hazájába, hogy megverekedjen az utolsó fasisztákkal, és itt maradt örökre. Undorító volt arra gondolnom, hogy egy órával ezelőtt ugyanígy néztem ki. Megtapogattam az arcát, meghúztam ritka, nedves haját. Nem mozdult. Ekkor föléje hajoltam, hogy megszagoltassam vele a “potomakot”, s

hirtelen megértettem, hogy Peck halott.

Ledobtam a rádiót a földre, és szétapostam a cipóm sarkával. A pisztoly a földön hevert. De Peck nem lett öngyilkos, csak nyilván megzavarták, és ezért az ajtóra lőtt, hogy hagyják békén. Becsúszttam a kezem a forró vízbe, felemeltem és átvittem Pecket a hálóba az ágyra. Ernyedt volt, borzalmas, a szeme eltűnt a homloka alatt. Ha nem lett volna a barátom... Ha nem lett volna olyan nagyszerű fiú... Ha nem lett volna olyan nagyszerű munkatárs...

Telefonon a mentőket hívtam, és Peck mellé ültem. Igyekeztem nem gondolni rá. Igyekeztem az ügyre gondolni. S igyekeztem kemény és hideg maradni, mert a tudatom mélyén újból átvonult az a meleg fény, s ezúttal megértettem, mi is az a gondolat. Amikor megérkezett az orvos, már tudtam, mit fogok csinálni ezután. Megtalálom Elt. Bármilyen összeget kifizetek neki. Lehet, hogy verni fogom. Ha kell, kínozni fogom. Ő fogja megmondani nekem, honnan mászik a világba ez a fertő. Megmondja a neveket és a címeiket. Mindent elmond nekem. És megtaláljuk ezeket az embereket. Szétromboljuk és elégetjük titkos műhelyeiket, őket magukat pedig elvisszük olyan messzire, hogy sohasem tudnak visszatérni. Akármik legyenek is. Kihalászunk mindenkit, kihálászunk mindenkit, aki bármikor is megkóstolta a szleget, s őket is elszigeteljük. Akármik legyenek is. Azután megkövetelem, hogy engem is szigeteljenek el, mert én is tudom, mi a szleg. Megértettem, mi volt ez a gondolat: társadalmilag ugyanolyan veszélyes vagyok, mint ők mind. És ez még csak a kezdet lesz. Minden kezdet kezdete, s hátramarad a legfontosabb: elérni, hogy az emberek soha, soha, soha ne akarják megtudni, mi az a szleg. Talán kegyetlen, vad dolog lesz. Valószínűleg nagyon sokan azt fogják mondani, hogy ez túlságosan vad, túlságosan kegyetlen, túlságosan buta dolog, de mégis meg kell ezt tennünk, ha azt akarjuk, hogy az emberiség ne álljon meg...

Az orvos, egy öreg, ősz hajú ember, letette a fehér táskáját, Buba fölé hajolt, megvizsgálta, és közönyösen azt mondta:

– Reménytelen.

– Hívja ki a rendőrséget – mondtam.

Lassan visszatette a táskájába a műszereket.

– Erre nincs szükség – mondta. – Bűneset nem forog fenn. Ez neurostimulátor...

– Igen, tudom.

– Hát ez az. Ma éjjel már a második eset. Nem ismerik a mértéket.

– Régen kezdődött ez?

– Nem, nem nagyon... Néhány hónapja.

– Akkor hogy az ördögbe hallgatnak?

– Hallgatunk? Nem értem. Ma éjjel már hatodszor hívtak ki, fiatalember. A második idegkimerülés, négyénél pedig delirium tremens volt. Rokona?

– Nem.

– Na nem baj. Küldök embereket. – Egy kicsit még állt, Pecket nézte. – Lépjen be egy kórusba – mondta. – Iratkozzon be a bűnbánó lotyók ligájába...

Még mormogott valamit távozás közben, öreg, közönyös, hajlott hátú ember. Egy lepedővel letakartam Pecket, leengedtem a redőnyt, és kimentem a nappaliba. A részegek utálatosan horkoltak, alkoholbűzt árasztottak. Mindkettőjüket lábuknál fogva kivonszoltam az udvarra, és bedobtam a szökőkút melletti tócsába. Újból virradt, a csillagok kihunytak a sápadó égen. Beültem a taxiba, és feltárcsáztam a pulton a Régi Metró irányítószámát.

Sokan voltak ott. Az irányítóban képtelenség volt átjutni a korláthoz, bár az volt a benyomásom, hogy csak ketten vagy hárman töltötték ki a blankettákat, a többiek pedig csak néztek, mohón előrenyújtott nyakkal. Sem a kerekfejű, sem El nem volt a korlát mögött, és senki sem tudta, hogyan találhatom meg őket. Lent, az átjárókban és az alagutakban tülekedtek és kiabáltak a részeg, félőrült férfiak és a hisztérikus nők. Hol tompán, hol pedig élesen és tisztán lövések hallatszottak, a robbanásoktól rezgett a beton a lábunk alatt, füst, puskapor, izzadság, benzin, parfüm és vodka szaga terjengett. Tapsoló, visítózó lányok vettek körül egy vérző, sápadt és diadalmas arcú hórihorgas legényt, valahol vérfagyasztóan vadállatok bömböltek. A termekben a közönség az óriási képernyők előtt örjögött, a képernyőkön pedig valaki bekötött szemmel legyezőszerűen lőtt egy automata gépfegyverből; valaki teljesen elkékülve, melléig elmerülve ült a fekete, nehéz folyadékban, és vastag szikrázó szivart szívott; valaki, a feszültségtől eltorzult arccal, mintegy kövé válva függött a kifeszített fonalak pókhálójában...

Aztán megtudtam, hol van El. Egy piszkos, homokzsákokkal telezsúfolt helyiség mellett megláttam a kerekfejűt. Mozdulatlanul állt az ajtóban, az arca kormos volt, puskaporszag áradt belőle, pupillái pedig betöltötték egész szemét. Őt másodpercenként lehajolt, és letisztította a térdét; nem figyelt rám, fel kellett rázni, hogy észrevegyen.

– Nincs El! – rikkantotta. – Nincsen, érted? Csak füst maradt, érted? Húsz kilowatt, száz amper, érted? Nem tudott odáig ugrani!

Erősen félretaszított, megfordult, és átugrálva a homokzsákokon, a piszkos helyiségbe iramodott. Félrelökve a kíváncsiskodókat, áttörte magát egy alacsony vasajtóhoz.

– Engedj! – visított. – Na, megint megpróbálom! Az isten a háromságot szereti... Az ajtó hangosan bevágódott mögötte, az emberek félreugrottak, egymásba botolva és egymásra esve elrohantak. Nem vártam meg, amíg kijön. Vagy nem jön ki. Már nem volt rá szükségem. Csak Rimaier maradt. Még Vuzi is maradt, de benne nem reménykedtem. Tehát egyedül Rimaier. Nem fogom felébreszteni, megvárom az ajtaja mellett.

Már felkelt a nap, és a beszennyezett utcák üresek voltak. A föld alatti garázsokból előmászta és munkához láttak az automata utcaseprők. Csak a munkát ismerték, nem volt olyan képességük, amit érdemes lenne fejleszteni, igaz, ősi reflexeik sem voltak. Az Olympic mellett meg kellett állnom, és átengednem a piros és zöld, valamint füstölgő pikkelyekbe öltözött emberek oszlopát, akik nehezen csoszogva, egyik utcából a másikba mentek. Izzadság- és festékszagot árasztottak. Álltam és vártam, hogy áthaladjanak, a nap pedig már megvilágította a hotel óriási épületét, és vidáman csillogott Vlagyimir Szergejevics Jurkovszkij fémarcán, aki, mint életében

is, a fejek fölött nézett a távolba. Végre áthaladtak, én meg bemen tem a hotelba. A portás a korlát mögött szunyókált. Felébredt, hivatalosan elmoso lyodott, és friss hangon megkérdezte:

- Szobát parancsol?
- Nem – mondtam. – Rimaierhez megyek.
- Rimaierhez? De elnézést... Kilencszázkettes szoba?

Megálltam.

- Igen, azt hiszem. Miért, mi van?
- Elnézést kérek, de Rimaier nincs itthon.
- Hogyhogy nincs?
- Elutazott.
- Lehetetlen, hisz beteg... Nem téved? Kilencszázkettes szoba.
- Pontosan, kilencszázkettes. Rimaier. Állandó vendégünk. Másfél órával ezelőtt elutazott. Pontosabban elrepült. Barátai segítettek neki lejönni az emeletről, és helikopterbe szállni.
- Miféle barátai? – kérdeztem reménytelenül.
- Azt mondtam: barátai? Elnézést, lehet, hogy ismerősei. Hárman voltak, s kettejüket valóban nem ismerem. Egyszerű, sportos kinézésű fiatalemberek. Mister Peblbridge-t ismerem, állandó lakónk, de most elhagyta a szállót.
- Peblbridge?
- Pontosan. Az utóbbi időben elég gyakran találkozott Rimaierrel, amiből arra következtettem, hogy jól ismerik egymást. A nyolcszáztizenhetesben lakott nálunk... Olyan mutatós férfiú, középkorú, vörösés hajú...
- Oscar...
- Pontosan, Oscar Peblbridge.
- Világos – mondtam. Próbáltam türtőztetni magam. – Tehát azt mondja, hogy segítettek neki?
- Igen. Hisz nagyon beteg volt, tegnap még orvost is hívtak hozzá. Még nagyon gyenge, és a fiatalemberek karonfogva vezették, majdnem vitték.
- És a nővér? Volt ápolónővér is mellette.
- Volt. De elment mindjárt utánuk. Elküldték.
- Magának mi a neve? – kérdeztem.
- Will, szolgálatára.
- Idefigyeljen, Will – mondtam. – Nem volt olyan érzése, hogy Rimáiért erőszakkal vitték el?

Nem vettem le róla a szemem. A férfi zavartan pislogott.

- N-nem... – motyogta. – Ámbár most, hogy mondja...
- Jól van – mondtam. – Adja ide a szobája kulcsát, és jöjjön velem.

A portások általában szemfüles emberek. Mindenesetre egyes dolgok iránt kitűnő a szimatuk. Teljesen világos volt, hogy kitalálta, ki vagyok. Talán azt is, hogy honnan

vagyok. Odahívta a kapust, valamit súgott neki, aztán a lifttel felmentünk a kilencedik emeletre.

– Milyen valutában fizetett? – kérdeztem.

– Kicsoda? Peblbridge?

– Igen.

– Azt hiszem... Ja igen, márkában. Német márkában.

– S mikor érkezett?

– Egy pillanat... mindjárt eszembe jut... Tizenhat márka... Igen, pontosan négy nappal ezelőtt.

– Tudta, hogy Rimaier önöknél lakik?

– Elnézést, de nem tudom megmondani. Azonban tegnapelőtt együtt ebédelték. Tegnap pedig sokáig beszélgettek lenn a hallban. Korán reggel, amikor még senki sem aludt.

Rimaier szobája szokatlanul tiszta és rendezett volt. Végigjártam a szobákat. A fali szekrényben bőröndök álltak. Az ágy gyűrött volt, de dulakodásnak nyomát sem találtam. A fürdőszobában is minden tiszta és rendezett. A tükör előtti polcon Devon-dobozok.

– Mi a véleménye, ki kell hívnom a rendőrséget? – kérdezte a portás.

– Nem tudom – válaszoltam. – Kérjen tanácsot a vezetéstől.

– Tudja, megint kételyeim támadtak... Igaz, nem köszönt el tőlem, de mindez teljesen ártatlanul nézett ki. Hisz jelt adhatott volna, én megértettem volna, régen ismerjük egymást... Ő pedig egyre csak Mister Peblbridge-t kérlelte: "A rádiót, a rádiót ne felejtse..."

A rádió a tükör alatt volt, egy hanyagul rádobott törülköző alatt elrejtve.

– Igen? – kérdeztem. – És mit válaszolt Mister Peblbridge?

– Mister Peblbridge nyugtatgatta, azt mondta: "Feltétlenül, feltétlenül, ne nyugtalan kodjék..."

Felvettem a rádiót, és kimentem a fürdőszobából. Leültem az íróasztalhoz. A portás hol rám, hol a rádióra nézett. Ügy, gondoltam, most már tudja, miért jöttem. Bekapcsoltam a készüléket. Horkantás és vonyítás hallatszott belőle. Mindenki tud a szlegről. Nem kell El, nem kell Rimaier, az első jöttment is jó lesz. Például ez a portás. Kikapcsoltam a rádiót, és azt mondtam:

– Legyen szíves, kapcsolja be a Hi-Fi-berendezést.

A portás aprókat lépkedve odaszaladt a Hi-Fi-toronyhoz, bekapcsolta, és kérdően rám nézett.

– Hagyja ezen az állomáson – mondtam. – Egy kicsit csendesebben, kérem. Köszönöm.

– Tehát nem tanácsolja, hogy kihívjam a rendőrséget? – kérdezte a portás.

– Ahogyan gondolja.

– Nekem úgy tűnt, hogy valami nagyon is konkrét dologra gondolt, amikor kikérdezett.

– Ez csak képzelődés – mondtam hidegen. – Egyszerűen nem nagyon szeretem Mister Peblbridge-t. De ez nem a maga dolga.

A portás meghajolt.

Egyelőre itt maradok, Will – mondtam. – Feltételezem, hogy Mister Peblbridge visszajön ide. Nem kell őt figyelmeztetni, hogy itt vagyok. Egyelőre elmehet.

– Parancsára – mondta a portás.

Amikor kiment, telefonáltam a Szolgáltató Irodába, és lediktáltam egy táviratot Máriának: “Megtaláltam az élet értelmét de magányos vagyok a testvér váratlanul elutazott azonnal gyere Iván.” Majd újból bekapcsoltam a vevőkészüléket, az újból hörgött és vonyított. Akkor levettem a fedelét, és kihúztam a heterodint. Nem heterodin volt. Szleg. Egy szép, akkurátus alkatrész, nyilvánvalóan gyári készítmény, s minél tovább néztem, annál inkább az volt az érzésem, hogy valahol valamikor – sok idővel az ide utazásom előtt, és nem is egyszer – már láttam ilyen alkatrészeket egy nagyon ismerős műszerben. Próbáltam visszaemlékezni, hol láttam ezeket, de ehelyett a portás jutott eszembe, a mosolya, az értő-együttérző szeme. Mind fertőzött. Nem, ők nem próbálták a szleget, isten ments! Sőt sohasem látták. Hisz ez olyan illetlen! Ez a szemetek szemetje!... Csend, drágám, hogy lehet a kisfiú előtt?... De nekem mesélték, hogy ez valami egészen különleges... Én? Dehogy, barátom! Nem vagy rólam valami jó véleménnyel... Nem tudom, azt mondják, az Oázisban, Bubánál, de én magam nem tudom... De miért is ne? Én mérsékelt ember vagyok, ha megérezem, hogy baj van, megállók... Adjon öt csomag Devont, horgászni készülünk (haha!)... Ötvenezer ember. És az ismerőseik más városokban. És százezer turista évente. És nem a bandáról van szó. Egye meg a fene a bandát, mibe kerülne szétkergetni! Arról van szó, hogy mindannyian készen vannak, mindannyian szomjúhozak, és nincs egy parányi lehetőség sem arra, hogy bebizonyítsuk nekik, hogy ez borzalmas, hogy ez a pusztulás, hogy ez gyalázat...

A kezembe szorítottam a szleget, az öklömre könyököltem, és rábámultam Rimaier parádés, kitüntetésekkel teli zakójára, amely a szék támláján lógott. Valószínűleg ugyanúgy ült itt, ugyanebben a fotelban, ahol én most, hónapokkal ezelőtt, ugyancsak másodszor tartotta a kezében a szleget és a rádiót, s ugyanaz a meleg fény kószált tudata legmélyén: semmiért sem kell aggódni, hisz most fény van minden sötétségben, édesség minden keserűségben, öröm minden kínban...

Ez az, mondta Rimaier. Most már megértetted. Egyszerűen becsületesnek kell lenned saját magad előtt. Először egy kicsit szégyelled magad, aztán kezded megérteni, mennyi időt vesztegetted el hiába...

...Rimaier, mondtam én. Nem a magam számára vesztegettem az időt. Ezt nem szabad csinálni, egyszerűen nem szabad, ez a pusztulás mindenki számára, nem lehet az életet az álmokra cserélni...

...Zsilin, mondta Rimaier. Amikor az ember csinál valamit, mindig a maga számára csinálja. Lehet, hogy vannak a világon abszolút egoisták, de abszolút altruisták nincsenek. Ha a fürdőkádban való halálra gondolsz, akkor azt mondom: először is a reális világban mind halandók vagyunk, másodszor pedig, ha a tudo mány megteremtette számunkra a szleget, arról is gondoskodni fog, hogy az ártalmatlan

legyen. Egyelőre meg egyszerűen mértéktartás kell. És ne beszélj nekem a való életnek az álmokkal való felcseréléséről. Nem vagy újonc, nagyon jól tudod, hogy ezek az álmok is valóságosak. Ez egy egész világ. Akkor miért nevezed pusztulásnak ennek a világnak a birtokbavételét?...

...Rimaier, mondtam. Azért, mert ez a világ mégis illuzórikus, benned van, nem pedig kívül, és minden, amit csinálsz benne, benned marad. Ez a világ ellentétes a reális világgal, ellenséges vele. Az illuzórikus világba eltávozott emberek elvesznek a reális világ számára. Olyan, mintha meghalának. S amikor mindenki elmegy az illuzórikus világokba – és te tudod, hogy ez lehet a vége –, az emberiség története befejeződik...

...Zsilin, mondta Rimaier. A történelem az emberek története. Minden ember szeretné, ha nemhiába élné le az életét, és a szleg megadja neked az ilyen életet... Igen, tudom, te azt tartod, hogy szleg nélkül sem élsz hiába, de vadd be, soha még nem éltél oly színesen és forrón, mint ma a kádban. Egy kicsit szégyellsz visszaemlékezni, nem kockáztatnád meg, hogy elmondd ezt az életet másoknak? Nem is kell. Nekik megvan a maguk élete, neked a sajátod...

Rimaier, mondtam. Mindez igaz. De a múlt! A kozmosz, az iskolák, a fasiszták és a gengszterek elleni harc: mindez hiába volt? Hiába éltem le negyven évet? És mások? Azok is hiába?...

Zsilin, mondta Rimaier. A történelemben semmi sem történik hiába. Egyesek harcoltak, és nem élték meg a szleget. Te pedig harcoltál, és megélted...

Rimaier, mondtad. Féltém az emberiséget. Hisz ez a vég. Vége az emberiség és a természet kölcsönhatásának, vége az egyéniség és a társadalom kölcsönhatásának, vége az egyének közötti kapcsolatoknak, vége a haladásnak, Rimaier. Emberek milliárdjai a fürdőkádakban, a forró vízbe és önmagukba merülve. Csakis önmagukba...

Zsilin, mondta Rimaier. Ez borzalmas, mert szokatlan. Ami pedig a véget illeti, csak a reális társadalom, csak a reális fejlődés számára jön el. Az egyes ember pedig semmit sem veszít, csak nyer, mert az ő világa összehasonlíthatatlanul színesebb, kapcsolata a természettel, persze az illuzórikussal, sokoldalúbb lesz, az ugyancsak illuzórikus társadalommal való kapcsolata (bár ő nem tud ennek létéről) erősebbé és gyümölcsözőbbé válik. És nem kell bánkódnia a fejlődés vége miatt. Hisz' tudod, mindennek van vége. Befejeződik a reális világ fejlődése is. Azelőtt nem tudtuk, hogyan ér véget. Most tudjuk. Nem volt elég időnk, hogy megismerjük a reális élet minden potenciális színességét, talán elértük volna ezt a tudást évszázadok múlva, most pedig a kezünkben van. A szleg a távoli utódok és a távoli elődök felfogásával ajándékoz meg, amit sohasem érsz el a reális életben. Egyszerűen egy régi eszmény foglya vagy, de légy logikus, az az eszmény, amit a szleg ad, ugyanolyan gyönyörű... Hisz mindig fantáziával és gigantikus képzelőerővel rendelkező emberről ábrándoztál...

...Rimaier, mondtam. Ha tudnád, milyen fáradt vagyok. Meguntam a vitát. Egész életemben magammal is, más emberekkel is vitatkozom. Mindig szerettem vitatkozni, mert másképp nem élet az élet. De éppen most fáradtam el, s éppen a

szlegről nem akarok vitatkozni...

...Akkor menj, Iván, mondta Rimaier.

Betettem a szleget a rádióba. Miképp ő akkor. Felálltam. Miképp ő is akkor. Már nem gondoltam semmire, már nem voltam ezé a világé, de még hallottam, amikor azt mondta: csak ne felejtssd el jól bezárni az ajtót, hogy ne zavarjanak. S akkor leültem.

...Hát igen, Rimaier! – mondtam. Így volt! Megadtad magad. Jól bezártad az ajtót. Utána meg hamis jelentéseket írtál a barátaidnak arról, hogy nincs semmiféle szleg. Utána pedig, csupán percnyi habozás után, a halálba küldtél, hogy ne zavarjalak. A te eszményed ganéj, Rimaier. Ha egy eszmény nevében az ember aljasságokat csinál, akkor az az eszmény fabatkát sem ér. Éppen így, Rimaier. így. így... Még sok mindent mondhatnék neked, te szlegélvező. Még sokáig beszélhetnék arról, hogy nem olyan egyszerű kitépni a vérünkből minden ember természetes törekvését, hogy harcoljon a megállás, minden megállás ellen: a halál, a nyugalom, a regresszió ellen. A te szleged egy nukleáris bomba, csak lassított hatású, és csak a jóllakottak számára készül. De nem fogok belemenni a részletekbe. Csak egyet mondok neked: ha egy eszmény nevében az ember aljasságokra kényszerül, akkor ez az eszmény egy szenny...

Az órámra néztem, és zsebre vágtam a rádiót. Meguntam, hogy várjam Oscart. Éhes voltam. És olyan érzésem is volt, hogy végre valami hasznosat csináltam ebben a városban. Odaadtam a portásnak a telefonszámomat, arra az esetre, ha Oscar vagy Rimaier visszajönne, és kimentem a térre. Nem hittem, hogy Rimaier visszajön, vagy egyáltalán még látom őt valaha, de Oscar még betarthatta az ígéretét, bár inkább az a helyzet, hogy meg kell őt majd keresni. S már nem én fogom őt megkeresni. És valószínű nem is itt.

Tizenkettedik fejezet

Az automata kávéházban csak egy látogató volt: egy sarokasztalnál, harapnivalókkal és palackokkal körülvéve, egy kreol bőrű, luxus módon, de furcsán öltözött, keleti típusú ember ült. Én egy joghurtot és tejfölös-túrós lepényt vettem magamnak; elkezdtem enni, időnként a látogatóra néztem. Ő sokat és mohón evett-ivott, az arca fénylett az izzadságtól, melege volt a hülye, fényes frakkjában. A széken hátradőlve nagyokat fújt, és meglazította nadrágja széles szíját. Ekkor a napfényben felragyogott a frakk alatt lógó hosszú, sárga pisztolyok.

– Halló! – mondta. – Maga idevalósi?

– Nem – mondtam. – Turista vagyok.

– Ja, akkor maga sem ért semmit...

Odamentem a pulthoz, csináltam magamnak egy gyümölcslékoktélt, és odamentem a férfihoz.

– Miért üres ez a kávéház? – folytatta. Eleven, sovány arca és bős tekintete volt. – Hol vannak a lakosok? Miért van zárva minden? Mindenki alszik, senkit sem talál az ember...

– Maga most érkezett?

– Igen.

A férfi eltolta az üres tányért, és magához húzta a következőt. Majd hörpintett egy kis világos sört.

– Honnan jött? – kérdeztem.

Bőszén rám nézett, mire én sietve hozzátettem.

– Ha nem titok, persze...

– Nem – mondta –, nem titok... – és enni kezdett.

Én kiittam a gyümölcsöt, és menni akartam, de megint megszólalt:

– Jól élnek, a kutyák. Ilyen étel, amennyit akarsz, és mindez ingyen.

– Hát nem egészen ingyen – replikáztam.

– Kilencven dollár! Garasok! Három nap alatt megeszem a kilencven dollárt! – A szeme hirtelen megmerevedett. – Ó, a kutyák! – morogta, s újból nekilátott az evésnek.

Ismertem az ilyen embereket. Csöppnyi, teljesen kirabolt királyságokból és herceg ségekből jöttek, mohón ettek-ittak, és városaik naptól felperzselt, poros utcáira gondoltak, ahol az árnyék tenyéryi sávjaiban mozdulatlanul feküdtek haldokló, meztelen férfiak és nők, a felpuffadt hasú gyerekek pedig a külföldi konzulátusok hátsó udvarain lévő szemétdödrökben kotorásztak. Tele voltak gyűlölettel, és csak – két dologra volt szükségük: kenyérre és fegyverre. Kenyér az ellenzékben lapuló bandájuk részére, és fegyver a hatalmon lévő másik banda ellen. A legbőszebb hazafiak voltak, hevesen és bőbeszédűen szónokoltak a nép iránti szeretetről, de határozottan visszautasítottak minden külső segítséget, mert a hatalmon kívül semmit és önmagukon kívül senkit sem szerettek, a nép dicsőségére és a magas tisztelet elve diadala érdekében készek voltak éhséggel és géppuskákkal kiirtani népüket, ha kell, az utolsó szálig. Mikrohitlerek.

– Fegyver? Kenyér? – kérdeztem.

Gyanakvóan rám nézett.

– Igen – mondta. – Fegyver és kenyér. Csak hülye feltételek nélkül. És lehetőleg ingyen. Vagy hitelbe. A valódi hazafiaknak soha sincs pénzük. A kormányzó klikk pedig a pompában tobzódik...

– Éhség?

– Minden, amit akar. Maguk meg tobzódnak a pompában. – Gyűlölettel nézett rám. – Az egész világ tobzódik a gazdagságban, csak mi éhezünk. De hiába reménykednek. A forradalmat nem lehet megállítani!

– Igen – mondtam én. – És ki ellen irányul a forradalom?

– Badsah vérszopói ellen harcolunk! A kormányzó csoport korrupciója és fajtalankodása ellen, a szabadságért és a valódi demokráciáért... A nép velünk van,

de a népnek enni kell adni. Maguk meg kijelentik nekünk: csak a leszerelés után adunk kenyeret. Meg beavatkozással fenyegetőznek... Micsoda undorító, hazug demagógia! Micsoda becsapása a forradalmi tömegeknek! Letenni a fegyvert, amikor ott vannak a vérszopók, egyenlő azzal, mintha hurkot vetnének minden igazi harcos nyakába! Mi azt válaszoljuk: nem! Nem tudják becsapni a népet! Tegyék le a fegyver Badsah és legényei! Akkor meglátjuk, mit kell tenni!

– Igen – mondtam. – De Badsah sem akarja nyilván; hogy hurkot tegyenek a nyakára.

A férfi hirtelen mozdulattal eltolta magától a söröspoharat, és a keze megszokott mozdulattal a pisztolyok felé nyúlt. Igaz, gyorsan észbe kapott.

– Tudtam, hogy maga semmit sem ért – mondta. – Maguk, a jóllakottak, ellankadtak a jó élettől, maguk kérkedőbbek annál, hogysem megértsenek bennünket. A dzsungelban nem merne így beszélni velem!

A dzsungelban másképp beszélnék veled, te bandita, gondoltam magamban, de azt mondtam:

– Én valóban sokat nem értek. Például nem értem, mi lesz azután, ha maguk győzelmet aratnak. Tétélezzük fel, hogy maguk győztek, felakasztották Badsahot, ha közben meg nem szökött kenyérért és fegyverért...

– Nem szökök meg. Megkapjad amit megérdemel. A forradalmi nép cafatokra tépi! És akkor elkezdünk dolgozni. Visszaszerezzük a jóllakott szomszédok által elvett területeinket, teljesítjük azt az egész programot, amelyről a hazug Badsah ordít, hogy becsapja a népet... Majd adok én nekik sztrájkot! Semmiféle sztrájk! Mindenkit fegyverbe és előre! És győzünk. És akkor majd...

Behunyta a szemét, kéjesen felnyögött, és megcsóválta a fejét.

– És akkor maguk lesznek a jóllakottak, tobzódni fognak a gazdagságban, és délig alszanak?

Ferdén elmosolyodott.

– Kérdemellem ezt A nép kiérdemelte ezt. Senki sem mer szemrehányással illetni bennünket. Annyit fogunk enni és inni, amennyit akarunk, igazi házakban fogunk élni, megmondjuk a népnek: most szabadok vagytok, szórakozzatok!

– És ne gondoljatok semmire-tettem hozzá. – De nem gondolja, hogy ez rosszul fog végződni?

– Á, hagyja! – mondta. – Ez demagógia. Maga demagóg. És dogmatikus. Nálunk is vannak magához hasonló dogmatikusok. Azt mondják, hogy az ember elveszíti az élet értelmét. Nem, válaszoljuk mi, az ember semmit sem veszít. Az ember talál, nem pedig veszít. Érzékelnünk kell a népet, magunknak is a népből kell jönnünk, a nép nem szereti az okoskodókat! Hát mi a csudáért hagyjam, hogy zabáljanak engem a rágó férgek, magam meg kukacokat zabáljak? – Hirtelen elég jókedvűen elmosolyodott. – Maga valószínűleg egy kicsit megsértődött, hogy jóllakottaknak meg még valahogy neveztem magukat... Nem kell, ne haragudjon. A bőség akkor rossz, ha neked nincs, de van a szomszédnak. Az elért bőség pedig nagyszerű dolog! Érdeemes érte verekedni. Mindenki verekedett érte. Fegyverrel a kézben kell megszerezni, nem pedig szabadságra és demokráciára cserélni.

- Tehát mégis a bőség a maguk végső célja? Csakis a bőség?
- Világos! A végső cél mindig a bőség. Csak vegye figyelembe, hogy mi váloga tunk az eszközökben...
- Ezt már figyelembe vettem... És az ember?
- Mit az ember?

Egyébként rájöttem, hogy nincs értelme vitatkozni.

- Maga sohasem járt itt azelőtt? – kérdeztem.
- Miért?
- Érdeklődjön – mondtam. – Ez a város a bőség kiváló tárgyi tanulságaival szolgál.

Megvonta a vállát.

– Egyelőre tetszik nekem itt. – Újból eltolta magától az üres tányért, közelebb húzta a telít. – Valami ismeretlen ételek... Minden finom és olcsó... Irigyelni lehet. – Lenyelt néhány kanálnyi salátát, majd morogva hozzátette: – Mi tudjuk, hogy minden nagy forradalmár a bőségért verekedett. Nincs időnk, hogy magunk foglalkozzunk az elmélettel, de ez nem is szükséges. Elmélet nélkülünk is van elegendő. S aztán a bőség sem fenyeget minket. Még sokáig nem fog fenyegetni. Vannak sokkal égetőbb feladatok.

– Felakasztani Badsahot – mondtam.

– Igen, kezdetnek. Azután pedig ki kell majd irtanunk a dogmatikusokat. Már most érzem ezt. Majd a törvényes igényeink megvalósítása következik. Aztán majd még jön valami hozzá. És csak azután-azután-azután következik majd a bőség. Optimista vagyok, de nem hiszem, hogy megérem. És maguk se aggódjanak, valahogy majd csak megbirkózunk a feladattal. Ha az éhséggel megbirkózunk, akkor a bőséggel pláne... A dogmatikusok azt fecsegik, hogy a bőség, úgymond, nem cél, hanem eszköz. Mi úgy válaszolunk erre: minden eszköz valaha cél volt. Ma a bőség: cél. S csak holnap válik esetleg eszközzé.

Felálltam.

– Holnap esetleg késő lesz – mondtam. – És kár hivatkozni a nagy forradalmárookra. Ők nem fogadnák el a maga jelszavát: most már szabadok vagytok, szórakozzatok! Másképpen beszéltek: most már szabadok vagytok, dolgozzatok! Hisz ők sohasem a teli pocak bőségéért verekedtek, őket a lélek és az agy számára létező bőség érdekelte...

– A keze újból a pisztolytok felé mozdult, s megint észbe kapott.

– Marxista! – mondta csodálkozva. – Ámbár maga nem idevalósi. Nálunk alig van marxista, leültetjük őket...

Türtöztettem magam.

Amikor a kirakatablak mellett mentem el, még egyszer ránéztem. Háttal ült az utcának, és szétterpesztett könyökkel megint evett.

Amikor hazatértem, a nappali szoba már üres volt. A lepedőket és a párnákat a gyerekek felpúpozva a sarokba hajigálták. Az íróasztalon, a telefonkészülék alatt egy cédulát találtam. Gyermeki, ákombákom betűkkel ez állt rajta: “Vigyázzon! Ő

valamit terveit. A hálósobában motoszkált.” Felsőhajtottam, leültem a fotelba.

Az Oscarral való találkozásig (ha meglesz) közel egy óra maradt még. Nem volt értelme lefeküdni aludni, főként hogy nem is volt veszélytelen: Oscar esetleg nem egyedül jön, és korábban, és nem az ajtón keresztül. Kivettem a bőröndből a pisztolyt, betettem a tárat, és az oldalszemembe dugtam. Majd benyúltam a bárszekrénybe, kávéfőztem magamnak, és visszamentem a dolgozószobába.

Kivettem a szleget a saját rádiómból és Rimaier rádiójából, magam elé tettem az asztalra, és megpróbáltam felidézni, hol láttam pontosan ilyen alkatrészeket, és miért van az az érzésem, hogy nem is egyszer láttam. És eszembe jutott. Bementem a hálósobába, és kihoztam onnan a fonort. Nem is volt szükségem csavarhúzóra. Levettem a fonor tokját, bedugtam a mutatóujjamat az odorátor tölcseré alá, és a körmömet beakasztva, kihúztam az FH-92-U négyszeres kisülésű, statikus erőterű, kettős térfogatú vákuumos elektroncsövet. A háztartási elektronika üzleteiben árúsítják, darabja ötven cent. Helyi zsargonban szlegnek hívják.

Így is kell lennie, gondoltam. Félrevezettek bennünket egy új kábítószerrel elterjedt hírek. Állandóan félrevezetnek az új, szörnyű felfedezésekről szóló híresztelések. Már néhányszor bedőlünk hasonló módon. Amikor Mhagana és Burisz az ENSZ-hez fordultak olyan panasszal, hogy a szeparatisták egy új fegyvert: fagyasztóbombákat alkalmaznak, nekiláttunk föld alatti hadigyárakat keresni, sőt le is tartóztattunk két valódi föld alatti feltalálót (az egyik tizenhat, a másik kilencvenhat éves). Ezek után kiderült, hogy a feltalálóknak az egészhez semmi közük, a szörnyű fagyasztóbombákat pedig a szeparatisták Münchenben szerezték be a hűtőberendezések raktárából; kiselejtezett szuperfrézerek bizonyultak. Igaz, e szuperfrézerek hatása valóban szörnyű volt. Molekuláris detonátorokkal együtt (amelyeket víz alatti régészek használnak az Amazonasban, hogy elriasszák a piranjákat és a kajmánokat) a szuperfrézerek azonnal mínusz százötven fokra tudták leszállítani a hőmérsékletet húszméteres körzetben. Ezután sokáig gyözködtük egymást, hogy nem szabad elfelejteni, mindig szem előtt kell tartani, hogy a mi időnkben szinte havonta egy sereg, a legbékésebb rendeltetésű, de a legváratlanabb mellék tulajdonságokkal bíró műszaki újdonság jelenik meg, s ezek a tulajdonságok gyakorta olyanok, hogy a fegyver- és lőszergyártás betiltására vonatkozó törvény megsértése egyszerűen értelmetlenné válik. Igen óvatosak lettünk a különböző szélsőségesek által alkalmazott új fegyverekkel szemben, s csupán egy év múlva lőttünk újból bakot, amikor egy bizonyos titokzatos berendezés feltalálói után kezdtünk kutatni; ennek a berendezésnek a segítségével az orvvadászok kicsalogatták a pterodactylusokat messze az ugandai rezervátum határain túlra. Keresésünk közben egy szellemes barkácsoltmit találtunk, amely a keljfeljancsi nevű gyermekjátékból és egy eléggé elterjedt orvosi műszerből állt. Most pedig megtaláltuk a szleget: egy szabványos rádióvevő készülék, egy szabványos elektromos és szabványos vegyszerek kombinációja nagyon is szabványos, forró, vezetékes vízzel.

Röviden szólva, nem kell titkos gyárakat keresni, gondoltam. Az ügyes és elvtelen spekulánsokat kell majd megkeresni, akik nagyon jól érzik, hogy az Ostobák Országában élnek. Minta trichinák sertéscombban... Öt-hat találékony, kapzsi ember. Egy ártatlan villa valahol a külvárosban. Az ember elmegy az áruházba, vesz

ötven centért vákuumos elektroncsövet, kihámozza a celofán csomagolásból, és átrakja egy kecses, üvegvattával kibélelt dobozba. És eladja ("csakis az ismeretségünk kedvéért és csakis önnek") ötven márkáért. Igaz, valaki feltalálta. Sőt nem is egy ember. Biztosan nem egy... De aligha élték túl a dolgot: ez nem a pterodactylusokat csalogató berendezés... És egyáltalán a spekulánsokról van-e szó? ... Na, eladnak még negyven szeletet, még százat. De még az Ostobák Városában is rájönnek, miről is van szó. És amikor ez bekövetkezik, a szleg úgy fog terjedni, akár a tűz. És erről elsősorban az *Életörömökből* való moralisták fognak gondoskodni. Utánuk felszólal Opir doktor, aki kijelenti, hogy a tudomány adatai szerint a szleg elősegíti a gondolkodás frissességét, és pótolhatatlan az alkoholizmus és a rosszkedv elleni harcban. És egyáltalán a jövő ideálja: egy óriási, forró vízzel teli teknő... És akkor a *szleg* szót már nem írják a kerítésre... Ezeket kell torkon ragadni, ha egyáltalán megragadunk valakit, gondoltam. Nem a spekulánsok okozzák a bajt. Az a baj, hogy létezik az Ostobák Ország, ez a ronda neorendszer. Gyámsága alá vette a drozskát, és várva vár arra a pillanatra, amikor törvényesíteni lehet a szeletet.

Kopogtak az ajtón. Oscar jött be a dolgozószobába, és valóban nem volt egyedül. Maga Maria volt vele, tömzsi, ősz hajú, mint mindig, fekete szemüveggel és vastag bottal; úgy nézett ki, mint egy szeme világát veszített veterán. Oscar magabiztosan mosolygott.

– Jó napot, Iván – mondta Maria. – Ismerkedjenek meg, ez a maga dublóre, Oscar Peblbridge. A Délnyugati szekcióból.

Kezet fogtunk. Ami sohasem tetszett nekem a Biztonsági Tanácsunkban: az a rengeteg begyepesedett tradíció, az összes tradícióból pedig leginkább a keresztbe szervezett konspirációnak az a hülye rendszere bőszített, amely miatt állandóan egymás elöl happoljuk el az ügynököket, verjük egymás pofáját, és úton-útfélen lövöldözünk egymásra, méghozzá igen nagy találati pontossággal. Nem munka, hanem rabló-pandúr játék, hogy vinné el őket a fene!

– Ma akartam magát letartóztatni – közölte Oscar. – Életemben nem láttam gyanúsabb alakot...

Szóltanul kivettem a zsebemből a pisztolyt, kiürítettem, és bedobtam az asztalfiókba. Oscar helyeslően figyelt engem. Máriához fordulva így szóltam:

– Sejttem, hogy a nyomozás egyszerűen dugába dől, még mielőtt elkezdődik, ha tudtam volna Oscarról. Azonban közölnöm kell, hogy tegnap kis híján nyomorékká tettem.

– Így is gondoltam – mondta Oscar önelégülten.

Maria nyögve a fotelba ült.

– Sehogyan sem jut eszembe olyan eset – mondta –, hogy Iván mindennel meg lett volna elégedve. Pedig a konspiráció: a munkánk alapja... Mind a ketten vegyenek egy széket, és üljenek le... Magának, Oscar, nem volt joga, hogy hagyja magát nyomorékká tenni; magának pedig, Iván, nem állt jogában, hogy hagyja magát letartóztatni. Így kell nézni ezeket a dolgokat... Ez meg micsoda? – kérdezte, és a szlegek fölött levette a fekete szemüveget. – Kedvtelésből rádiótechnikával foglalkozik? Dicséretes, dicséretes...

Rájöttem, hogy semmiről sem tudnak. Oscar egy noteszt lapozgatott, ahol saját kóddal rejtjelezett mindent, és láthatóan jelenteni akart, Maria pedig húsos orrát mozgatta a szlegek fölött, szemüvegét felemelt kezében tartotta. Volt valami szimbolikus ebben a látványban.

– Tehát Zsilin ügynök a szabadidejét rádiótechnikával üti el – mondta Maria. Felvette a szemüvegét, és hátradőlt a fotelomban. – Sok a szabadideje, négyórás munkaidőre tért át... És hogy állunk az élet értelmével, Zsilin ügynök? Úgy tűnik, megtalálta? Remélem, nem kell magát elvinni, mint Rimaier ügynököt?

– Nem kell – mondtam. – Nem volt időm rászokni. Rimaier mesélt valamit?

– Dehogy, hogy képzeled? – mondta Maria mély szarkazmussal. – Minek? Parancsot kapott, hogy nyomozzon egy narkotikum után, kinyomozta, megkóstolta, és most úgy látszik, úgy tartja, hogy teljesítette kötelességét... Ő maga kábítószeres lett, érti? – mondta Maria. – Hallgat. Füléig tele van ezzel a kotyvalékkal, értelmetlen beszélni vele! Lázálmában azt mondja, hogy megölte magát, és állandóan rádióvevő készüléket kér... – Maria hirtelen elhallgatott, ránézett a rádiókra. – Furcsa – mondta. Rám nézett. – Egyébként én szeretem a rendet. Oscar elsőnek érkezett ide, vannak bizonyos elgondolásai a szert és a műveletet illetően; kezdjük vele.

Ránéztem Oscarra.

– Miféle műveletet?

– Az ördögbe is... – mondta Maria.

– A központ elfoglalása – mondta Oscar. – Maga még nem találta meg a központot?

Kezdődik a vadászat, gondoltam, és azt mondtam: 5

– Nem, nem találtam meg. De...

– Sorban, sorban! – mondta szigorúan Maria, és tenyerével megveregette az asztalt.

– Kezdje, Oscar, maga meg, Iván, figyelmesen hallgassa, és készítse elő az ötleteit. Ha még képes gondolkodni.

Oscar nekikezdett. Valószínűleg jó munkatárs volt. Gyorsan, energikusan és céltudatosan cselekedett. Igaz, Rimaier őt is az ujja köré csavarta, akár engem. De ennek ellenére Oscar sok mindent elért. Megértette, hogy a keresett szert itt szlegnek nevezik. Nagyon gyorsan megértette a szleg kapcsolatát a Devonnal. Rájött, hogy sem a halászoknak, sem a perseknek, sem a szomoroknak semmi közük az egészhez. Helyesen ítélte meg, hogy ebben a városban gyakorlatilag lehetetlen bármilyen titkot is megőrizni. Sőt sikerült beférköznie még az intellek bizalmába is, és határozottan megállapította, hogy a városban két valóban titkos szervezet van: a mecénások és az intellek. És mivel a mecénásokat ki kellett zárni, egyedül az intellek maradtak...

– Ez egyezett azzal a meggyőződéssel – mondta Oscar –, hogy a városban egyedül az egyetemi diákok és tanárok képesek tudományos vagy kvázi tudományos kutatásokat végezni, és csak ők bejáratosak a laboratóriumokba. Igaz, a város gyárainak is vannak laboratóriumaik. Összesen négy ilyen van, s mindegyiket átvizsgáltam. Ezek a laboratóriumok abszolút szakosítottak, és teljesen el vannak látva folyó munkákkal. Mivel a gyárak folyamatosan dolgoznak, alaptalan lett volna azt feltételeznem, hogy a gyári laboratóriumok a szleggyártás központjaivá válhatnak. Viszont a hét egyetemi laboratóriumból kettőt határozottan a titok légköre vesz körül.

Mit csinálnak ott, nem sikerült kiderítenem, azonban három diákot feljegyeztem, akik szerintem biztosan tudják ezt...

Nagyon figyelmesen hallgattam őt, ámultam, milyen sokat tudott itt csinálni, de már világos volt előttem, mi is a fő tévedése. Rájöttem, hogy hamis nyomot követett. Ugyanakkor homályosan kezdtem megérezni egy még jelentősebb tévedést, a Tanács eredeti tervében elkövetett fő tévedést.

– ...És arra az elképzelésre jutottam – mesélte tovább Oscar –, hogy van egy vertikális típusú félgengszter szervezet, ahol minden csoportnak megvan a maga határozott funkciója. A termelési csoport a szleg készítésével és tökéletesítésével foglalkozik... Meg kell mondjam, hogy akármilyen is ez a szleg, tökéletesedik: sikerült megállapítanom, hogy a lelegején a Devont nem alkalmazták... Továbbá a kereskedelmi csoport a szleg terjesztésével foglalkozik, a harci csoport pedig terrorizálja a lakosságot, és elejét veszi a szlegről felröppenő szóbeszédnek. A polgárok megfélemlítettsége...

És ekkor megértettem mindent.

– Egy pillanat – mondtam. – Oscar, ön garantálja, hogy a városban csak két titkos szervezet van?

– Igen – mondta Oscar. – Csak a mecénások és az intellek.

– Folytassa, Oscar – mondta elégedetlenül Maria. – Iván, kérem, hogy ne szakítsa félbe.

– Elnézést.

Oscar tovább beszélt, de már nem figyeltem rá. Az agyamban mintha megvilágosodott volna valami. Minden intézkedésünk hagyományos, eredeti sémája a gonosztevők szerteágazó szervezetének léteiről szóló feltétlen axiómával szertefoszlott, és csak csodálkoztam, miért nem láttam eddig, hogy ez az egész ostobán bonyolult egy ilyen egyszerű országnak. Nem voltak bokszekkel felszerelt, komor alakok által őrzött titkos műhelyek, nem voltak óvatos, elvtelen üzletemberek, nem voltak csempészárúval megtömött, kettős gallérú utazó ügynökök, és teljesen feleslegesen rajzolta meg Oscar ezt a körökből és kockákból álló, zavaros vonalakkal összekötött szép sémát, "központ" és "törzs" feliratokkal és nagyszámú kérdőjellel. Nem volt mit szétrombolni és elégetni, nem volt kit letartóztatni és száműzni a Baffin-földre... Létezett a háztartási készülékek modern ipara, állami üzletek, ahol a szlegeket ötven centért árusították, és volt – az elején – egy-két találékony ember, aki szenvedett a tétlenségtől, és új benyomásokra áhítozott, és volt egy közepméretű ország, ahol a bőség valaha cél volt, de végül is nem vált eszközzé.

És ez teljesen elegendő volt.

Valaki tévedésből szleget tett be a rádiójába heterodin helyett, és befeküdt a kádba lubickolni, közben meg zenét vagy híreket akart hallgatni – s akkor elkezdő dött. Híresztelések támadtak, szemébe kerültek a fonorok maradványai; azután valaki rájött, hogy a szleget nem muszáj a fonorból megszerezni, lehet venni az üzletben. Valaki megpróbálta alkalmazni az illatos sókat, valaki bedobta a Devont, és az emberek a kádakban idegkimerüléstől kezdtek el meghalni, s a Biztonsági Tanács statisztikai osztálya abszolút titkos jelentést terjesztett be az Elnökségnek, s mindjárt

kiderült, hogy az összes haláleset az ebben az országban járt turistákat érintette, s hogy ebben az országban több ilyen haláleset van, mint a bolygó bármely más helyén. És ahogyan ez gyakran megesik, a jól ellenőrzött tényekre helytelen elméletet építettek, és szigorú konspirációs feltételek mellett ide küldtek bennünket, hogy leplezzük le az új, ismeretlen narkotikummal kereskedők titkos bandáját, és mi eljöttünk ide, és sok butaságot csináltunk, és ahogy ez mindig is lenni szokott, semmilyen munka nem vész kárba, és ha a bűnöst keressük, mindenki az, a polgármestertől Rimaierig, és ha mindenki, akkor senki, és most az kell...

– Iván – szólt ingerülten Maria. – Elaludt?

Mind a ketten engem néztek. Oscar felém nyújtotta a noteszát a sémával.

Elvettem a noteszt, és az asztalra dobtam.

– Figyeljenek ide – mondtam. – Oscar persze derék legény, de újból mellétrafáltunk... Oscar, maga oly sokat meglátott, de nem értett meg semmit. Ha vannak ebben az országban a szleget gyűlölő emberek, akkor ezek éppen az intellek. Az intellek nem gengszterek, ezek kétségbeesett emberek, hazafiak... Egy feladatunk van: felrázni ezt a mocsarat. Bármilyen eszközzel. Bármilyen célt adni ennek a városnak, arra kényszeríteni, hogy emelje fel a fejét a vályútól... Feláldozzák magukat, érti? Magukra vonják a tüzet, legalább egy közös emóciót próbálnak kiváltani a városban, legyen az akár gyűlölet... Hát semmit sem hallott a könnygázzról, a drozskák szétlövetéséről? És a laboratóriumokban nem szleget készítenek, hanem bombát csinálnak, főzik a könnygázt... és egyáltalán, megsértik a haditechnikáról szóló törvényt. Huszonnyolcadikára puccsot készítenek elő, a szleg pedig itt van! Orruk alá dugtam egy-egy szleget, és kipakoltam mindent, amit erről gondolok.

Először bizalmatlanul hallgattak. Majd rászégezték a tekintetüket a szlegre, és nem emelték fel a szemüket, amíg be nem fejeztem, amikor pedig befejeztem, elég sokáig hallgattak. Maria úgy tartotta szlegjét, mint egy futóbogarat. Arcán elégedetlenség látszott. Oscar azt mondta:

– Vákuumos elektroncső... Hm... Valóban... És a rádiók... Van benne valami...

Maria kabátja felső zsebébe dugta a szleget, és határozottan kijelentette:

– Nincs ebben semmi. Vagyis én persze meg vagyok magával elégedve, Iván, úgy látszik, maga megtalálta, amit kell, de magának nem a Tanácsban kell dolgoznia, hanem a Világproblémák Bizottságában. Ott imádnak filozofálni, s a mai napig nem csináltak semmi hasznosat. Maga pedig már tíz éve dolgozik nálunk, de ennyi idő alatt sem tudta felismerni azt az egyszerű igazságot, hogy ha van bűncselekmény, akkor bűnösnek is kell lennie...

– Ez nem igaz – mondtam.

– De igaz! – erősködött Maria. – Ne kezdjen velem vitát, örökké vitatkozik!... Hallgasson, Oscar, most én beszélek. És én kérdezem magát, Iván: mi értelme van a maga verziójának? Mit javasol, mit csináljunk? Csak konkrétan, legyen szíves. Konkrétan!

– Konkrétan... – ismételtem.

Igen, az én verzióm nem felelt meg nekik. Sőt valószínűleg nem is tartották

verziónak. Számukra ez filozófia volt. Ők, hogy úgy mondjam, a határozott cselekvés emberei, az azonnali, határozott intézkedések óriásai voltak. Ők nem néztek el semmit. Ők szétvágják a csomókat, és letépték a Damoklész-kardokat. Gyorsan döntöttek, s ha döntöttek, már nem kételkedtek. Nem tudtak másképp. Ez volt a világnézetük... És csak én gondoltam úgy, hogy az ő idejük lejárt... Türelem, gondoltam. Nagyon sok türelemre lesz szükségem... Hirtelen megértettem, hogy az élet logikája újból elszakítja tőlem a legjobb elvtársaimat, és hogy most különösen rossz lesz nekem, mert ennek a vitának az eldöntésére sokáig, nagyon sokáig kell majd várni... Engem néztek.-

– Konkrétan... – ismételt meg. – Konkrétan az emberi világnézet terjesztésének és fejlődésének tervét javaslom ebben az országban.

Oscar ellenséges grimaszt vágott, Maria pedig epésen azt mondta:

– Haha! Én komolyan beszélek.

– Én is. Nem kopók és nem géppuskás operatív csoportok kellenek ide.

– Döntés kell! – mondta Maria. – Nem beszéd, hanem döntés!

– Én éppen döntést javaslak – mondtam.

Maria pulykavörös lett.

– Az embereket kell menteni – mondta. – A lelkeket azután fogjuk menteni, ha már megmentettük az embereket... Ne ingereljen, Iván!

– Amíg maga a világnézetet fogja helyreállítani – mondta Oscar –, az emberek pusztulni fognak, vagy hülyékké válnak.

Nem akartam vitatkozni, de mégis azt mondtam:

– Addig, amíg az emberi világnézet helyre nem áll, az emberek pusztulni fognak, és hülyékké válnak, és semmiféle operatív csoport nem segít... Jusson eszükbe Rimaier...

– Rimaier megfeledkezett a kötelességéről! – mondta féktelen dühvel Maria.

– Éppen ez az – mondtam.

Maria becsukta a száját, letépte szemüvegét, és néhány pillanatig szótlanul forgatta a szemét. Kétségtelenül vasból volt ez az ember: szinte látható volt, ahogyan dühét az epehólyagjába gyömöszöli. Egy perc múlva már teljesen nyugodt volt, és békésen mosolygott.

– Igen – mondta. – Azt hiszem, kénytelen vagyok beismerni, hogy a hírszerzés mint társadalmi intézmény végképp degradált. Úgy látszik, az utolsó igazi hírszerzőket a puccsok idején elpusztítottuk. “Kés” Danziger, “Bambusz” Savada, “Baba” Grover, “Kecske” Boas... Igen, őket el lehetett adni és meg lehetett venni, nem volt hazájuk, alja emberek, lumpenek voltak, de dolgoztak! “Szíriusz” Haram... Négy hírszerző szolgálatnak dolgozott, gazember volt. Egy piszkos állat. De ha információt adott, az valódi információ volt, igaz, pontos és aktuális. Emlékszem, amikor kiadtam a parancsot, hogy akasszák fel, nem éreztem semmiféle szánalmat, de amikor a mai munkatársaimat nézem, megértem, milyen veszteség volt az... Na jó, nem tudta megállni az ember, kábítószeres lett, de végül is “Bambusz” Savada szintén narkós volt. De minek hazug jelentéseket írni? Ne írjál akkor egyáltalán, kérd az

elbocsátásodat, kérj bocsánatot... Abban a mély meggyőződésben jövök ebbe a városba, hogy töviről hegyire ismerem, mert már tíz éve ül itt egy tapasztalt, kipróbált ügynököm. És hirtelen kiderül, hogy semmit sem tudok. Minden helyi kölyök tudja, kik azok a halászok. Én pedig nem tudom! Csak azt tudom, hogy a KBS-szervezetet, amely körülbelül ugyanazzal foglalkozott, amivel a mostani halászok, szélnek eresztették, és betiltották három évvel ezelőtt. Az ügynököm jelentéseiből tudom ezt. A helyi rendőrségen pedig azt közlik velem, hogy két évvel ezelőtt megjelent egy DOC nevű társaság, de az ügynököm jelentéseiből ezt már nem tudtam meg... Elemi példát hoztam fel, végül is semmi közöm a halászokhoz, de ez már munkastílussá válik! A jelentések késnek, a jelentések hazudnak, a jelentések dezinformálnak... a jelentéseket végső soron egyszerűen kitalálják! Az egyik elbocsátását kéri a Tanácstól, és nem tartja szükségesnek, hogy közölje ezt felettesével; ő, úgymond, megunta, ő állandóan készült, hogy szóljon, de valahogy nem talált időt... A másik, ahelyett hogy a kábítószerrel küzdene, maga is narkóssá válik... A harmadik pedig filozófál!

Szomorúan bólintott felém.

– Ne értsen félre, Iván – folytatta. – Nem vagyok a filozofálgatás ellen. De a filozófia az egyfajta dolog, a mi munkánk pedig egészen más. Hát gondolkodjon, Iván, ha nincs titkos központ, ha spontán műkedvelésről van szó, akkor honnan van ez a titkolódzás? Ez a konspiráció? Miért van ennyi titokzatosság a szleg körül? Megengedem, hogy Rimaier azért hallgat, mert lelkiismeret-furdalása van – úgy általában és maga miatt is, Iván. De a többiek? Hisz a törvény nem tiltja a szleget, a szlegről mindenki tud, és mindenki rejtőzik. Itt van Oscar, ő nem filozófál, ő úgy tartja, hogy a kispolgárt egyszerűen megfélemlítik, és én ezt megértem. De mit gondol maga, Iván?

– A maga zsebében – mondtam – ott van a szleg. Menjen a fürdőszobába. A Devon a kispolcon van, egy tablettát a szájba, négyet a vízbe. Vodka a szekrényben. Mi Oscarral megvárjuk magát. Utána pedig maga hangosan elmondja nekünk, munkatársainak és beosztottainak az érzéseit és élményeit. Mi pedig... jobban mondva Oscar, meghallgatja, én pedig kimegyek.

Maria felvette a szemüvegét, és rám meredt.

– Azt gondolja, hogy nem mondom el? Azt gondolja, hogy én is fittyet hányok a szolgálati kötelességnek?

– Annak, amit megtud, semmi köze sem lesz a hivatali kötelességhez. A szolgálati kötelességet talán ezután fogja megsérteni. Mint Rimaier. Ez szleg, elvtársak. Ez egy gépezet, amely felébreszti a fantáziát és tetszőleges irányba küldi, különösen oda, ahova saját maga is öntudatlanul – hangsúlyozom: öntudatlanul – szeretné irányítani. Minél messzebb van maga az állattól, annál értelmetlenebb a szleg, de minél közelebb áll az állathoz, annál inkább szeretné majd betartani a konspirációt. Maguk az állatok inkább hallgatnak. Csak nyomják a kart.

– Miféle kart?

Elmondtam nekik a patkányokat.

– És maga legalább megpróbálta? – kérdezte Maria.

- Igen.
- Na és?
- Ahogyan látja, hallgatok.

Egy ideig Maria csak szuszogott. Majd azt mondta:

- Na, én nem vagyok közelebb az állathoz, mint maga... Hogyan kell ezt beletenni? Betöltöttem a rádiót, és odaadtam neki. Oscar érdeklődéssel figyelt minket.
- Na, isten segedelmével – mondta Maria. – Hol van itt a fürdőszoba? Egyúttal le is mosom az út porát.

Bezárkózott a fürdőszobába, és hallani lehetett, ahogy minden kipotyogott a kezéből.

- Furcsa dolog – mondta Oscar.
- Ez nem dolog – ellenkeztem én. – Ez a történelem egy darabkája, Oscar, maga pedig be akarja ezt gyömszőlni egy madzagos dossziéba. Ezek pedig nem gengszterek. Ez még egy sünnnek is világos, ahogyan Jurkovszkij mondogatta.
- Kicsoda?
- Vlagyimir Szergejevics Jurkovszkij. Volt egy ilyen ismert planetológus, együtt dolgoztunk.

– Ja-a – mondta Oscar. – Mellesleg az Olympickal szemben, a téren áll egy emlékmű valami Jurkovszkijnak.

- Ez éppen ő.
- Valóban? – kérdezte Oscar. – Egyébként lehetséges. Csak az emlékművet nem azért állították neki, mert ismert planetológus volt. Egyszerűen a város történetében ő volt az első, aki bankot robbantott az elektronikus rulettban. Ezt a hőstettet megörökítették.

– Valami ilyesmire számítottam – mormogtam. Rossz érzés fogott el.

A fürdőszobában bekapcsolták a zuhanyt, s Maria hirtelen szörnyű hangon elkezdett ordítani. Először azt gondoltam, hogy jeges vizet engedett a meleg helyett, de szünet nélkül ordított, majd szörnyű káromkodásba kezdett. Összenéztünk Oscarral. Oscar általában nyugodt volt, azt hitte, hogy így nyilvánul meg a szleg hatása, s az arcán együttérzés tükröződött. A zár böszén kattant, a fürdőszoba ajtaja recsegve félregurult, a hálóban meztelen talpak csoszogása hallatszott, és Maria meztelenül beesett a dolgozószobába.

– Hülye maga?! – ordított rám. – Micsoda piszkos tréfa ez?

Megdermedtem. Maria egy szörnyűséges zebrára hasonlított. Jól táplált testét függőleges, mérgező csíkok borították. Ordított és toporzékolt, zölden spriccelt róla a víz. Amikor magunkhoz tértünk, és megvizsgáltuk a helyszínt, kiderült, hogy a zuhanyrózsát zöld lakkal átitatott szivaccsal tömték be, eszembe jutott Lan cédulája, és rájöttem, hogy Vuzi volt. Sokáig tárgyaltuk az incidenst. Maria úgy tartotta, hogy ez gúnyolódás és a szolgálati beosztás szemtelen megsértése. Oscar nyerített. Én egy kefével dörzsöltem Mariát, és magyarázkodtam. Ezután Maria kijelentette, hogy most már senkiben sem hisz, és otthon fogja kipróbálni a szleget. Felöltözött, és tárgyalni kezdte Oscarral a város blokádjának tervét.

Én pedig a kádat mostam, és arra gondoltam, hogy az én munkám a Biztonsági Tanácsban ezzel véget ér, hogy egészen más munka kezdődik, hogy én nem tudom, mivel kell kezdeni, hogy szeretnék bekapcsolódni a blokád tervének megbeszélésébe, de nem azért, mert szükségesnek tartom a blokádot, hanem mert ez egyszerű, sokkal egyszerűbb, mint visszaadni az embereknek a tárgyak által megzabált lelküket, és megtanítani mindegyiket úgy gondolni a világproblémákra, mint a sajátjaikra.

“...Elszigetelni ezt a gennygócot a világtól, kegyetlenül elszigetelni: ez a mi egész filozófiánk” – szónokolt Maria. Ez nekem szólt. De talán nemcsak nekem. Hisz Maria okos. Nyilván érti, hogy az elszigetelés: mindig védelem, itt pedig támadni kell. De ő csak az operatív csoportokkal tudott támadni, és valószínűleg kényelmetlen volt számára ennek beismerése.

Menteni. Meddig kell titeket menteni? Megtanuljátok-e valaha is megmenteni saját magatokat? Miért hallgattok mindig a papokra, a fasiszta demagógokra, a hülye Opirokra? Miért nem akarjátok megerőltetni az agyatokat? Miért nincs annyira ínyetekre a gondolkodás? Miért nem tudjátok megérteni, hogy a világ óriási, bonyolult és izgalmas? Miért oly egyszerű és unalmas számotokra minden? Miben különbözik a ti agyatok Rabelais, Swift, Lenin, Einstein, Makarenko, Hemingway, Sztrogov agyától? Valamikor belefáradok ebbe, gondoltam. Valamikor nem lesz már bennem elég erő és magabiztosság. Hisz én is olyan vagyok, mint ti! Csak én segíteni akarok nektek, ti pedig nem akartok segíteni nekem...

Rüg és Lan az iskola után eljöttek hozzám, és Lan azt mondta: “Már határoztunk, Iván. Elmegyünk Góbiba, az Úthoz.” Lan szája fölött vörös pihe serkent, keze nagy és vörös volt. Látszott, hogy az Utat ő találta ki, s csak most, vagy tíz perce. Rüg hallgatott, mint mindig, egy fűszálat rágcsált, és nyugodt, szürke szemével figyelmesen nézett rám. Egészen négyzögletes lett, gondoltam róla, és megkérdeztem: “Nagyszerű könyv, ugye?” “Igen – mondta Lan. – Mindjárt megértettük, hova kell utazni.” Rüg hallgatott. “Hőség és bűz van ezekben a segéd munkás sárkányoknak az árnyékában – mondtam kívülről. – Mindent elrágnak maguk alatt: egy régi mongol bálványtemplomot és a kétpúpú állat csontjait, amely valaha elpusztult a homokviharban...” “Igen”- mondta Lan, Rüg pedig csak rágcsálta a fűszálat. “Minden egyes esetben – folytattam (most már az Icsindaglából) –, amikor a nap matematikailag pontosan meghatározott helyet foglal el az égen, keleten kivirágzik egy furcsa, fehér tornyos város délibábja, amelyet senki sem látott a valóságban...” “Ezt saját szemünkkel illik látni” – mondta Lan, és elnevette magát. “Lan, barátom – mondtam én –, ez túlságosan lebilincselő, következés képpen túlságosan egyszerű. Magatok is meglátjátok, hogy túlságosan egyszerű, és kellemetlen csalódás lesz...” Nem, nem így mondtam. “Lan, barátom – mondtam –, milyen délibáb ez? Hét évvel ezelőtt anyád házában én valóban csodálatos délibábot láttam: ti mind a ketten majdnem felnőtten álltatok előttem...” Nem, ezt magamnak mondom, nem pedig nekik. Nem így kell mondani. “Lan, barátom – mondtam. – Hét évvel ezelőtt megmagyaráztad nekem, hogy a te néped elátkozott. Mi eljöttünk ide, és megszaba dítottunk az átoktól téged. Rügöt és sok más gyereket, akiknek nem szoktak szüleik lenni. Most pedig a ti sorotok, hogy megszaba dítatok az átoktól, amely...”

Nagyon nehéz lesz megmagyarázni. De megmagya rázom, így vagy úgy, de megmagyarázom nekik. Mi gyerekkorunk óta tudjuk, hogyan szabadultak meg az átoktól a barikádokon, s arról, hogyan szabadultak meg az átoktól az építkezéseken és a laboratóriumokban, ti pedig megszabadító tok az utolsó átoktól, ti, a jövő pedagógusai és nevelői. Az utolsó háborúban, amely a legvértelenebb lesz, és katonáinak a legnehezebb.

Fent rikácsoló hangon kiabált Vuzi, vékony hangon felsírt Lan. A dolgozószobá ban Oscar valamit mormogott. Jó neki, gondoltam. Egyszerű: a szleg rossz, ártal mas, természet ellenes. Tehát meg kell semmisíteni, törvényben meg kell tiltani, és azután figyelni, hogy a törvényt szigorúan betartsák. S csak Mária okosabb, mert idősebb és tapasztaltabb. Mariát még át lehet majd húzni a mi oldalunkra. Én nem vagyok számára tekintély, de akadnak emberek, akikre odafigyel... Milyen nagy szerű, hogy most elkiálthatom magam az egész világnak, és a velem egyformán gondolkodók milliói meghallanak! És arra gondoltam, hogy most már nem megyek el innen. Csupán három napja vagyok itt. Lehetetlen, hogy ne legyen itt olyan, aki velünk van. Aki halálosan gyűlöli mindezt, aki fel szeretné robbantani ezt a tompa, jóllakott világot. Ilyen emberek mindig voltak és mindig lesznek. Például ez a könyvkedvelő sofőr... vagy az intellek közül az a hosszú, kemény... És ki tudja még, hányan! Vakok módjára botorkálnak. Megteszünk minden tőlünk telhetőt, hogy segítsünk nekik, hogy a gyűlöletüket ne aprózzák el. Most itt a helyünk. Az én helyem is.

Micsoda munka áll előttünk, gondoltam. Micsoda munka!...- Egyelőre nem tudtam, mivel kell elkezdeni ebben az Ostobák Országában, amelyet meglepetés szerűen rohant meg a bőség, de tudtam, hogy nem megyek el innen addig, amíg a bevándorlási törvény ezt lehetővé teszi számomra, amikor meg már nem, akkor megszegem a törvényt.

BARTA GÁBOR FORDÍTÁSA

Tartalom

<u>3</u>
<u>11</u>
<u>21</u>
<u>29</u>
<u>40</u>
<u>44</u>

53

62

70

79

91

102